

Till
Kommunstyrelsen

Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Samt med årsredovisningen ärenden som sambehandlas

Återtagande av beslut om beviljade stimulansmedel för
utbyggnad av boståndsbedömda bostäder, dnr KS 2023/1419

Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023, dnr KS 2024/128

Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering
av finansiering och medfinansiering av Roslagsbanan till City
i Sverigeförhandlingen, dnr KS 2024/183

Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk
förvaltning, bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024,
dnr KS 2024/154

Finansiering och genomförande av projekt GSIT3,
dnr KS 2024/161

Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2023, samt
revisionsberättelse, dnr KS 2024/202

Stadsledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 749 mnkr godkänns.
3. Kommunstyrelsens beslut gällande uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda bolag, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, anmäls.
4. Basnyckeltal med utfall för år 2023 godkänns i enlighet med bilaga 5 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag 2023 godkänns i enlighet med bilaga 6 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2023 godkänns i enlighet med bilaga 7 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
7. Lägesredovisning stora investeringsprojekt godkänns enligt bilaga 8 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
8. Slutredovisningar av investeringsprojekt över 50 mnkr enligt bilaga 9 anmäls.
9. Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023 (dnr KS 2024/128) godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 10.
10. Kommunstyrelsen medges rätt att teckna *Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till City* (dnr KS 2024/183) i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Stadens förlängning av förskottering för år 2024 ska som högst uppgå till 9 mnkr (prisnivå januari 2016).

11. Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk förvaltning (dnr KS 2024/154), bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024, godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilaga 11.
12. Direktionen för Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023 (dnr KS 2024/202), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 12 a och bilaga 12 b.
13. Kommunfullmäktige beslutar att genomföra projekt GSIT3 (dnr KS 2024/161) avseende förnyad centralupphandling av digitala arbetsplatser samt it-relaterade support- och stödfunktioner för stadens medarbetare, elever och förtroendevalda i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
14. Kommunstyrelsen ska besluta för projekt GSIT3 (dnr KS 2024/161) om förfrågningsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut, tecknande, löpande uppdatering samt förlängning av avtal med valda leverantörer samt implementera upphandlade avtal, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
15. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del, samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att, delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av GSIT3-projektet (dnr KS 2024/161) och den kommande avtalsförvaltningen, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
16. Kommunstyrelsen medges finansiering om 190 mnkr för 2024-2027 för fas två av projektet GSIT3 (dnr KS 2024/161) i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital för den del, 172,9 mnkr, som avser stadens nämnder. Finansieringen för den del av projektet som avser stadens bolag, 17,1 mnkr sker genom Stockholms Stadshus AB.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

1. Stadsdirektören medges rätt att teckna *Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till City* (dnr KS 2024/183) i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Stadens förlängning av förskottering för år 2024 ska som högst uppgå till 9 mnkr (prisnivå januari 2016).
2. Stadsdirektören ska för centralupphandling av GSIT3 (dnr KS 2024/161) fatta beslut om förfrågningsunderlag, annonsering, och tilldelningsbeslut samt teckna avtal, löpande uppdatera och vid behov förlänga avtal med valda leverantörer samt implementera upphandlade avtal , i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Stadsdirektören ges delegation för projekt GSIT3 (dnr KS 2024/161) att fatta beslut om inköp inom ramen för avsatta medel för genomförande av projektet, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Nämnderna medges budgetjustering för ökade kostnader med 36,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2023 års budget, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnderna medges ombudgetering till 2024 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 70,3 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2024 års budget, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
3. Nämnderna medges ombudgetering till 2024 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 40,0 mnkr. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2024 års budget, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

4. Mot bakgrund av vad som framgår av bolagsordningar och ägardirektiv för bolagen, utfallsrapporter, protokoll samt övrig rapportering från Stockholms Stadshus AB, bedömer kommunstyrelsen att verksamheterna i varje bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB under föregående kalenderår har bedrivits enligt det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
5. Tidigare beslut om beviljade stimulansbidrag om totalt 5,6 miljoner kronor för utbyggnad av bostäder enligt LSS-, SoL- och vård och omsorgsboenden för äldre (dnr KS 2023/1419) återtas, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.
6. Övriga framställningar från nämnderna avslås.

Sammanfattning

Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad redogör för verksamhetens resultat och ekonomiska ställning. I ärendet redogörs även för stadsledningskontorets analys och målbedömning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål för år 2023.

År 2023 har präglats av ekonomisk osäkerhet och ett försämrat säkerhetsläge, globalt och nationellt. Den höga inflationen har under året lett till räntehöjningar som stramat åt ekonomin och Sverige har gått in i en lågkonjunktur, som förväntas fördjupas under 2024. Det svåra läget har påverkat stadens verksamheter, vilket syns i bland annat ökade driftkostnader och tidsförskjutning av vissa investeringsprojekt. Trots utmaningar har staden en ekonomi i balans och nämnderna visar ett överskott om totalt 367,5 mnr (-253 mnr).

Årets resultat för staden uppgår till 3 322 mnr (2 568 mnr). I resultatet ingår realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter med 2 286 mnr (1 928 mnr).

Skatteintäkterna har ökat med drygt 1 557 mnr mer än budgeterat och uppgår till 60 838 mnr (57 007 mnr). Den främsta orsaken till den positiva avvikelsen är ett högre skatteunderlag än beräknat.

Indexuppräknning för avsättningar avseende stadens medfinansiering av infrastruktur, så som Sverigeförhandlingen och bussterminalen vid Slussen, uppgår till 1 027 mnr.

Stadens investeringar uppgår till 7 079 mnr (6 068 mnr), inklusive finansiell leasing. Investeringarna har fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar, avsättningar och försäljningar vilket har minskat behovet av nyupplåning.

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s samlade resultat efter skatt uppgår till -691 mnr (2 527 mnr). I resultatet ingår realisationsvinster om 11,8 mnr (3 554 mnr) och realisations-förluster om 14,3 mnr netto (1 113 mnr) samt nedskrivningar om 884 mnr netto (1 205 mnr). Realisationsresultaten är främst hänförliga till försäljningar av fastigheter och tomträtter. Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 11 468 mnr (10 983 mnr), inklusive finansiell leasing.

Den kommunala koncernens resultat uppgår till 2 059 mnkr (5 147 mnkr) efter att koncerninterna mellanhavanden, inklusive utdelning, har räknats bort. Den kommunala koncernens bruttoinvesteringar uppgår till 18 548 mnkr (16 698 mnkr), inklusive finansiell leasing.

Den kommunala koncernens investeringar har delvis kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar, avsättningar och försäljningar. Nettoskuldökning, vilken även inkluderar utbetalningar till medfinansiering, uppgår under året till 6 399 mnkr. Den kommunala koncernens nettoskuld per 31 december 2023 är 72 228 mnkr.

Stadsledningskontoret bedömer att den kommunala koncernen uppfyller kommunfullmäktiges tre inriktningsmål helt. Den samlade bedömningen är att staden uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2023, utifrån nämndernas och bolagsstyrelsernas rapportering.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har tagit fram ärendet *Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad* i enlighet med kommunallagen (2017:725) 11 kap. 19-21 §§ samt lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning 4 kap.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret i samråd med Stockholms Stadshus AB. Samtliga nämnders verksamhetsberättelser för 2023 har analyserats i förhållande till budget. Bolagsstyrelsernas verksamhetsberättelser har i relevanta delar legat till grund för analysen.

Ärendet

Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad innehåller förvaltningsberättelse, årsbokslut, uppföljning av kommunfullmäktiges mål samt ekonomisk och finansiell information avseende den kommunala koncernen, där staden och de kommunala bolagen ingår.

Fredrik Jurdell
Stadsdirektör

Susanne Tiderman
Ekonomidirektör

Bilagor

1. Ombudgeteringar och budgetjusteringar
2. Stadsledningskontorets kommentarer till nämndernas utfall
3. Resultatbudget och investeringsplan
4. Kommunstyrelsens uppsiktsplikt avseende stadens hel- och delägda bolag
5. Basnyckeltal 2023
6. Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag
7. Redovisning av kommunfullmäktiges aktiviteter som i sin helhet inte blivit genomförda under 2023
8. Lägesredovisning Stora projekt
9. Slutredovisningar av investeringsprojekt över 50 mnkr
10. Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023
11. Regler för ekonomisk förvaltning
12. a) Storstockholms brandförsvars årsredovisning 2023
b) Revisionsberättelse Storstockholms brandförsvars årsredovisning 2023

Årsredovisning 2023 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Innehåll

Stadsledningskontorets förslag till beslut.....	2
Sammanfattning.....	6
Bakgrund	7
Ärendets beredning.....	7
Ärendet	7
Bilagor	8
Förvaltningsberättelse	11
Den kommunala koncernen.....	11
Översikt över verksamhetens utveckling	12
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	14
Händelser av väsentlig betydelse	26
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	29
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	33
Balanskravsresultat.....	47
Väsentliga personalförhållanden	47
Förväntad utveckling.....	49
Årsbokslut	52
Resultaträkning.....	53
Balansräkning.....	54
Kassaflödesanalys	56
Noter.....	57
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål	86
Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.....	86
Ett grönt fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.....	104
Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	115
Ekonomisk och finansiell information	133
Driftredovisning	133

Investeringsredovisning.....	139
Bolagsstyrelser	148
Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar	149
Ombudgeteringar och budgetjusteringar	150
Ärenden som sambehandlas	151
Återtagande av beslut om beviljade stimulansmedel för utbyggnad av boståndsbedömda bostäder, dnr KS 2023/1419	151
Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023, dnr KS 2024/128....	152
Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering av Roslagsbanan till City i Sverigeförhandlingen, dnr KS 2024/183.....	153
Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk förvaltning, bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024, dnr KS 2024/154.....	155
Finansiering och genomförande av projekt GSIT3, dnr KS 2024/161	156
Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2023 samt revisionsberättelse, dnr KS 2024/202.....	158

Förvaltningsberättelse

I förvaltningsberättelsen ges en översiktlig presentation av den kommunala koncernens verksamhet och utveckling det gångna året.

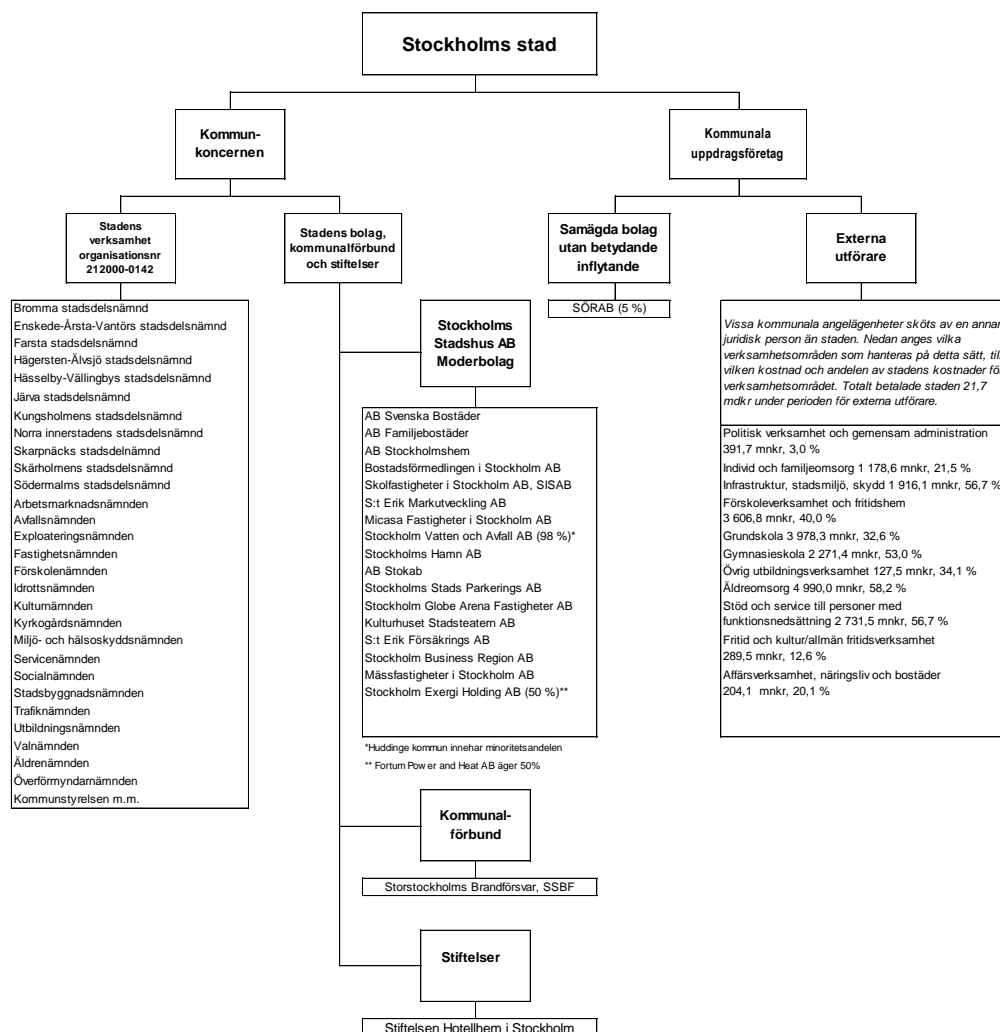
Den kommunala koncernen

I avsnittet presenteras en översikt av vilka enheter som ingår i den kommunala koncernen Stockholms stad.

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnd- och förvaltningsorganisation samt genom bolag. Vissa kommunala angelägenheter sköts av externa utförare.

Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär sköter räddningstjänsten åt tio kommuner i Stockholms län. Stiftelsen SHIS Bostäder är Stockholms stads bostadssociala resurs för stockholmare som står utanför den ordinarie bostadsmarknaden.

I bilden nedan beskrivs den kommunala koncernens organisation.

Översikt över verksamhetens utveckling

I avsnittet presenteras ett antal mått och nyckeltal som illustrerar verksamhetens utveckling de senaste fem åren.

Utvecklingen redovisas i tabellen nedan genom ett antal nyckeltal där år 2023 jämförs med åren 2019-2022. Verksamhetens intäkter och kostnader redovisas exklusive jämförande poster.

	2023	2022	2021	2020	2019
Allmänt					
Folkmängd vid årets slut	988 943	984 748	978 770	975 551	974 073
Kommunal skattesats kr	17,74	17,74	17,74	17,74	17,74
Den kommunala koncernen					
Årets resultat mnkr	2 059	5 147	4 224	5 698	3 155
Verksamhetens intäkter mnkr*	28 501	27 184	25 754	25 421	25 145
Verksamhetens kostnader mnkr*	72 785	68 540	66 357	63 381	63 788
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning mnkr	54 863	52 971	50 544	47 735	45 118
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser %	49	50	49	49	49
Investeringar mnkr (brutto)	18 548	16 698	17 497	19 278	20 164
Egenfinansieringsgrad % **	60	113	82	69	51
Anläggningstillgångar mnkr	253 551	241 937	239 800	230 496	208 662
Långfristiga skulder mnkr	62 845	58 319	54 043	56 012	48 595
Antal anställda	46 054	46 053	45 248	44 868	44 813
Staden					
Årets resultat mnkr	3 322	2 568	2 115	4 953	2 728
Verksamhetens intäkter mnkr*	13 202	12 847	12 608	9 681	9 815
Verksamhetens kostnader mnkr*	64 313	60 712	58 691	56 560	56 553
Skatteintäkter, generella stadsbidrag och utjämning mnkr	54 863	52 971	50 544	47 735	45 118
Årets resultat enligt balanskravet mnkr	3 184	2 250	1 857	4 865	1 006
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser %	36	36	35	35	35
Investeringar mnkr (brutto)	7 079	6 068	5 140	7 344	7 433
Egenfinansieringsgrad % **	111	124	132	107	71
Anläggningstillgångar mnkr	103 644	98 053	93 338	93 021	87 719
Långfristiga skulder mnkr	61 977	57 645	53 520	55 382	48 137
Antal anställda	42 444	42 571	41 867	40 521	40 503

*Exklusive jämförelsestörande poster

**Justerad beräkning jämfört med föregående år. År 2023 tas även utbetalning av medfinansiering med i beräkning. Jämförelseår är också justerade.

Kommentarer till verksamhetens utveckling
Nedan kommenteras väsentliga förändringar.

Befolkningsutveckling

Stockholms stad befolkningsutveckling befinner sig fortsatt i tillväxt även om den är svagare. De senaste fem åren har befolkningen ökat med 14 870 personer. Utvecklingen medför förändrade behov för staden inom till exempel utbyggnaden av verksamheter, vilket påverkar stadens investeringar.

Årets resultat för den kommunala koncernen

Resultatet efter skatt och finansiella poster för koncernkoncernen uppgår till 2 058 mnkr (5 147 mnkr), efter att koncerninterna mellanhavanden inklusive utdelning har eliminerats. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, koncernen Stockholms Stadshus AB, kommunalförbund samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat efter skatt för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till -691 mnkr (2 527 mnkr). Det förändrade ekonomiska läget med stigande räntor och ökade kostnader påverkar bolagen negativt. År 2023 har även stora nedskrivningar gjorts i bolagskoncernen för ett antal projekt och nyligen färdigställda fastigheter.

Årets resultat för staden

Årets resultat uppgår till 3 322 mnkr (2 568 mnkr). Realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter ingår med 2 286 mnkr. Verksamhetens nettokostnader uppgår till totalt 51 466 mnkr (51 173 mnkr) samtidigt som skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning uppgår till 54 863 mnkr (52 971 mnkr).

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

I avsnittet presenteras faktorer som är viktiga för bedömningen av den kommunala koncernens resultat eller ekonomiska ställning, som inte redovisas i balans- eller resultaträkningen. Avsnittet inleds med en beskrivning av omvärldsfaktorer och verksamhetsrisker. Därefter lämnas upplysning om finansiella risker och riskhantering och avslutningsvis om pensionsförpliktelser.

Omvärld

De höga styrräntorna och en svag världshandel påverkade världsekonomin negativt under år 2023. Tillväxten var starkare i USA än i Euroområdet och de nordiska ekonomierna på grund av de amerikanska hushållens starka konsumtion. Internationella valutafonden, IMF, konstaterar att den globala inflationen fallit snabbare än väntat och att effekterna på sysselsättningen inte har varit så negativa som befarat. IMF räknar i sin senaste prognos med en mjuklandning och att global BNP växer med 3,1 procent under 2024 och med 3,2 procent år 2025. De geopolitiska riskerna är fortsatt stora med ett kommande presidentval i USA och en ökad oro i Mellanöstern som kan få konsekvenser för världshandeln och den globala tillväxten.

Sveriges ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur och tillväxten har i princip varit noll under 2023. Konjunkturinstitutet räknar med att BNP ökar med 1,0 procent under 2024 och 2,6 procent år 2025. Hög inflation och höjda räntor har slagit hårt mot främst bostadsbyggandet och räntekänsliga hushåll, som dragit ner konsumtionen. Den svaga efterfrågan syns även i sysselsättningen som har sjunkit under hösten. Efter en längre period av minskande arbetslöshet ökade antalet inskrivna arbetslösa under det fjärde kvartalet 2023 enligt Arbetsförmedlingen.

Riksbanken bedömer att inflationsutsikterna ser bättre ut än tidigare prognoser. KPIF-inflationen har minskat från drygt 10 procent 2022 till 2,3 procent i december 2023, till följd av lägre energipriser och internationella råvarupriser. Inflationen beräknas fortsätta sjunka framöver och Riksbanken väntas därför inleda en serie räntesänkningar från sommaren 2024.

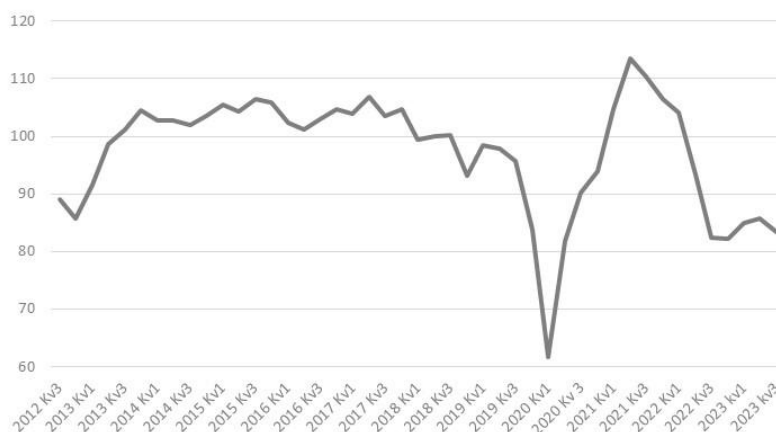
Fortsatt svag konjunktur i Stockholm

Handelskammarens Stockholmsbarometer visar att konjunkturen i Stockholms län 2023 är mycket svagare än normalt. Det tredje kvartalet 2023 sjönk barometerindikatorn som mäter hushållens och företagens sammanlagda syn på ekonomin med drygt två enheter från 85,8 till 83,4. Värdet runt 100 betyder att

konjunkturläget är normalt. Främst är det hushållen som är pessimistiska kring utvecklingen av ekonomin till följd av ökade räntor och en förväntad ökad arbetslöshet.

Näringslivets konfidensindikator visar ett indexvärde på 87, där de flesta branscher går sämre än normalt. En bransch som sticker ut med en positiv utveckling, är tillverkningsindustrin som lyfts av en ökad efterfrågan på exportmarknaden delvis till följd av den svaga kronkursen. Tillverkningsindustrins indikator ökade med 20 enheter jämfört med andra kvartalet 2023, till ett värde på 121,5. Utfallet indikerar att industrin upplever ett mycket starkt konjunkturläge.

I diagrammet nedan illustreras Stockholmsbarometern, som visar hur hushåll och företag bedömer det ekonomiska läget till och med kvartal 3, 2023. Värden runt 100 betyder att konjunkturläget är normalt.

Anm: Barometerindikator baserad på både hushåll och företag i Stockholms län.
Källa: Handelskammaren i Stockholm

Arbetsmarknaden har försvagats

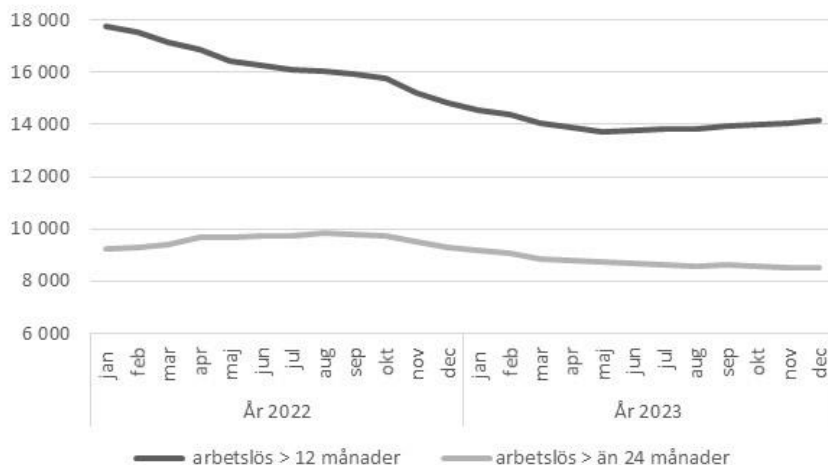
Arbetsmarknaden har trots sämre konjunktur visat sig motståndskraftig, men nu märks en försvagning. Efter en längre period av minskande arbetslöshet ökade antalet inskrivna arbetslösa i Stockholms stad under hösten 2023. Det fjärde kvartalet 2023 var i genomsnitt 34 566 personer inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen i Stockholms stad. Det är en ökning med 2 000 personer, eller 6 procent, jämfört med samma period 2022. Den relativa arbetslösheten, andelen arbetslösa av arbetskraften 15-74 år, var 6,4 procent i staden under det fjärde kvartalet 2023, vilket är något lägre än i riket som helhet där arbetslösheten var 6,5 procent.

Det är arbetslösheten för inrikes födda som har ökat, medan den för utrikes födda fortfarande är lägre än för ett år sedan. Den relativa arbetslöshetsnivån bland utrikes födda är dock fortfarande avsevärt högre än bland inrikesfödda, under det fjärde kvartalet 2023 låg den på 12,5 procent i Stockholms stad. Bland inrikes födda var arbetslöshetsnivån 3,9 procent under samma period, en ökning från 3,5 procent 2022.

Ungdomar tenderar att påverkas tidigt vid både positiva och negativa konjunkturförändringar, nu ökar antalet inskrivna arbetslösa ungdomar (18-24 år). I genomsnitt var 2 967 ungdomar (18-24 år) inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen i Stockholm under det fjärde kvartalet 2023. Det är en ökning med 10 procent jämfört med samma period 2022. Den relativa arbetslöshetsnivån bland unga i staden var 7,0 procent det fjärde kvartalet 2023, vilket kan jämföras med nivån för riket som var 8,1 procent. Ungdomsarbetslösheten är högre bland män än kvinnor. Under det fjärde kvartalet 2023 var arbetslösheten 8,9 procent bland unga män och 5,2 procent bland unga kvinnor.

Långtidsarbetslöshet är en av de största utmaningarna på arbetsmarknaden. Under det fjärde kvartalet 2023 utgjorde de långtidsarbetslösa 41 procent av det totala antalet inskrivna arbetslösa i Stockholms stad. Det senaste året har antalet långtidsarbetslösa dock minskat något, både de som varit arbetslösa mer än 12 månader och de som varit arbetslösa mer än 24 månader. I genomsnitt hade 14 078 personer i Stockholms stad varit inskrivna som arbetslösa i mer än tolv månader under fjärde kvartalet 2023, en minskning med 8 procent jämfört med samma period 2022. Antalet personer som varit utan arbete i 24 månader eller mer minskade med 10 procent under samma period och uppgick i genomsnitt till 8 531 personer.

Diagrammet nedan visar antalet långtidsarbetslösa i Stockholms stad (mer än 12 respektive 24 månader) åren 2022 och 2023.

Sysselsättningsnyckeltal i Stockholms stad

I tabellen nedan redovisas ett antal nyckeltal, avseende sysselsättning och arbetslöshet där år 2023 jämförs med år 2022. Under tabellen kommenteras väsentliga förändringar.

Nyckeltal	2022	2023	Förändring
Sysselsättningsgrad, 15-74 år (kv. 4)*	74,2%	75,2%	+1,0 p.e.
Andel arbetslösa i procent av arbetskraften (kv. 4)**	6,2%	6,4%	+0,2 p.e.
Inskrivna öppet arbetslösa (dec)**	17 558	20 907	+19,1%
Utan arbete mer än 12 månader(dec)**	14 849	14 184	-4,5%
Nyanmälda platser (dec)**	22 546	13 525	-40%
Nystartade företag (helår)***	14 605	11 918	-18%

Källor: *SCB,** Arbetsförmedlingen,***Bolagsverket

Sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta i förhållande till befolkningen, uppgick till 75,2 procent i Stockholms stad fjärde kvartalet 2023. Det innebär en ökning med 1 procentenhet jämfört med samma kvartal 2022. Samtidigt har den öppna arbetslösheten ökat. Antalet inskrivna öppet arbetslösa i Stockholms stad var 20 907 personer i december 2023, vilket kan jämföras med 14 849 personer i december 2022. Under samma period ökade arbetslöshetsnivån enligt Arbetsförmedlingen med 0,2 procentenheter till 6,4 procent av arbetskraften.

Arbetsmarknaden har under hösten 2023 börjat ge vika. Antalet personer berörda av varsel och arbetslösa ökar samtidigt som det blir färre lediga jobb och färre nystartade företag. Arbetsförmedlingen räknar med att arbetslösheten fortsätta att öka under 2024 för att sedan börja minska igen under 2025. Samtidigt råder det fortfarande brist på arbetskraft med efterfrågade kompetenser.

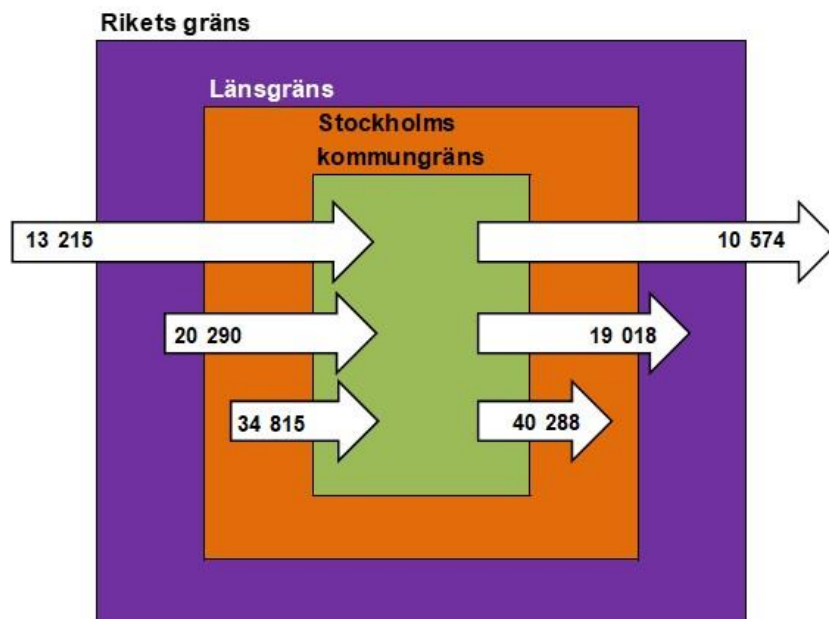
Historiskt lågt barnafödande och svag befolkningsökning

Under 2023 ökade Sveriges folkmängd med 30 200 invånare till knappt 10,6 miljoner invånare. I absoluta tal är det den minsta befolkningsökningen sedan 2001, vilket både beror på ett minskat barnafödande och ett lägre antal invandringar än tidigare år. Barnafödandet i förhållande till befolkningen har aldrig varit lägre i Sverige, visar ny statistik från SCB. Under 2023 uppgick barnafödandet till knappt 1,5 barn per kvinna. Födelseöverskottet, det vill säga antalet födda minus antalet döda nästan halverades mellan 2022 och 2023, från 10 000 till 5 700. Nettomigrationen, det vill säga antalet invandringar minus antalet utvandringar, bidrog mest till folkökningen. Under år 2023 invandrade 21 100 personer fler till Sverige än vad som utvandrade.

Även Stockholms stad hade en lägre folkökning år 2023 än 2022. Vid årsskiftet uppgick folkmängden till 988 943 vilket gav en folkökning på 4 195 personer under 2023. Antalet födda barn var 11 553, vilket är något färre än vad som föddes 2022 (11 649) och det lägsta sedan 2005. Stadens födelseöverskott blev 5 392 vilket var 61 personer lägre än 2022 och det lägsta sedan 2007.

För fjärde året i rad var det totalt sett fler som flyttade från Stockholms stad än till. Under 2023 uppgick flyttnettot (inflyttade-utflyttade) till minus 1 560 personer jämfört med minus 379 personer 2022. Att utflyttningarna ökade 2023 förklaras delvis av nya rutiner hos Skatteverket avseende folkbokförda personer som inte längre befinner sig i Sverige. Dessa har tagits bort ur registret och lagts till årets utvandring, även om de kan ha lämnat riket tidigare år. Totalt avregistrerades cirka 2 200 personer i Stockholms stad under 2023, vilket bidrog till att invandringen till staden blev lägre än 2022. Från övriga län var det fler som flyttade till Stockholms stad än från. Inom Stockholms län flyttade dock fler från staden till övriga kommuner.

Diagrammet nedan illustrerar flyttningar till och från Stockholms stad under år 2023. Det totala antalet flyttningar över kommungränsen var nära 140 000. Den översta pilen i diagrammet illustrerar utrikes flyttar till och från Stockholms stad, vilket resulterar i ett positivt flyttnetto mot utlandet (+2 641). Pilarna i mitten visar flyttströmmarna gentemot övriga län i Sverige (+1 272), och de nedersta pilarna visar flyttningarna från och till övriga kommuner i Stockholms län (-5 473). 2023 motsvarade Stockholms totala flyttnetto minus 1 560 personer vilket kan jämföras med minus 379 personer år 2022.

Flyttningnetto för Stockholm

(inflyttning minus utflyttning)

	2022	2023
Totalt	-379	- 1 560
därav:		
Utlandet	7 165	2 641
Övriga län	428	1 272
Stockholms län	-7 972	- 5 473

Källa: SCB

Svag ökning av det kommunala skatteunderlaget

Trots sämre konjunktur beräknas skatteunderlagstillväxten ha ökat med 5,2 procent under år 2023. Skatteunderlaget stärktes av att lönesumman ökade kraftigt under helåret 2023 och av den fulla årseffekten av de höjda garantipensionerna samt av en stor höjning av pensionerna som följde av det ökade prisbasbeloppet år 2023. Under 2024 förväntas tillväxten av skatteunderlaget minska markant och öka endast med 2,7 procent. Det beror i huvudsak på en tydlig inbromsning av antalet arbetade timmar. Under 2025 väntas en konjunkturuppgång vilket leder till att skatteunderlaget ökar i linje med det historiska genomsnittet.

Trots den nominella tillväxten i skatteunderlaget beräknar SKR att kommunsektorns köpkraft urholkats. Det förklaras av den allmänna prisuppgången som på olika sätt drabbar de kommunala utgifterna (priser och löner samt pensionskostnader i kommunsektorn). År 2023 och 2024 faller köpkraften och det reala skatteunderlaget är negativt 2023 och 2024, för att sedan vända uppåt igen.

Skatteunderlag

Tabellen visar prognosen för hur skatteunderlaget utvecklas nominellt och reallt mellan år 2023 och 2027.

Procentuell förändring

	2023	2024	2025	2026	2027
Nominellt skatteunderlag	5,1	2,7	4,9	4,2	4,0
Prisökning	6,5	4,4	0,2	1,9	3,2
Reallt skatteunderlag	-1,5	-1,4	4,6	2,6	0,8

Källa: Skatteverket och SKR

Verksamhetsrisker

Kompetensförsörjning, lokalförsörjning, ogentligheter och cyberhot utgör risker för stadens verksamheter. Med en kraftig nedgång i den ekonomiska tillväxten, förändrade demografiska förutsättningar och ett förändrat säkerhetsläget ställs höga krav på stadens förmåga att på kort och på lång sikt motverka dessa risker, vilket beskrivs närmare nedan.

Kompetensförsörjning

Det samlade rekryteringsbehovet till stadens egna verksamheter förväntas ligga på i snitt 5 200 personer per år den kommande tioårsperioden, med nuvarande fördelning mellan kommunalt och enskilt driven verksamhet. Det är i nivå med de senaste årens rekryteringsbehov. Omkring 70 procent av rekryteringsbehovet förklaras av personalrörligheten medan pensionsavgångar och volymförändringar i verksamheten förklarar resterande 30 procent.

Kompetensförsörjningen är en av de största utmaningarna för kommunsektorn, bland annat till följd av den demografiska utvecklingen som beskrivs längre ner, under avsnittet *Förväntad utveckling*. Det finns en risk att staden inte kan attrahera, rekrytera och behålla medarbetare i en omfattning som motsvarar verksamhetens behov. Utmaningarna är stora inom stadens äldreomsorg, framförallt på grund av den demografiska utvecklingen, vilket ställer krav på nya arbetssätt och nya kompetenser. Inom de pedagogiska verksamheterna råder brist på till exempel speciallärare och specialpedagoger samt vissa ämneslärare i grundskolan. Inom andra yrken är rörligheten hög, det gäller till exempel socialsekreterare, biståndshandläggare och sjuksköterskor.

Staden bedriver ett proaktivt och strategiskt arbete där kompetensförsörjning ingår som en central del i den årliga verksamhetsplaneringen. För att säkerställa

kompetensförsörjningen arbetar staden brett för ett långt och hållbart arbetsliv. Verksamheterna erbjuder kompetensutveckling samt arbetar till exempel med förstärkt introduktion och erbjuder studenter verksamhetsförlagd utbildning. För att inom äldreomsorgen kunna erbjuda en verksamhet med hög kvalitet, på kort och på lång sikt, krävs löpande kompetensutveckling och ett aktivt arbete för ett långt och hållbart arbetsliv.

Lokalförsörjning

Befolkningsutvecklingen har stannat av vilket påverkar de pedagogiska lokalerna (förskola och skola) som är den största lokalgruppen. Processen att få fram nya lokaler är ofta lång. Många nya projekt har startats under 2010-talet och flera av dessa kommer till följd av befolkningsutvecklingen inte behöva färdigställas såsom det ursprungligen var tänkt. Om nämnderna inte justerar planeringen i tid finns risk att hyreskostnaderna ökar per prestation (barn, elever). Även ökade byggkostnader, som är en konsekvens av omvärldsläget, bidrar till högre hyreskostnader. Situationen innebär även en risk att strategiskt värdefulla lokaler avvecklas för att på kort sikt klara de ökade kostnaderna.

Det rådande läget kräver nödvändiga prioriteringar, systematiskt och över tid. Staden har utvecklat lokalförsörjningsarbetet och under året tagit fram stadens första lokalresursplan som sammanställer nämndernas lokalförsörjningsplaner. Planen ger underlag till central styrning, utveckling och uppföljning samt stöd till nämndernas planeringsarbete.

Oegentligheter

Oegentligheter och välfärdsbrottslighet är en risk som i olika grad finns kopplat till i princip samtliga delar av den verksamhet som bedrivs i Stockholms stad. Förutom att pengar inte går till välfärden och istället kan vara en finansiering av den organiserade brottsligheten riskerar välfärdsbrottslighet att urholka förtroendet för samhället och myndigheter.

I den kommunala koncernen bedrivs ett systematiskt arbete mot välfärdsbrott. Arbetet sker både genom central styrning, utveckling och uppföljning samt inom respektive förvaltning och bolag. Det sker bland annat genom förstärkt kontroll och avtalsuppföljning, identifiering av riskprofiler och avvikelser samt utvecklad internt och externt samverkan.

För att minska riskerna och motverka välfärdsbrott kraftsamlar staden genom stadsövergripande samverkan mellan berörda

facknämnder och stadsdelsnämnder. Arbetet sker inom kända riskområden för välfärdsbrott: hemtjänst, lokalvård, personlig assistans, hem för vård och boende och daglig verksamhet. Staden arbetar både förebyggande och genom operativt säkerhetsarbete när brott misstänks. I de fall brott misstänks leder det till polisanmälan.

Staden har en utökad samverkan med flera myndigheter, både nationellt och regionalt, för att få hjälp och stöd att förebygga välfärdsbrott och samtidigt implementera nya arbetssätt. Staden ser inför kommande år behov av fortsatt arbete för att stärka medvetenheten och kompetensen hos stadens medarbetare kring välfärdsbrottslighet och ytterligare stärka den stadsövergripande samordningen. Ett annat utvecklingsarbete är att staden behöver säkerställa ett sammanhållet system för att följa upp vilka utbetalningar som gjorts på felaktiga grunder till olika leverantörer av varor och tjänster.

Cyberhot

Beroendet av it och digitaliserade lösningar i stadens verksamheter har ökat. Detta samtidigt som omvärldsläget förändrats med en kraftig ökning av hot och risker kopplat till cybersäkerhet. Den tekniska utvecklingen ställer nya krav på riskhantering och informationssäkerhet. De processer, som motverkar risk för handhavandefel eller uppsåtligt utnyttjande av it-system på ett sätt som skadar stadens verksamhet och ekonomi, behöver stärkas.

Staden fortsätter stärka motståndskraften och den civila beredskapen i relation till den snabba utvecklingen av cyberhot. Stadens ledningssystem för informationssäkerhet vidareutvecklas och en it-säkerhetsarkitektur som stöd i styrningen av insatser och investeringar inom området är prioriterat. Staden ställer krav på och följer upp it-säkerheten hos leverantörer och arbetar tillsammans med dem för att utveckla säkerheten löpande.

Finansiella risker och riskhantering

Finanspolicyn beslutas av kommunfullmäktige och anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom den kommunala koncernen samt identifierar de finansiella risker som den kommunala koncernen är exponerad för och hur de ska hanteras. Riskerna följs upp löpande av en riskkontrollfunktion och rapporteras till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Den kommunala koncernen är exponerad för främst följande risker: ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk, marknadsrisk.

Ränterisk

Skuldförvaltningen hanteras effektivt inom de ramar som finns i enlighet med fastställd finanspolicy. I analys av skuldportföljen används, om inte annat anges, det valutasäkrade beloppet enligt tillämpning av säkringsredovisning.

Ränterisk uttrycks som genomsnittlig räntebindningstid (duration) för den externa skuldportföljen samt en definierad räntefälllostruktur. Duration (inklusive derivat) ska varken vara kortare än 1,25 år eller längre än 3,75 år. Per den 31 december 2023 uppgick genomsnittlig räntebindningstid för den externa skuldportföljen till 1,7 år (1,8) år. Exklusive beaktande av ränteswappar uppgick den genomsnittliga räntebindningstiden till 1,2 år (1,5) år. Ränteförfall inom ett år får maximalt uppgå till 75 procent av skuldportföljen. Per balansdagen uppgick ränteförfall inom ett år till 45,5 procent (41,8 procent).

Upplåning sker till både fast och rörlig ränta på inhemsk och internationell lånemarknad. Samtliga derivatinstrument utestående på balansdagen är, i enlighet med finanspolicy, säkringsinstrument med syfte att hantera ränte- och valutarisk i den kommunala koncernens skuldportfölj. Valuta- och räntederivat uppgår per balansdagen till ett sammanlagt nominellt belopp brutto om 17 394 mnkr (15 638 mnkr).

Finansieringsrisk

Finansieringsrisken är risken att vid kapitalförfall inte kunna återfinansiera förfallet eller endast lyckas låna till kraftigt ökade kostnader. Finansieringsrisken hanteras genom att kapitalförfallen, i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar, sprids över tid. Stockholms stad arbetar aktivt med att hantera förfallostrukturen, bredda investerarbasen och samarbetar med många olika motparter, vilket medför minskad refinansieringsrisk. Den externa skuldportföljen ska enligt finanspolicy ha en kapitalförfallostruktur där maximalt 45 procent får förfalla inom ett år. Per balansdagen förföll 18,0 procent (15,4) procent av kapitalet inom ett år. En löptid om maximalt 10 år gäller vid upplåning.

Likviditetsrisk

För att säkerställa upplåning, när annan finansiering inte är möjlig, ska den kommunala koncernen alltid ha tillgång till en betalningsberedskap om minst 5 000 mnkr enligt gällande finanspolicy. Per balansdagen uppgick ramar för betalningsberedskap till totalt 12 500 mnkr i form av checkräkningskredit samt kreditfaciliteter

och tillgängliga likvida medel uppgick till 13 363 mnkr (9 655 mnkr).

Kreditrisk

Kreditrisk är risken för att en motpart inte kan uppfylla sina betalningsförpliktelser. Kreditrisken mäts som kreditvärde och exponering per motpart eller instrument enligt finanspolicy. Den lägsta tillåtna rating vid kreditexponering är BBB+ hos kreditvärderingsinstitut Standard and Poor's och Moody's.

Marknadsrisk

Marknadsrisk definieras som risken för att förändringar av räntor, växelkurser och priser leder till en ofördelaktig förändring av värdet av tillgångar och skulder. Per balansdagen har den kommunala koncernen finansiella placeringar om 1 040 mnkr utöver särskilda beslut i kommunfullmäktige om 14,1 mnkr (14,5) mnkr. Stockholms stad använder enligt finanspolicy derivat för att minimera risken för oförutsett högre räntekostnader, orsakade av ränte- och valutaförändringar under löptiden för ingående lån i skuldportföljen.

Valutarisk

Lån och placeringar ska enligt finanspolicy valutasäkras till 100 procent. Den del av extern skuldportfölj som är i utländsk valuta, 23,7 procent NOK, är genom swappar omvandlad till SEK. Således finns ingen valutarisk i den externa skuldportföljen. Kontrakterade flöden i utländsk valuta över motsvarande 25 mnkr ska rapporteras enligt finanspolicy.

Pensionsförpliktelser

Kommunkoncernens totala kostnad för pensioner uppgår till 4 494 mnkr (2 936 mnkr), varav 4 221 mnkr (2 724 mnkr) utgör stadens kostnader.

Kommunkoncernens totala pensionsförpliktelser i balansräkningen och ansvarsförbindelsen uppgår till 27 473 mnkr (25 182 mnkr). Avsättning uppgår till 11 849 mnkr (9 843 mnkr) i balansräkningen. Det är en ökning med 20 procent jämfört med föregående år.

Pensionsförpliktelse mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023	2022	2023	2022
1. Totala pensionsförpliktelse i balansräkning och ansvarsförbindelse	27 196	24 911	27 473	25 182
a. Varav avsättning inkl.särskild löneskatt	11 571	9 572	11 849	9 843
b. Varav ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	15 625	15 339	15 624	15 339
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	0	0	0	0
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0	0	0
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl.försäkring och stiftelse)	27 196	24 911	27 473	25 182

Stadens totala pensionsförpliktelser i balansräkningen och ansvarsförbindelsen uppgår till 27 196 mnkr (24 911 mnkr) enligt tabellen pensionsförpliktelser. Stockholm Stad har ingen egen förvaltning av pensionsmedel. Inga förpliktelser har tryggats genom pensionsförsäkring, pensionsstiftelse och inga fonderingar görs. Stadens pensionsskuld är istället, enligt fullmäktiges beslut, säkrad i stadens tillgångar.

Pensionsförpliktelser intjänade från och med 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen och en avsättning i balansräkningen. Stadens avsättning uppgår till 11 571 mnkr (9 572 mnkr) i balansräkningen. Det är en förändring med 21 procent (6 procent). Ökningen beror på att inflationen har ökat vilket leder till högre ränte- och prisbeloppsuppräknings som i sin tur påverkar uppräknings av pensionsunderlaget för den förmånsbestämda pensionen.

Pensionsförpliktelser intjänade till och med 1997 redovisas i ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen enligt blandmodellen. Det gör att balansräkningen visar en mer positiv bild av den ekonomiska ställningen. Vid beräkning av soliditet tas därför ansvarsförbindelsen med. Det år som pensionen utbetalas redovisas kostnaden i resultaträkningen. Ansvarsförbindelsen för staden uppgår till 15 625 mnkr (15 339 mnkr). Skulden i ansvarsförbindelsen har öka på grund av högre inflation som leder till högre ränte- och prisbasbeloppsuppräknings.

Avgiftsbestämda ålderspensionen är en årlig premieinbetalning som redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen. Avgiftsbestämda ålderspensionen för staden uppgår till 1 354 mnkr. Ett nytt pensionsavtal AKAP-KR började gälla från och med första januari. Det gör att kostnaden för den avgiftsbestämda

ålderspensionen har ökat på grund av bland annat att pensionsavgiften höjs från 4,5 procent till 6,0 procent samt att pensionsavgiften räknas upp med inflationen.

Händelser av väsentlig betydelse

I avsnittet presenteras händelser av väsentlig betydelse för den kommunala koncernen och kommunen under verksamhetsåret 2023 samt under 2024 fram till dess att årsredovisningen upprättats.

Säkerhetsläget

Den 17 augusti 2023 höjdes terrorhotnivån i Sverige till en fyra på en femgradig skala. Beslutet om hotnivå 4 fastställdes återigen av Säkerhetspolisen den 7 januari 2024. Orsaken till beslutet är ett försämrat läge avseende attentatshot mot Sverige och säkerhetspolisens bedömning är att hotet kommer att bestå under en längre tid. Bilden som utmålats av Sverige som ett islamfientligt land har bidragit till det ökade terrorhotet. Hotet kommer från både ensamagerande och grupper som kan styras från aktörer utomlands. Pågående internationella konflikter som den mellan Israel och Hamas har bidragit till försämringen av hotläget.

I staden är det systematiska trygghets- och säkerhetsarbetet omfattande och prioriterat, och det anpassas alltid efter rådande läge. Stadens alla verksamheter har under en längre tid förhållit sig till att löpande se över arbetssätt för trygghet och säkerhet, både mot bakgrund av ett kraftigt försämrat säkerhetspolitiskt omvärldsläge och uppbyggnaden av totalförsvaret samt utifrån den senaste tidens kriser och händelser. Det arbetet har fortsatt att utvecklas och eventuella förstärkande åtgärder har under året vidtagits i stadens verksamheter. Staden har samarbetat nära med relevanta aktörer och har ständig beredskap att agera på oönskade händelser eller information som gör att särskilda anpassningar av arbetet krävs.

Trygghet

Under året har problemen med gängkriminalitet och dödligt våld legat på en hög nivå. Utvecklingen visar att unga involveras i kriminalitet i allt yngre åldrar, både som förövare och offer. Konflikterna inom den kriminella miljön är inte begränsade till en geografisk plats utan har spridning nationellt och internationellt. I staden pågår ett brett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete som till stor del bygger på samverkan både inom staden och med externa aktörer som polisen. En övergripande samverkansöverenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm godkändes av kommunfullmäktige i

december. Överenskommelsen sätter ramar och struktur för ett långsiktigt samarbete där parterna skapar mandat och förutsättningar att stärka det gemensamma brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet central och lokalt. Utvecklingen ställer krav på stadens verksamheter att motverka brott genom tydligt riktade insatser mot unga i grov kriminalitet. Stadens trygghetsarbete följs upp nedan under kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål 3.6 *Tryggheten ska öka med förebyggande insatser.*

Klimatneutrala städer 2030

Stockholm har blivit utvalt, som en av 10 europeiska städer, att få en Mission Label av EU-kommissionen för sitt klimatarbete och de planer staden har för att bli klimatpositivt till år 2030. Det innebär att Stockholm ses som en föregångare i arbetet för andra Europeiska städer och ska därmed bidra till snabbare omställning i hela unionen. Staden har fått märkningen tack vare arbete med utveckling av klimatkontrakt, klimathandlingsplan och klimatinvesteringsplan. De innebär ett tydliggörande av aktiviteter, investeringar och samarbeten som behövs för att uppnå klimatneutralitet. För Stockholm är klimatkontraktet ett viktigt verktyg för genomförandet av stadens klimathandlingsplan.

Investeringsbeslut

Under 2023 har ett trettiotal genomförandebeslut och hälften så många inriktningsbeslut fattats av kommunfullmäktige för större investeringsprojekt trots sämre konjunkturläge. Flera utgör revideringar av tidigare beslut som främst beror på förväntade utgiftsökningar på grund av en kraftig byggkostnadsutveckling, högre inflation och indexutveckling och i vissa fall att projektet ändrat omfattning och tidplan. Besluten gäller bostäder, seniorbostäder, skolor, förskolor, idrotts- och simhallar och infrastruktur för vatten och avlopp samt cykelbanor, trafikplatser och program för renovering av gatuytor m.m.

För projekt Slussen har ett reviderat genomförandebeslut fattats. Beslutet baseras på en reviderad slutkostnadsprognos främst avseende bussterminalen och avbördningsanläggningen. Stockholms stad och Region Stockholm har under året samverkat om nya förutsättningar för gång- och cykelbron.

EU:s lagstiftning med påverkan på Stockholm

Staden samordnar inspel till EU:s lagförslag inom områden av särskild betydelse för Stockholms utvecklingsmöjligheterhar lett till flera påverkansinsatser. Områden av särskild vikt för Stockholm

rörde både klimat-, miljö-, digitaliserings- och transportområdena, såsom EU:s klimatmål inför år 2040, koldioxidnormer för tunga fordon och Gigabitinfrastrukturakten.

EU-finansiering som stärker kvaliteten i stadens verksamheter

Under 2023 beviljades stadens verksamheter projektmedel från ett flertal av EU:s fonder och program, bland annat Europeiska Socialfonden+, Kreativa Europa och Digitala Europa, vilket möjliggör stärkt verksamhetsutveckling. Fokus under året har varit att stärka samverkan med strategiska partners för att nå målsättningen om en ökad grad av extern finansiering.

Organisation

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2023 att lägga samman stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta till en stadsdelsnämnd, Järva, och stadsdelsnämnderna Norrmalm och Östermalm till en stadsdelsnämnd, Norra innerstaden. Sammanläggningarna syftar till att stärka stadsdelsnämndernas lokala uppdrag. Sammanläggningarna har genomförts enligt plan och de nya nämnderna Norra innerstaden respektive Järva med tillhörande förvaltningar inrättades den 1 juli 2023.

I budget 2023 beslutade kommunfullmäktige även att inrätta en förskolenämnd med stadsövergripande samordningsansvar. Syftet med den nya nämnden är att stärka likställigheten samt arbetet med kvalitets- och verksamhetsutveckling i förskolan. Den nya nämnden inrättades enligt plan, 1 mars 2023, och förvaltningen den 1 juli 2023.

Större rättstvister

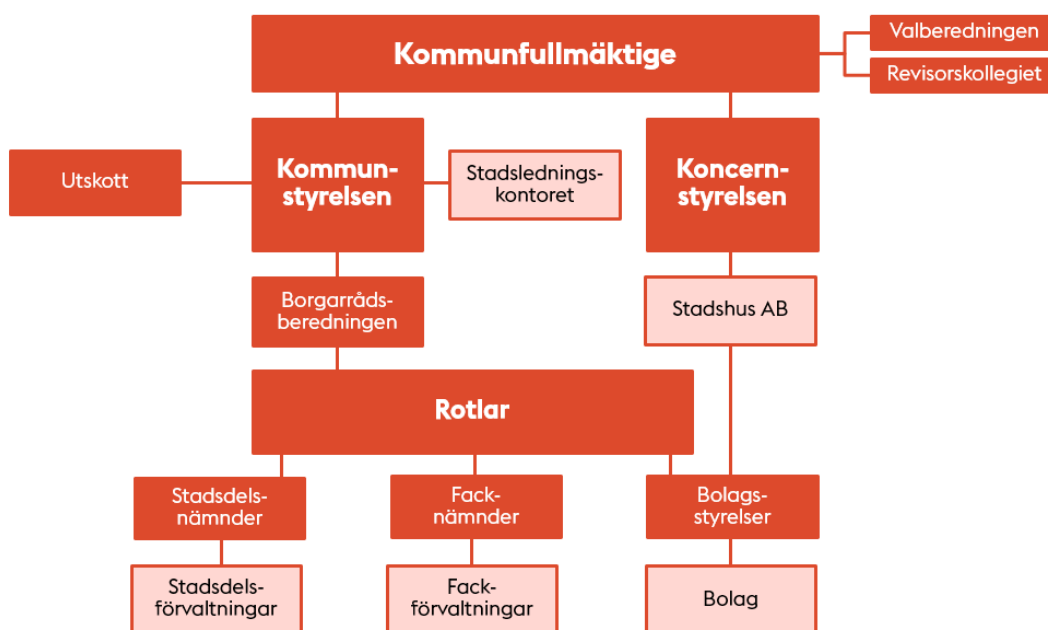
Staden har ett antal pågående tvister i domstol avseende tomträttsavgälder. För tomträtterna med kommersiell användning hävdar staden utifrån hittills gällande domstolspraxis en avgäldsrannta om 3 procent medan vissa tomträttshavare invänt att den ska fastställas till lägre nivå (1,2 – 2 procent).

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I avsnittet presenteras den kommunala koncernens styrning och uppföljning, interna kontroll och systematiska kvalitetsarbete.

Kommunala koncernens styrning

Bilden nedan ger en översiktlig beskrivning av den politiska organisationen utifrån ansvarsområden under 2023.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är Stockholms stads högsta beslutande instans. De 101 ledamöterna utses efter allmänna val som genomförs samtidigt som riksdags- och regionvalen. Kommunfullmäktige fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter. De ärenden kommunfullmäktige beslutar om bereds av nämnder och bolagsstyrelser. Kommunfullmäktige beslutar om skatteuttag, taxor och avgifter, fastställer budget och avkastningskrav samt mål och visioner för stadens nämnder och bolagsstyrelser. När de politiska besluten sedan utförs, görs detta av kommunstyrelsen, stadens nämnder och bolagsstyrelser eller av andra på deras uppdrag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen yttrar sig i alla ärenden som kommunfullmäktige beslutar om. Styrelsen har även det övergripande ansvaret för att besluten genomförs och följs upp. Bland kommunstyrelsens övergripande uppgifter ingår att leda och samordna förvaltningen av stadens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders

och bolagsstyrelser verksamhet. Till styrelsens uppgifter hör också stadens ekonomiska förvaltning och långsiktiga utveckling. Kommunstyrelsen har 13 ledamöter som representerar majoriteten och oppositionen i kommunfullmäktige. Till kommunstyrelsen hör ett ekonomi- och trygghetsutskott samt ett personal och jämställdhetsutskott.

Kommunstyrelsen har en förvaltning, stadsledningskontoret, som stöd i sitt uppdrag. Stadsledningskontoret har en central strategisk roll i styrningen av staden. Kontoret styr, följer upp och utvecklar stadens ekonomi och verksamhet, ansvarar för att de politiska besluten genomförs, utför sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen samt svarar för registratur och arkiv. Stadsdirektören är chef för stadsledningskontoret och har stöd i ledningsfunktionen av biträdande stadsdirektörer.

Rotlar och borgarråd

Staden har nio heltidsarvoderade borgarråd som företräder majoriteten och leder varsin rotel. Roteln utgör stabsfunktion åt sitt borgarråd och bereder ärenden till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Oppositionen har fyra borgarråd. Borgarråden bildar tillsammans borgarrådsberedningen vars arbete leds av finansborgarrådet som tillika är kommunstyrelsens ordförande.

Nämnder och bolagsstyrelser

Det dagliga arbetet utförs av stadens förvaltningar och bolag. Ledamöter av nämnder och styrelser utses av kommunfullmäktige. Anställda i förvaltningar och bolag är opolitiska och verkställer det som nämnder och bolagsstyrelser beslutat.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Uppsiktsplikt innebär enligt kommunallagens definition att kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter. Detta gäller såväl för stadens nämnder som för stadens hel- och delägda aktiebolag, se bilaga 4. Som ett led i uppsiktsplikten har kommunstyrelsen granskat nämndernas verksamhetsplaner inklusive väsentlighet- och riskanalyser för 2023. I de fall nämnderna hade angivit för låga årsmål för indikatorer har de uppmanats att återkomma med mer ambitiösa värden i syfte att säkra uppfyllelsen av kommunfullmäktiges årsmål. Uppsiktsplikten har även utövats genom kommunstyrelsens uppföljning i tertialrapporterna och årsredovisningen för hela kommunkoncernen. Kommunstyrelsen ska årligen fatta beslut om de hel- och delägda aktiebolagen har bedrivit sin verksamhet i enlighet med det fastställda kommunala ändamålet och inom ramen

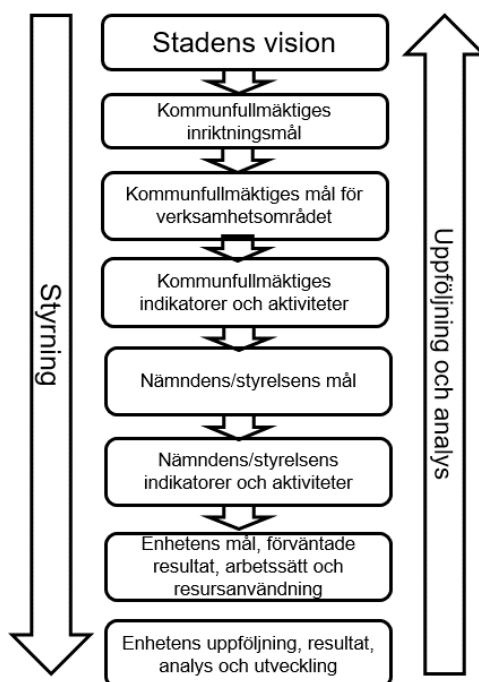
för de kommunala befogenheterna. Mot bakgrund av vad som framgår av bolagsordningar och ägardirektiv för bolagen, utfallsrapporter, protokoll samt övrig rapportering från Stockholms Stadshus AB, bedömer kommunstyrelsen att verksamheterna i varje bolag i koncernen Stockholms Stadshus AB under föregående kalenderår har bedrivits enligt det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna, enligt bilaga 4 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadens lednings- och styrsystem

All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, ILS, integrerat system för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet. Som stöd i arbetet finns ett webbaserat verktyg (ILS-webb) som används på alla organisatoriska nivåer i staden.

I budgeten för varje år fastställer kommunfullmäktige inriktningsmål, mål för verksamhetsområden, indikatorer och aktiviteter som tillsammans utgör underlag för bedömning av måluppfyllelse. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom nämndens respektive bolagsstyrelsens mål.

I bilden nedan illustreras stadens styrmodell, ILS.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kvalitetsarbetet i staden syftar till att utveckla och förbättra kvaliteten i alla verksamheter. Att skapa värde för stockholmare och företagare står i fokus för utvecklingsarbetet. För att möta framtida utmaningar är det viktigt att utveckla och främja arbetet med innovationer och digitalisering.

Stadens kvalitetsarbete tar sin utgångspunkt i *Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering*. Staden ska tillhandahålla service och tjänster som är relevanta med en hög kvalitet och arbetet ska präglas av de gemensamma förhållningssätten: stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, öppenhet och lärande.

Under året har allt flera av stadens medarbetare skuggat en kollega. Att skugga en kollega bidrar till lärande för både medarbetare och verksamhet, ökat samarbete och en helhetssyn på stadens uppdrag. Det är ett viktigt steg i det långsiktiga arbetet att främja en kultur som präglas av nyfikenhet, öppenhet och tillit.

Varje år uppmärksammar och belönar stadens *Kvalitetsutmärkelse* framgångsrik verksamhetsutveckling. 2023 tilldelades tre verksamheter utmärkelsen. Alla verksamheter som deltar i *Kvalitetsutmärkelsen* synliggör och utvecklar sitt systematiska kvalitetsarbete oavsett om de tilldelas en utmärkelse. Deltagande verksamheter får fördjupad kunskap om och hjälp i kvalitetsarbetet, bland annat genom den utvärdering stadens examinatorer gör av verksamheternas arbete. *Kvalitetsutmärkelsen* ger samtidigt staden möjlighet att lyfta förebilder och goda exempel för att inspirera ytterligare verksamheter till kvalitetsutveckling.

Staden synliggör årligen även innovativa metoder, arbetssätt eller lösningar som uppmuntrar utveckling inom staden genom *Framsteget – Stockholms stads pris för nyskapande*. 2023 tilldelades ett projekt priset.

Intern kontroll

Arbetet med stadens interna kontroll är integrerat i stadens ledning och uppföljning. Samtliga nämnder och styrelser ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys där åtgärder, vid behov, identifieras som syftar till att minska sannolikhet och konsekvens. Utifrån väsentlighets- och riskanalysen ska nämnderna och styrelserna ta fram en internkontrollplan och under året följa upp den interna kontrollen.

Nämndernas bedömning av den interna kontrollen

Stadens samtliga fack- och stadsdelsnämnder har redovisat sitt arbete med intern kontroll under året.

Alla nämnder utom fyra bedömer att den interna kontrollen har varit tillräcklig under året. Dessa fyra nämnder bedömer att den interna kontrollen varit delvis tillräcklig. Stadsledningskontoret följer systematiskt upp nämndernas arbete med intern kontroll och för dialog med nämnderna om utvecklingsbehov. Samtliga nämnder har gjort en väsentlighets- och riskanalys, tagit fram en internkontrollplan och följt upp arbetet.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I avsnittet presenteras bedömningen av de mål och riktlinjer som har betydelse för den kommunala koncernens ekonomiska hushållning och ställning. Presentationen inkluderar kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter, den kommunala koncernens finansiella mål, investeringar och finansiella verksamhet.

Kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsområdesmål

Verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och ändamålsenligt och en utvärdering av om den kommunala koncernens utveckling och arbete uppfyller kraven för en god ekonomisk hushållning ska göras årligen. Kommunfullmäktige har beslutat att stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning utgörs av kommunfullmäktiges mål, indikatorer samt ett flertal dokument i kommunfullmäktiges budget, bland andra *Regler för ekonomisk förvaltning* samt *Stockholms stads investeringsstrategi*. Stadens konjunkturärende utgör därutöver underlag för den långsiktiga planeringen.

Kommunfullmäktige har beslutat om tre inriktningsmål som utgör ramen för stadens styrning och 16 verksamhetsområdesmål som konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheterna. Måluppfyllelsen för året bedöms i stadens årsredovisning. Bedömningen av måluppfyllelse grundas på utfall för kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter, huruvida nämnder och bolagsstyrelser uppfyllt sina egna mål och indikatorer samt i vilken utsträckning de genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. I bedömningen av måluppfyllelse inkluderas även övrig väsentlig information angående verksamhetsområdet.

Bedömning görs om respektive mål har uppfyllts helt, delvis eller ej. Tidsperspektivet är flerårigt och målbedömningen som görs ska

ses som en bedömning av om staden är på rätt väg. Vid hel måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll, vid delvis måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå delvis åt rätt håll och vid ej måluppfyllelse bedöms utvecklingen huvudsakligen gå åt fel håll. För utförligare information om målbedömningarna se avsnittet *Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål*, nedan.

Utifrån ovan har en bedömning av kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsområdesmål gjorts. Uppföljningen visar att de tre inriktningsmålen bedöms ha uppfyllts helt under året. Den samlade bedömningen är att staden uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning under 2023 utifrån nämnders och bolagsstyrelsers rapportering.

Målbedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och tillhörande mål för verksamhetsområdet redovisas i tabellen nedan.

KF:s inriktningsmål/verksamhetsområdesmål	Måluppfyllelse
1 Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden	Helt
1.1 Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid	Helt
1.2 Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan	Delvis
1.3 Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst	Helt
1.4 Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet	Helt
1.5 Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv	Helt
2 Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	Helt
2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring	Helt
2.2 Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar	Helt
2.3 Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar	Helt
2.4 Stockholmarens hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer	Delvis
3 En ekonomisk hållbar och innovativ storstad för framtiden	Helt
3.1 Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd	Helt
3.2 I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb	Helt
3.3 I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med	Delvis
3.4 Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb	Helt
3.5 Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden	Helt
3.6 Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser	Delvis
3.7 Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt	Helt

Finansiella mål för staden

Staden har satt upp finansiella mål för att garantera en gynnsam ekonomisk utveckling över tid. Staden uppfyller fem av sex finansiella mål 2023. Det finansiella målet för stadens ekonomiska resultat redovisas mer utförligt under avsnittet *Balanskravsresultat*, nedan.

I tabellen nedan redovisas måluppfyllelse för stadens finansiella mål åren 2019 till och med 2023.

%	Utfall 2023	Måluppfyllelse 2023	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
Nettokostnader/skatteintäkter, utjämning, generella statsbidrag	94	Uppfylls helt	96	95	96	101
Soliditet inklusive pensionsskuld	36	Uppfylls helt	36	35	35	35
Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna	8,4	Uppfylls ej	8	6	6	6
Nämndernas utfall i procent av budget	99,3	Uppfylls helt	100	98	98	100
Nämndernas utfall i procent av prognos i tertialrapport 2	0,5	Uppfylls helt	1	2	2	0
Årets ekonomiska resultat enligt balanskravet (mnkr)	3 184	Uppfylls helt	2 250	1 857	4 865	1 006

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Stadens nettokostnader i ett långsiktigt perspektiv får inte vara större än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kortsiktigt kan finansnettot användas för att finansiera verksamhetens nettokostnader. År 2023 utgör verksamhetens nettokostnader 94 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Även inklusive finansnettot utgör nettokostnaderna 94 procent. Målet är därmed uppfyllt såväl på kort sikt som på lång sikt. Skatteunderlagets positiva utveckling 2023 och stora intäkter från försäljning av exploateringsverksamheter har påverkat måluppfyllelsen.

Soliditet

Soliditet mäter hur stor del av stadens tillgångar som är finansierade av eget kapital. En viktig faktor för måluppfyllelse är därmed nivån på skuldsättningen. Måttet räknas inklusive den pensionsskuld som ligger utanför balansräkningen i linje med blandmodellen. Målet är att soliditeten långsiktigt inte ska understiga 34 procent. Kortsiktigt kan värdet sjunka till 30 procent. Soliditeten 2023 uppgår till 36 procent och målet är därmed uppfyllt.

Kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna

En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader i form av avskrivningar och ränta. För att bevaka att dessa kostnader inte tar en allt större del av stadens totala nettodriftkostnader har ett mål satts upp att dessa kostnader högst får utgöra 8 procent av stadens nettokostnader. År 2023 uppgår kapitalkostnadernas andel av nettodriftkostnaderna till 8,4 procent och målet bedöms därför inte som uppfyllt. Anledningen till att målet inte nås beror främst på att internräntan ökat samt stora investeringsutgifter de senaste åren.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

För nämnderna görs uppföljningen för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar, budgetjusteringar och resultatöverföringar. Målet för budgetföljsamheten mäts genom indikator för budgetföljsamhet före och efter resultatöverföring och får inte överskrida 100 procent. Nämndernas utfall utgör 99,9 procent av budget före resultatöverföringar och 99,3 procent av budget efter resultatöverföringar av budget och målet är därmed uppfyllt.

Prognossäkerheten

Prognossäkerheten visar förmågan att bedöma avvikelser och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelser mellan årets prognos vid tertialrapport 2 och utfall, med mål om avvikelse på +/- 1 procent. Utfallet 2023 avviker med 0,5 procent från uppsatt prognos och målet är därmed uppfyllt.

Årets resultat för den kommunala koncernen

Resultatet efter skatt och finansiella poster för kommunkoncernen uppgår till 2 059 mnkr (5 147 mnkr), efter att koncerninterna mellanhavanden inklusive utdelning har eliminerats. I kommunkoncernens resultat ingår resultatet för staden, koncernen Stockholms Stadshus AB, kommunalförbund samt resultatet för stadens övriga bolag som inte ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Årets resultat efter skatt och finansiella poster för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till - 691 mnkr (2 527 mnkr).

Den kommunala koncernens soliditet

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen och uppgår till 49 procent (50 procent) inkl. totala pensionsförpliktelser. En långsiktigt stabil soliditet krävs för att säkerställa betalningsförmågan på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden.

Bokslutsdispositioner i den kommunala koncernen

Årets resultat efter finansiella poster för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till -590 mnkr (2 668 mnkr). I bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB täcks förluster i vissa dotterbolag med motsvarande koncernbidrag på totalt 749 mnkr (683 mnkr). Utdelningen till staden 2023 uppgick till 1 440 mnkr.

Dispositioner inom koncernen Stockholms Stadshus AB framgår av tabellen nedan.

Mnkr	Lämnade koncernbidrag	Erhållna koncernbidrag
Moderbolaget		
Stockholm Stadshus AB	749,0	604,3
Dotterbolagen		
AB Svenska Bostäder 1)		
AB Familjebostäder 1)		
AB Stockholms hem 1)		
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB		
Skolfastigheter i Stockholm AB		
Micasa Fastigheter i Stockholm AB		
S:t Erik Markutveckling AB	70,0	
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB		153,0
Stockholm Vatten och Avfall AB		
Stockholms Hamn AB		130,0
AB Stokab	384,3	
Stockholm Stads Parkerings AB	150,0	
Kulturhuset Stadsteatern AB		370,0
Stockholm Business Region AB		
S:t Erik Försäkrings AB		
S:t Erik Livförsäkring AB		
Mässfastigheter i Stockholm AB		96,0
Summa	1 353,3	1 353,3

Den kommunala koncernens interna mellanhavanden

Nedan tabell visar en sammanställning över interna mellanhavanden och vilka elimineringar som gjorts år 2023, med belopp i miljoner kronor.

Interna köp som har eliminerats	Intern försäljning som har eliminerats	Interna fordringar, exkl. koncernkontot som har eliminerats	Interna skulder, exkl. koncernkontot som har eliminerats
5 529,2	5 529,2	2 039,5	2 039,5

Årets resultat för koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernens resultat efter skatt uppgår till -691 mnkr (2 527 mnkr). I resultatet ingår realisationsvinster om sammanlagt 11,8 mnkr (3 554 mnkr) och realisationsförluster om totalt 14,3 mnkr netto (1 113 mnkr) samt nedskrivningar om sammanlagt 884 mnkr netto (1 205 mnkr). Realisationsresultaten är främst hänförliga till försäljningar av fastigheter och tomträtter.

Koncernens finansnetto har försämrats i jämförelse med år 2022 och uppgår till -1 695 mnkr (-842 mnkr). Förändringen är en effekt av högre räntenivåer.

Moderbolagets resultat efter finansiella poster uppgår till 585 mnkr (-247 mnkr). I resultatet ingår utdelning med 437 mnkr (635 mnkr). Årets resultat efter skatt uppgår till 438 mnkr (-255 mnkr).

Rörelsens intäkter och kostnader för koncernen Stockholms Stadshus AB

Koncernens rörelseintäkter uppgår till 20 189 mnkr och har ökat sedan föregående år (18 711 mnkr). Flera bolag har ökat sina intäkter till följd av ökade hyresintäkter. Koncernens rörelsekostnader uppgår till 19 084 mnkr (15 201 mnkr).

Koncernen Stockholms Stadshus AB:s soliditet

Koncernens egna kapital uppgår vid årsskiftet till 62 540 mnkr (64 705 mnkr), medan soliditet, beräknad på bokförda värden, uppgick till 38,9 procent (41,7 procent).

Årets resultat och budgetavräkning för staden

Årets resultat uppgår till 3 322 mnkr (2 568 mnkr). Intäkter för realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter utgör en väsentlig del av resultatet och uppgår till 2 286 mnkr, dessa poster budgeteras inte då de är osäkra till sin natur. Försäljning av exploateringsfastigheter har främst skett i Hagastaden, Kristineberg, Kista och Hjorthagen.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning visar en positiv budgetavvikelse på drygt 1 557 mnkr. Den positiva avvikelsen beror främst på en högre skatteunderlagstillväxt än beräknat bland annat till följd av högre lönesummor genom en starkare arbetsmarknad och positiva slutavräkningar.

Totalt redovisar stadsdelsnämnder och facknämnder överskott på 367 mnkr inklusive reglering mot resultatenheter, jämfört med underskott på 253 mnkr föregående år. Nämnderna nyttjar 300 mnkr från resultatenheter för sina resultat. Att jämföra med den överföring till resultatenheter om 76 mnkr som gjordes 2022.

Personalkostnaderna för staden har ökat med 2,8 procent i förhållande till föregående år. Pensionskostnaderna visar ett underskott mot budget på cirka 300 mnkr, där pensionsavsättningen ökat stort.

Indexuppräknning avseende prisförändring på de åtaganden som staden har för medfinansiering av infrastruktur såsom Sverigeförhanlingen och bussterminalen vid Slussen var inte budgeterade och belastar resultatet med 1 027 mnkr.

Engångsintäkterna från försäljningar har, i enlighet med stadens investeringsstrategi, använts till att finansiera stadens investeringar och därmed minskat behovet av nyupplåning med motsvarande belopp. Stadens investeringar uppgår till 7 079 mnkr. Stadens investeringar har fullt ut kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar, avsättningar samt försäljningar. Egenfinansieringsgraden uppgår till 111 procent (124 procent).

Mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat	3 322	2 568	2 115	4 953	2 728
Avgår reavinst/förluster	-2 286	-1 928	-2 031	-2 696	-2 453
Gjord avsättning, indexreglering	1 008	1 325	2 191	242	182
Avgår utdelning från Stockholms Stadshus AB	-1 440	-1 100	-1 100	-1 325	-1 500
Aktieägartillskott	0	1 000	700	500	
<i>Resultat exklusive reavinst, utdelning och engångskostnad</i>	<i>604</i>	<i>1 866</i>	<i>1 875</i>	<i>1 674</i>	<i>-1 043</i>

Verksamhetens intäkter för staden

Verksamhetens intäkter uppgår till 13 202 mnkr (12 847 mnkr) exklusive jämförelsestörande intäkter, vilket är en ökning med 2,8 procent jämfört med föregående år. Den största ökningen står

intäkter för hyror och arrenden för, vilka uppgår till 4 747 mnkr (4 466 mnkr). Ökningen beror till stor del på att avtalen för hyror och arrenden baseras på index som ger stor uppräkning till följd av hög inflation. Merparten av förändringen är intäkter kopplat till affärsverksamhet, näringsliv och bostäder samt fritidsverksamhet. Statsbidragen har däremot minskat framförallt inom individ- och familjeomsorg samt inom äldreomsorg.

Verksamhetens kostnader för staden

Verksamhetens kostnader, exklusive avskrivningar och jämförelsestörande kostnader, uppgår till 64 313 mnkr, vilket är en ökning med 5,9 procent (60 712 mnkr). Ökningen beror till stor del på den höga inflationen. Inflationstakten enligt konsumentprisindex (KPIF) var 4,4 procent i december. Nedan beskrivs några större kostnadsposter.

Externa utförare

Kostnaderna för externa utförare uppgår till 21 668 mnkr (20 696 mnkr), vilket är en ökning med 4,7 procent. I förhållande till föregående år har andelen verksamhet utförd av extern utförare ökat inom infrastruktur, stadsmiljö och skydd, fritid och kultur samt inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Personalkostnader

Personalkostnaderna uppgår till 25 143 mnkr (24 456 mnkr), vilket är en ökning med 2,8 procent (4,9 procent). Ökningen av kostnader finns inom samtliga verksamhetsområden. och beror främst på ökade löner till följd av årets lönerevision. Den genomsnittliga medellöneökningen för år 2023 är 4,2 procent och antalet årsarbetare har under året minskat med 127 personer. Personalkostnadsökningen hålls nere av att övriga personalkostnader har minskat, bland annat avseende kurser och konferenser.

Ökningen av personalkostnader på 4,9 procent år 2022 berodde på rättelse av lönekostnader i investeringsprojekt. Det ledde till att lönekostnader kostnadsfördes i större utsträckning vilket gjorde att personalkostnaderna ökade. Exklusive denna rättning uppgick ökningen i personalkostnader till 3,4 procent år 2022.

Lokalkostnader och markhyror

Lokalkostnader och markhyror är stadens tredje största kostnadspost och uppgår till 5 968 mnkr vilket är en ökning med 10,7 procent mot föregående år. Ökningen är framförallt inom utbildning, fritidsverksamhet och förskoleverksamhet. I posten lokalkostnader ingår de lokaler som hyrs in och inte de lokaler som

staden har i egen regi såsom förvaltningsbyggnader, idrottsanläggningar med mera.

Bidrag

Kostnaden för bidrag uppgår till 2 499 mnkr (2 545 mnkr), en minskning med 1,8 procent jämfört med föregående år. Kostnad för ekonomiskt bistånd är oförändrad jämfört med föregående år och uppgår till 950 mnkr (951 mnkr). Antalet biståndshushåll har minskat med 0,9 procent samtidigt som medelbidraget har ökat med 5,4 procent jämfört med föregående år. Av de vuxna biståndstagarna i december var 43 procent arbetslösa (43 procent). Även ersättning till försäkringskassan för personlig assistans är oförändrad. Bidrag till föreningar och övriga juridiska personer har minskat.

Konsultkostnader

Kostnaderna för konsulter uppgår till 1 142 mnkr (1 082 mnkr), en ökning med 5,6 procent. Största ökningen står tekniska konsulter och it-konsulter för. Kostnader som minskat är bland annat lokal-, byggnads- och upphandlingskonsulter.

Jämförelsestörande poster

De jämförelsestörande intäkterna uppgår till 2 392 mnkr (2 025 mnkr). Intäkterna avser försäljningar varav försäljning av exploateringsfastigheter uppgår till 2 181 mnkr (1 694 mnkr) och reavinster till 138 mnkr (318 mnkr). Försäljningar av exploateringsfastigheter har ökat med 487 mnkr i jämförelse med 2022. Upplösning av icke offentliga bidrag avser främst gatukostnadsersättning och exploateringsersättning och uppgår till 73 mnkr (12 mnkr).

De jämförelsestörande kostnaderna uppgår till 154 mnkr (2 371 mnkr). Som jämförelsestörande kostnad redovisas försålda exploateringsfastigheters bokförda värde 24 mnkr (85 mnkr). Avsättningar till infrastruktur och begravningsverksamhet redovisar en minskad kostnad på -19 mnkr (1 055 mnkr), orsaken till minskningen är reglering av tidigare års avsättningar, inga nya avsättningar är gjorda i år. Förbrukning av inteckning av eget kapital gjord i tidigare bokslut, redovisas som jämförelsestörande och uppgår sammanlagt till 140 mnkr (231 mnkr). Medlen har främst använts till genomgripande framtidsytande inom it, sociala investeringar och kompetensutveckling.

Stadens avskrivningar

Årets avskrivningar uppgår till 2 593 mnkr (2 961 mnkr), en minskning med 368 mnkr. De planenliga avskrivningarna har

minskat med 12,4 procent till följd av att stora rättningar avseende investeringsutgifter tidigare år som gjordes 2022.

Skatter, generella statsbidrag och utjämning

Årets skatteintäkter uppgår till 60 838 mnkr (57 007 mnkr) vilket är en ökning med 6,7 procent jämfört med föregående år. Ett ökat skatteunderlag är en bidragande orsak, där lönesumman ökat starkt, men även höjda garantipensioner och pensionshöjningar som beror på uppräkningsår 2023 bidrar till det positiva utfallet.

Nettot för generella statsbidrag och utjämning uppgår till -5 975 mnkr (-4 036 mnkr), en kostnadsökning med 1 939 mnkr. Avgifter i utjämningsystemet står för merparten då de har ökat med 1 469 mnkr. Även regleringsbidraget och de generella statsbidragen bidrar till försämringen, en minskning med 471 mnkr. De generella statsbidragen uppgår till 107 mnkr (219 mnkr) och avser bidrag med anledning av kriget i Ukraina, samt bidrag för utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden.

Stadens finansiella intäkter och kostnader

Det finansiella resultatet om -75 mnkr inkluderar räntenettet för staden samt övriga finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansiella resultat exklusive indexreglering för avsättningar uppgår till 952 mnkr (1 041 mnkr). Staden har i enlighet med budget 2023 mottagit en aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB med 1 440 mnkr (1 100 mnkr).

Årets räntenetto för staden är positivt och uppgår till 432 mnkr (202 mnkr). Staden hanterar bolagskoncernens upplåning mot ränta inklusive omkostnadsersättning. Stadens externa låneskuld har brutto ökat med 6 431 mnkr. Marknadsräntorna har stigit kraftigt under året. En återgång till de senaste årens extraordinära låga räntor är inte sannolik vilket ger en dyrare upplåning, det vill säga ett försämrat räntenetto framåt. Eftersom bolagens ränteersättning till staden följer nivån på räntekostnaderna och stadens finansiella tillgångar är relativt oförändrade blir stadens räntenettoförändring måttlig. Under posten finansiella kostnader redovisas även kostnad för värdesäkring av pensionsskulden som uppgår till 900 mnkr (228 mnkr).

Indexuppräkningsårets avseende prisförändringen för avsättning för medfinansiering av infrastrukturprojekt, såsom Sverige-förhandlingen och bussterminalen vid Slussen, uppgår till 1 027 mnkr (270 mnkr) och redovisas som en finansiell kostnad.

Stadens tillgångar

Anläggningstillgångarna har ökat med 5 591 mnkr och uppgår till 103 644 mnkr (98 053 mnkr). Det är främst mark, byggnader och tekniska anläggningar som har ökat. Maskiner och inventarier har minskat medan pågående ny-, till- och ombyggnader har ökat något. Köp av bostadsrätter om 33 mnkr bidrar till att öka de finansiella anläggningstillgångarna. Årets investeringar uppgår brutto till 7 079 mnkr, avskrivningarna till 2 593 mnkr och det bokförda värdet vid försäljningar av anläggningstillgångar till 73 mnkr.

Stadens omsättningstillgångar

Omsättningstillgångarna har ökat med 5 251 mnkr och uppgår till 101 201 mnkr (95 950 mnkr). Stadens fordran på bolagskoncernen har ökat med 5 125 mnkr. De likvida medlen har ökat med 206 mnkr. Tillgångar som minskat är bland annat kommunalskattfordran som minskat med 400 mnkr och exploateringsfastigheter som minskat med 209 mnkr.

Eget kapital och skulder för staden

Det egna kapitalet har ökat med 3 322 mnkr till 88 782 mnkr (85 460 mnkr). I tidigare bokslut har eget kapital intecknats (notats) för genomgripande framtäysyttande projekt. Av dessa intecknade medel har 140 mnkr förbrukats under året. Medlen har använts till utveckling av it, sociala investeringar och kompetensutveckling. Kvarstående inteckning uppgår sammanlagt till 1 458 mnkr. Inteckningarna har gjorts med motiveringen att de utgör en satsning på framtiden. I nedanstående tabell framgår vilka projekt som berörs och hur länge notningen är tillgänglig.

Tabellen visar intecknade medel i bokslut 2023.

Inteckning eget kapital för framtäysyttande projekt	lanspråkstaget år 2023	Kvarstående medel	Tillgänglig till och med (år)
Planeringsverktyg GPS	-21,6	32,5	2025
Nytt intranät	-12,0	-	2023
Framtidssäkring Datalager 2.0	-4,3	1,7	2024
Förbättringar sociala system	0,0	43,8	2027
SIKT2, fas 2	0,0	421,8	2025
Genomförande Smart Stad	0,0	106,7	2027
Schema o bemanning + Medvind	-6,3	12,5	2027
GSIT3 (förstudie)	-3,5	6,5	2024
Projekt eDok	-3,5	-	2023
Sociala system, ÄldreN	-3,8	146,2	2027
Sociala system, SocialN	-1,6	98,4	2027
Framtäysyttande it-projekt	-56,5	870,1	
Övriga satsningar			
Kompetensutvecklingsatsning	-24,6	271,2	Tillsvldare
Sociala investeringar	-59,1	316,8	Tillsvldare
Total kvarstående disposition	-140,3	1 458,2	

Summa för stadens avsättningar har totalt sett ökat med 2 700 mnkr till 25 705 mnkr (23 005 mnkr). Ökningen avser värdesäkring av pensioner samt indexuppräknning för medfinansieringsprojekt inom infrastruktur, vilket båda beror på hög inflation. För närmare beskrivning se avsnitt *Pensionsförpliktelser* samt *Årsbokslut*, not 2 samt not 25-26.

De långfristiga skulderna har ökat med 4 332 mnkr till 61 977 mnkr (57 645 mnkr) till följd av tecknande av nya lån. Lån, som förfaller till betalning inom ett år klassificeras som kortfristiga lån. För närmare analys se avsnittet *Finansiella risker och riskhantering*.

Summa kortfristiga skulder har ökat med 488 mnkr till 28 381 mnkr (27 892 mnkr). De kortfristiga lånen har ökat med 3 118 mnkr. De kortfristiga skulderna har minskat med 2 630 mnkr. Stadens koncernbolag har checkräkningskrediter gentemot staden och då dessa har ett positivt saldo uppstår en kortfristig skuld för staden. Denna skuld har under året minskat med 1 882 mnkr.

Den kommunala koncernens investeringar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår till 18 548 mnkr (16 698 mnkr). Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 11 468 mnkr (10 983 mnkr). I bruttoinvesteringarna ingår finansiell leasing. Den kommunala koncernens investeringar har delvis kunnat finansieras med egna medel, det vill säga med resultat, avskrivningar, avsättningar och försäljningar. Egenfinansieringsgraden av bruttoinvesteringar 2023 uppgår till 60 procent (113 procent). Bolagskoncernens bruttoinvesteringar består främst av nyproduktion av bostäder, skolor och infrastruktur som hamnar och anläggningar för va-verksamhet. En närmare lägesredovisning för ett urval av de största projekten som är under genomförande ges i bilaga 8. Urvalet utgår ifrån redovisning från exploateringsnämnden och fastighetsnämnden för kommunfullmäktiges godkännande.

Under 2023 har tre slutredovisningar av projekt över 50 mnkr redovisats till exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden. Slutredovisningar av investeringsprojekt över 50 mnkr anmäls till kommunfullmäktige enligt bilaga 9.

Stadens investeringar

Stadens investeringsutgifter 2023 uppgår brutto till 7 079 mnkr (6 068 mnkr), en ökning i jämförelse med föregående år. I investeringsutgifterna ingår finansiell leasing. Efter justering för investeringsinkomster om 749 mnkr (173 mnkr) uppgår

investeringsutgifterna till 6 329 mnkr (5 896 mnkr). För mer information om stadens investeringar se avsnittet *Investeringsredovisning*, under *Ekonomisk och finansiell information*.

Investeringar under en femårsperiod	2023	2022	2021	2020	2019
Bruttoinvesteringar per år mdkr	7,1	6,1	5,1	7,3	7,4
Egenfinansieringsgrad (%)*	111	124	132	107	71

*Justerad beräkning jämfört med föregående år. År 2023 tas även utbetalning av medfinansiering med i beräkning. Jämförelseår är också justerade.

Målsättningen i stadens investeringsstrategi är att stadens investeringar över tid ska finansieras med egna medel, medan den kan avvika enskilda år. Egenfinansieringsgraden 2023 var 111 procent. Stadens avsättningar, som år 2023 påverkar egenfinansieringsgraden positivt, belastar stadens likviditet senare i samband med avsättningarnas utbetalning. Beräknat på ett genomsnitt av de senaste fem åren ligger egenfinansieringsgraden på 109 procent.

Finansiell verksamhet

Stockholms stad har en central finansfunktion, internbanken, som hanterar de aggregerade riskerna, säkerställer finansiering av staden och de kommunala bolagen på kort och lång sikt samt hanterar bank och investerarrelationer. En central hantering är kostnadseffektivt och innebär samtidigt en minskad finansiell risk och god intern kontroll. Finanspolicyn för kommunkoncernen anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom vilken internbanken agerar. Ett gemensamt koncernkontosystem möjliggör att alla flöden hos nämnder och bolag nettas internt innan externt kapital lånas in via kapitalmarknaden av internbanken.

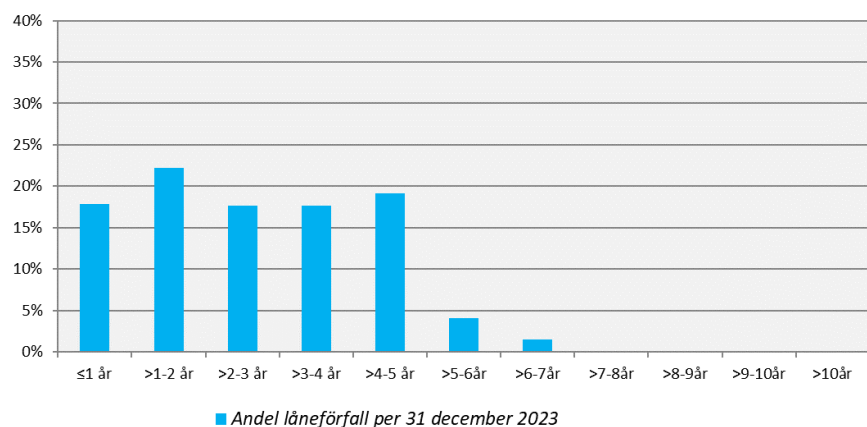
Internbanken upprättar prognoser över kommunkoncernens samlade kassaflöden med hjälp av inrapportering från bolag och nämnder samt inhämtning av information från interna och externa källor. Detta möjliggör en uppskattning av skuldutvecklingen och behovet av finansiering på kort och lång sikt. Prognoserna är en förutsättning för att internbanken ska kunna förse den kommunala koncernen med en kostnadseffektiv finansiering.

Upplåning sker primärt via olika marknadsprogram direkt på den finansiella marknaden genom att ge ut certifikat och obligationer. Därutöver sker upplåning via banklån hos Europeiska Investeringsbanken (EIB), Nordiska Investeringsbanken (NIB) samt Council of Europe Development Bank (CEB) samt depositlån (ONLOAN).

Utestående belopp och förfalloprofil för skuldportföljen anges i tabellen nedan.

Marknadsprogram (miljoner)	Rambelopp, lokal valuta	Nyttjat, lokal valuta	Nyttjat SEK
Kommuncertifikat (KC), SEK	12 000	0	0
Euro commercial paper (ECP), USD	1 500	0	0
Medium term note (MTN), SEK	10 000	0	0
Euro medium term note (EMTN), EUR	8 000	5 127	51 344
Övrig lånefinansiering (miljoner)			
Europeiska investeringsbanken (EIB), SEK	16 200	13 700	13 700
Nordiska investeringsbanken (NIB), SEK	6 000	6 000	6 000
Council of Europe Development Bank (CEB), EUR	200	200	2 061

Diagram nedan visar lånens förfalloprofil. Inom första året förfaller 18,0 procent (15,4 procent) av lånen och förfallen är sedan relativt jämnt fördelade.

Extern upplåning för den kommunala koncernen uppgår till motsvarande nominellt belopp om brutto 73 281 mnkr (66 850 mnkr) och netto 72 228 mnkr (65 829 mnkr) per den 31 december 2023. Detta motsvarar en skuldökning under året om 10 procent.

Stockholms stad har högsta möjliga kreditvärdighet, så kallad rating. Ratingen uppdateras halvårsvis och bekräftades av kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's den 10 november 2023; A-1+ respektive AAA med stabila kreditutsikter. För investerare innebär detta att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut kapital till Stockholms stad. Detta möjliggör för den kommunala koncernen att erhålla förmånliga lånevillkor.

Balanskravsresultat

I avsnittet redovisas upplysningar om årets resultat efter balanskravsjusteringar i enlighet med kommunallagens krav.

Enligt kommunallagen ska budgeten upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Huvudprincipen är att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämning med balanskravet görs. Försäljning av exploateringsstillgångar får undantas eftersom exploateringsanläggningar räknas som omsättningstillgångar.

Balanskravsresultatet är stadens resultatmål. Intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter räknas med i balanskravsutredningen och ingår med 2 181 mnkr i årets resultat 2023. Stadens resultat justerat enligt kommunallagens krav visar att staden uppfyller såväl kravet på en ekonomi i balans som stadens finansiella resultatmål då balanskravsresultatet är positivt med 3 184 mnkr (2 250 mnkr).

Mnkr	2023	2022	2021	2020	2019
Årets resultat	3 322	2 568	2 115	4 953	2 728
Avgår realisationsvinster	-138	-318	-257	-89	-1 722
Årets balanskravsresultat	3 184	2 250	1 858	4 865	1 006

Väsentliga personalförhållanden

I avsnittet presenteras väsentliga personalförhållanden så som sjukfrånvaro och antal anställda.

Sjukfrånvaron minskar

Den totala sjukfrånvaron mätt enligt lagens krav har mellan 2022 och 2023 minskat med 0,6 procentenheter från 7,9 procent till 7,3 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller mer var 43,1 procent. Motsvarande andel för 2022 var 39,3 procent. Sjukfrånvaron redovisas i tabellen nedan. För mer information om stadens sjukfrånvaro och arbete inom arbetsmiljö och hälsa se uppföljningen av mål 3.4 *Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb*, under *Uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål* längre ner.

Sjukfrånvaro enligt lagstadgad redovisning 2023-01-01 – 2023-12-31

	Totalt	Kvinnor	Män	Åldersgrupper		
				-29	30-49	50-
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid	7,3	8,1	5,3	6,3	7,0	7,9
Andel av total sjukfrånvaro som varat 60 dagar och mer	43,1					

Medarbetarna i siffror

I december 2023 var totalt 46 054 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var 42 444 anställda i stadens nämnder och 3 610 var anställda i stadens bolag. Tre av fyra anställda var kvinnor.

I tabellen nedan redovisas antal anställda (månadsavlönade) uppdelat på kön 2023 samt fördelade per verksamhetsområde och för koncernen Stadshus AB. Tabellen redovisar även förändring i antal anställda mellan 2022 och 2023.

Verksamhetsområde	2023			2022		Förändring mellan åren
	Kvinnor	Män	Totalt	Totalt		
Politisk verksamhet och gemensam administration	1 508	611	2 119	2 048	71	
Individ- och familjeomsorg	3 166	898	4 064	4 057	7	
Infrastruktur, stadsmiljö, skydd	752	530	1 282	1 330	-48	
Förskoleverksamhet inkl. administration	7 177	545	7 722	7 989	-267	
Skolbarnomsorg exkl. administration	1 859	1 268	3 127	3 217	-90	
Utbildning	9 272	3 819	13 091	13 445	-354	
Äldreomsorg	4 709	1 337	6 046	5 633	413	
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	1 788	642	2 430	2 338	92	
Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet	1 108	878	1 986	1 982	4	
Affärsverksamhet, näringsliv och bostäder	229	192	421	384	37	
Övrig verksamhet, särskilda insatser	98	58	156	148	8	
Koncernen Stockholms Stadshus AB	1 704	1 906	3 610	3 482	128	
Totalt	33 370	12 684	46 054	46 053	1	
Årsarbetare	32 472	12 288	44 761	44 678	83	

Fotnot: Utöver den månadsavlönade personalen har timavlönad personal arbetat motsvarande 3 198 årsarbeten. Den timavlönade personalens arbete har minskat med 10,0 procent jämfört med 2022. En anledning till minskningen av timavlönade är en följd av förändringarna i LAS och därmed förändrade arbetssätt. Uppgiften avser endast förvaltningarna, ej bolagen.

Förväntad utveckling

I avsnittet ges en övergripande bild av den kommunala koncernens förväntade utveckling utifrån de förhållanden som bedöms ha väsentlig inverkan på verksamheten, direkt eller indirekt.

Ekonomiska utmaningar och investeringsbehov

Under 2024 och 2025 väntas ett tufft ekonomiskt läge för de flesta kommuner och regioner till följd av den höga inflationen, höga räntor och negativa konjunktursikter. Inflationens effekt på verksamhetens kostnader, inklusive pensionskostnader och stigande räntekostnader bidrar till en ansträngd ekonomi. Åtgärder för att anpassa verksamheten för en långsiktigt robust och uthållig ekonomi är nödvändiga för att klara framtida investeringsbehov och befolkningsförändringar.

Staden har stora investeringsbehov. Investeringarna genomförs utifrån kommunfullmäktiges tydliga målsättning om fortsatt minskande utsläpp och miljöhänsyn samt behov av klimat-anpassning. Det finns stora utmaningar att genomföra planerna under rådande konjunktur med hög inflation, kraftigt ökande bygg- och entreprenadkostnader samt högre räntenivåer.

De närmaste åren utgörs de planerade investeringarna främst av utveckling av infrastruktur för vattenförsörjning och avloppsrening samt bostäder med därtill hörande infrastruktur och samhälls-service. Den kommunala koncernens planerade investeringar beräknas uppgå till drygt 20 mdkr per år.

Stockholm Vatten och Avfall genomför projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA). I projektet sker ombyggnad av Henriksdals reningsverk med ny teknik och ökad kapacitet. Bromma reningsverk ska läggas ned och avloppsvattnet ledas över till Henriksdals reningsverk. Koncernstyrelsen beslutade i december 2023 föreslå kommunfullmäktige anta en reviderad budgetram för projektet om 19,5 mdkr i 2023 års prisnivå, vilket är en utökad ram mot tidigare 9,2 mdkr i 2016 års prisnivå.

Målsättningen är att kommunkoncernen, tillsammans med andra berörda aktörer, regionen, staten, näringsliv och stockholmarna, ska fortsätta minska utsläppen till noll år 2030. Det kommer även att kräva stora investeringar hos andra aktörer som exempelvis Stockholm Exergi, inom transport-, energisektorn samt stockholmarnas och näringslivets hantering av avfall. Samverkan kring genomförande och prioriteringar av de mest utsläpps-reducerande åtgärderna hos olika aktörer inom de olika

omställningsområdena kommer att vara nödvändiga för att nå målet.

Demografiska förändringar

Under 2023 var antalet födda barn i Sverige det lägsta på 20 år. I Stockholms stad föddes 11 553 barn, vilket är det lägsta antalet sedan 2005. Stadens födelseöverskott, det vill säga födda minus döda, blev 5 392 vilket är det lägsta sedan 2007. För fjärde året i rad var det fler som flyttade från Stockholms stad än till och den totala folkökningen blev endast 4 195 personer under 2023.

Under de senaste åren har befolkningsprognosen visat på en minskning av antalet förskolebarn och skolbarn, jämfört med tidigare års prognoser, vilket påverkar behovet av lokaler för stadens pedagogiska verksamheter. Stockholms stad står liksom hela Sverige inför en förändrad åldersstruktur med en minskad andel i arbetsför ålder samtidigt som andelen äldre ökar. I staden förväntas antalet invånare över 80 år öka med drygt 50 procent fram till år 2030 samtidigt som personer i arbetsför ålder (20-64 år) endast förväntas öka med cirka 7 procent.

Kompetensförsörjning

Under kommande år förväntas ökningen av sysselsatta inte att räcka till för att täcka ökade personalbehov i offentlig sektor och näringsliv. För Stockholms stad, liksom för övriga kommuner och regioner, blir det en allt större utmaning att rekrytera och bibehålla kompetent arbetskraft med en åldrande befolkning och minskad andel i arbetsför ålder.

För att klara bristen på arbetskraft och en ökad efterfrågan på vård och omsorg behöver välfärden ställa om med hjälp av digitalisering och modern teknik. Staden behöver utveckla arbetssätt och i högre grad använda tekniska lösningar som ger invånarna möjlighet att själva göra delar av de tjänster som annars kräver personella resurser. Stadens strategi för en äldrevänlig stad visar också på behovet av insatser som gör det möjligt för stockholmarna att fortsätta vara aktiva, trygga och delaktiga högt upp i ålder.

Klimatförändringar

Stockholms stad bedriver idag ett ambitiöst arbete för att minska klimatpåverkan och minska utsläppen av växthusgaser. Arbetet med att ta fram en klimathandlingsplan för staden fram till 2030 pågår. Handlingsplanen ska tydliggöra behov och effekter av åtgärder. Tydligt är att investeringarna för att hantera kommande klimatanpassningar kommer att behöva öka i framtiden.

Trygghet

Det grova våld som följer av gängkriminalitet har eskalerat i samhället på både nationell och regional nivå under 2023 och under hösten förvärrades situationen ytterligare. I staden pågår ett brett brottsförebyggande och trygghetskapande arbete med målet att bryta den eskalerande utvecklingen. Staden samverkar med olika externa aktörer som exempelvis polisen för att barn och unga inte ska dras in i gängkriminalitet. Med anledning av situationen i regionen har Samverkan Stockholmsregionen (SSR) som samlar länets kommuner, polis och andra myndigheter under hösten haft ett så kallat aktiverat läge som pågick till början av februari 2024. Staden aktiverade för egen del under hösten förstärkt beredskap, ett slags stabsläge för framtagande av stadsövergripande lägesbilder, analys, samverkan, samordning och kommunikation. Det aktiverade läget i staden avslutades under december 2023.

Civil beredskap

Civil beredskap är samlingsnamnet för krisberedskap och civilt försvar. Kommuner står för en stor del av det civila försvaret med målet att samhället ska fungera vid höjd beredskap och krig. Samhällsviktig verksamhet som exempelvis vatten och avlopp, transporter, kommunikation till invånarna, skola, förskola och äldreomsorg behöver fungera även under mycket störda förhållanden. Att bygga upp en robust civil beredskap tar tid och kräver stora investeringar. Staden bedriver ett målmedvetet och systematiskt arbete för att utveckla stadens beredskap, både organisatoriskt och genom reella förmågehöjningar.

Årsbokslut

I avsnittet presenteras stadens och den kommunala koncernens resultat och ekonomiska ställning genom årsbokslutet som omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och upplysningar i noter.

Årsredovisningen omfattar den kommunala koncernen Stockholms stad. I den kommunala koncernen ingår staden och de kommunala bolagen samt kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär. Med de kommunala bolagen menas främst stadens majoritetsägda bolag som finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB. Stockholms Stadshus AB ägs av Stockholms stad och fungerar som en sammanhållande funktion för huvuddelen av stadens aktiebolag.

För en mer utförlig beskrivning av aktiebolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.stadshusab.se.

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten, samt bokslutet för finansförvaltningen vilket bland annat omfattar stadens centrala finansiering. De sammanställda räkenskaperna, som är den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning, omfattar hela den kommunala koncernen Stockholms stad. Syftet med de sammanställda räkenskaperna är att ge en helhetsbild av hela den kommunala koncernens ekonomi och åtaganden.

Beloppen i tabellerna är avrundade och summerar därför inte exakt och interna poster är eliminerade. Förklarande noter finns under avsnittet *Noter*, nedan.

Resultaträkning

I avsnittet redovisas resultaträkningen för staden och den kommunala koncernen i tabellen nedan.

Resultaträkning	Mnkr	Not	Staden		Den kommunala koncernen	
			2023	2022	2023	2022
Verksamhetens intäkter		3	15 593,9	14 871,7	30 904,4	32 712,4
<i>-varav jämförelsestörande intäkter</i>		5	2 391,9	2 024,9	2 403,6	5 528,8
Verksamhetens kostnader		4	-64 466,9	-63 083,7	-73 038,6	-71 938,6
<i>-varav jämförelsestörande kostnader</i>		5	-153,9	-2 371,3	-253,9	-3 398,3
Avskrivningar		6	-2 592,7	-2 961,2	-7 411,0	-7 878,8
Verksamhetens nettokostnader			-51 465,7	-51 173,2	-49 545,2	-47 105,1
Skatteintäkter		7	60 838,0	57 006,7	60 838,0	57 006,7
Generella statsbidrag och utjämning		8	-5 975,4	-4 035,9	-5 975,4	-4 035,9
Resultat från andelar i intresseföretag		9			-32,5	469,9
Verksamhetens resultat			3 396,9	1 797,5	5 285,0	6 335,6
Finansiella intäkter		10	3 606,4	1 964,8	206,2	271,8
Finansiella kostnader		11	-3 681,4	-1 194,0	-3 432,5	-1 460,6
Resultat efter finansiella poster			3 321,9	2 568,3	2 058,7	5 146,8
Extraordinära poster						
Årets resultat			3 321,9	2 568,3	2 058,7	5 146,8

Balansräkning

I avsnittet redovisas balansräkningen för staden och den kommunala koncernen i tabellen nedan.

Balansräkning		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	Not	2023	2022	2023	2022
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12			138,4	166,3
Summa immateriella anläggningstillgångar				138,4	166,3
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	70 833,1	67 612,5	178 969,2	171 617,0
Maskiner och inventarier	14	977,7	983,6	16 986,7	15 235,0
Pågående ny-, till- och ombyggnader	15	25 841,8	24 527,6	49 552,0	47 606,6
Summa materiella anläggningstillgångar		97 652,6	93 123,7	245 508,0	234 458,6
Finansiella anläggningstillgångar					
Aktier och andelar	16	4 588,4	4 555,4	1 133,8	1 100,7
Kapitalandel intresseföretag	17			5 304,5	5 795,8
Långfristiga fordringar	18	1 402,5	373,7	1 465,7	415,7
Summa finansiella anläggningstillgångar		5 991,0	4 929,1	7 904,0	7 312,2
Summa anläggningstillgångar		103 643,5	98 052,8	253 550,3	241 937,1
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	19	1 438,3	1 647,7	1 438,3	1 647,7
Varulager och pågående arbete	20	2,8	3,6	53,8	50,9
Kortfristiga fordringar	21	98 889,6	93 632,1	8 834,2	8 535,5
Kortfristiga placeringar	22	0,8	3,4	182,5	162,1
Kassa och bank	23	870,0	663,6	1 016,0	809,7
Summa omsättningstillgångar		101 201,4	95 950,3	11 524,9	11 205,9
SUMMA TILLGÅNGAR		204 845,0	194 003,1	265 075,2	253 143,1

Balansräkning		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	Not	2023	2022	2023	2022
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	24				
Årets resultat enl. resultaträkning		3 321,9	2 568,3	2 058,7	5 146,8
Övrigt eget kapital		85 460,5	82 892,2	142 361,5	137 248,3
Summa eget kapital		88 782,4	85 460,5	144 420,1	142 395,1
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	25	11 571,6	9 571,8	11 849,5	9 842,6
Uppskjuten skatteskuld				1 503,6	1 398,3
Övriga avsättningar	26	14 133,5	13 433,3	14 174,2	13 456,1
Summa avsättningar		25 705,0	23 005,0	27 527,3	24 697,0
Långfristiga skulder					
Obligationslån	27	42 158,5	40 274,1	42 158,5	40 274,1
Reverslån	28	18 260,7	16 710,7	18 260,7	16 710,7
Övriga långfristiga skulder	29	1 557,7	660,5	2 426,3	1 334,5
Summa långfristiga skulder		61 976,8	57 645,3	62 845,4	58 319,3
Kortfristiga skulder					
Kortfristiga skulder	30	15 324,1	17 953,8	17 198,8	17 769,4
Kortfristiga lån	31	13 056,6	9 938,5	13 084,0	9 962,3
Summa kortfristiga skulder		28 380,7	27 892,2	30 282,4	27 731,7
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		204 845,0	194 003,1	265 075,2	253 143,1

		Staden		Den kommunala koncernen	
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER	Not	2023	2022	2023	2022
mnkr					
Ansvars- och borgenförbindelser	32	931,2	910,0	909,7	899,8
Pensionsskuld ansvarsförbindelse	33	15 624,7	15 339,3	15 624,7	15 339,3

Kassaflödesanalys

I avsnittet redovisas kassaflödesanalysen för staden och den kommunala koncernen i tabellen nedan.

Kassaflödesanalys		Staden		Den kommunala koncernen	
mnkr	Not	2023	2022	2023	2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		3 321,9	2 568,3	2 058,7	5 146,8
Justering för ej likviditetspåverkande poster	34	5 743,3	5 043,0	10 258,3	10 485,2*
Minskning av avsättningar pga. utbetalningar	35	-32,4	-19,1	-32,4	-19,1
Återläggning reavinster/realförluster	36	-2 286,0	-1 927,6	-2 197,6	-4 885,4
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		6 746,8	5 664,6	10 087,0	10 727,5
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-5 259,4	-1 117,0	102,1	-3 414,0
Ökning/minskning förråd och varulager		0,8	0,6	-2,9	-7,3
Ökning/minskning kortfristiga skulder		488,5	-4 701,4	2 668,6	-2 911,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 976,7	-153,2	12 854,9	4 394,6
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar				-33,2	-5,9
Försäljning av dotterföretag				0,0	260,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-7 045,2	-6 045,0	-18 481,4	-16 692,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		2 382,3	2 616,2	2 398,3	8 890,5
Investering i finansiella anläggningstillgångar		-33,4	-27,1	-50,7	-590,5
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0,4	0,9	0,4	405,3
Erhållen utdelning				425,0	425,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-4 695,9	-3 455,0	-15 741,6	-7 307,9
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		16 617,1	14 287,7	16 615,4	14 287,7
Amortering av långfristiga skulder		-9 924,3	-16 235,3	-9 924,3	-16 235,3
Ökning/minskning av långfristiga skulder		-2 463,3	5 840,5	-2 294,2	6 178,6
Ökning/minskning av långfristiga fordringar		0,8	0,8	0,8	0,8
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		4 230,3	3 893,7	4 397,8	4 231,8
UTBETALNING AV BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-1 304,7	-773,3	-1 304,7	-773,3
Årets kassaflöde		206,4	-487,7	206,3	545,2
Likvida medel vid årets början		663,6	1 151,2	809,7	264,5
Likvida medel vid årets slut		870,0	663,6	1 016,0	809,7
* Jämförelsesiffran för Kommunkoncernen har justerats för finansiell leasing.					

Noter

I avsnittet redovisas noter till årsbokslutets balans- och resultaträkning och kassaflödesanalys.

Följande noter redovisas;

Not 1 Redovisningsprinciper

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Not 3-11 Noter till resultaträkningen

Not 12-31 Noter till balansräkningen

Not 32-33 Noter ansvars- och borgensförbindelser

Not 34-36 Noter till kassaflödesanalysen

Not 37-41 Noter övriga tilläggsupplysningar

Not 1 Redovisningsprinciper

Lag om kommunal bokföring och redovisning

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med Lag (SFS 2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Lag om kommunal bokföring och redovisning

Den kommunala koncernen och sammanställda räkenskaper

Huvuddelen av stadens bolag finns samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB som är helägd av staden. Bokslutet för koncernen Stockholms Stadshus AB används som underlag för konsolidering av den sammanställda redovisningen. Alla interna mellanhavanden samt interna vinster och förluster av väsentlig betydelse elimineras.

Den sammanställda redovisningen har i huvudsak upprättats enligt klyvningsmetoden, det vill säga endast den ägda andelen ska klyvas in. Stockholm Exergi Holding AB konsolideras istället med kapitalandelsmetoden. Avsteget mot att använda proportionell konsolideringsmetod gällande Stockholm Exergi Holding AB görs då det bedöms ge en mer rättvisande bild av innehavet eftersom staden inte har det bestämmande inflytandet. Stockholm Exergi Holding AB bedriver verksamhet på affärsmässiga grunder och vid klyvning hade räkenskapernas olika poster dominerats av delen från bolaget.

För att se de kommunala koncernföretagen och dess andelar se not 40.

Värderings- och omräkningsprinciper

För poster i balansräkningen som avser utländsk valuta har dessa omräknats till svenska kronor enligt balansdagens kurs. Balansdagens kurs har hämtats på Riksbankens webbplats och utgör ett medelvärde av olika bankers köp- och säljkurser.

Anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod som överstiger tre år samt ett anskaffningsvärde exklusive mervärdesskatt som uppgår till minst ett prisbasbelopp klassificeras som anläggningstillgång. Detta gäller för materiella och immateriella anläggningstillgångar samt för finansiella leasingavtal i den mån de skulle förekomma. För investeringar i annans fastighet gäller, om fastigheten tillhör de kommunala bolagen Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, att investeringsutgiften ska uppgå till minst 0,5 mnkr för att räknas som investering. Beslut om detta undantag är fattat i kommunfullmäktige den 3 november 2008 och ska omfatta mindre projekt och byggåtgärder vilka i regel bedöms vara driftkostnader. Undantaget bedöms beloppsmässigt vara försumbart och därmed inte påverka räkenskaperna i någon väsentlig omfattning.

Anläggningstillgångar har redovisats till anskaffningsvärdet. Lånekostnaderna belastar den period de hänför sig till och inräknas inte i tillgångars anskaffningsvärden. En anläggning aktiveras i normalfallet och börjar skrivas av när den tas i bruk. Om inte samtliga utgifter flutit in eller kunnat uppskattas med rimlig säkerhet får aktiveringstidpunkten skjutas upp högst sex månader.

Rättelse av fel i hantering materiella anläggningstillgångar
Under år 2021-2022 konstaterades att Stockholms stads investeringsredovisning inte fullt ut följt RKR R4, Materiella anläggningstillgångar. Under 2023 har implementering av redovisningsprinciperna fortsatt och slutförts. Avvikelse har avsett framförallt rivning, sanering samt administrativt påslag på egen tid. För år 2023 sker nu tillämpning och staden har nu korrekt redovisat dessa kostnader över resultaträkningen. Förändringen ger ökade kostnader och minskade investeringsutgifter i jämförelse mot budget och totalt uppgår dessa kostnader till totalt 423 mnkr år 2023.

Under året har det identifierats investeringsprojekt där delar av anläggningen tagits i bruk. Anläggningstillgångarna har nu aktiverats och genererat avskrivningskostnader år 2023.

103 mnkr avser kostnader hänförliga till tidigare år, perioden 2015-2022. Staden har genomfört rättelse över resultaträkningen år 2023 och belopp per period bedöms inte vara väsentligt i förhållande till stadens totala omsättning eller nyckeltal. Se nedan sammanställning för avskrivningskostnad per år. Vid bokslutstillfället pågår fortfarande arbetet med kontroll av pågående projekt.

Avskrivningskostnader pga. rättelse	
År	Avskrivningar (mnkr)
2015	0,5
2016	0,5
2017	1,5
2018	4,0
2019	10,3
2020	20,7
2021	29,0
2022	36,7
Totalt	103,2

Avskrivningar

Avskrivning enligt plan är den fördelade totalutgiften för en anläggningstillgångs delar. Kostnaden fördelas över det antal år som tillgången används i verksamheten. Avskrivning görs inte på tillgångar med ett bestående värde, som mark och konst. Staden använder linjär avskrivning, ett lika stort belopp skrivs av varje månad under nyttjandeperioden.

AVSKRIVNINGSTIDER		
Anläggningstillgång	Antal komponenter	Avskrivningstid
Idrottsanläggningar	3	5,10,50 år
Verksamhetsfastigheter	22	3,5,10,15,20,25,30,40,50,100 år
Publika fastigheter (gator, vägar, torg, parker m.m.)	17	5,10,15,25,30,40,50,70 år
Maskiner och inventarier*	tillämpas ej	3, 5, 10 eller 20 år
Immateriella tillgångar	tillämpas ej	3-15 år

* I bolagskoncernen förekommer avskrivningstider på över 30 år.

Nedskrivning av tillgångar

Nedskrivning av tillgångar görs i enlighet med rekommendationen RKR R6. Staden tillämpar gränsen att en anläggnings värde ska uppgå till minst 1,0 mnkr för att en prövning av nedskrivningsbehov ska göras. Nedskrivning görs när bokfört värde överstiger återvinningsvärdet med minst 0,5 mnkr och förändringen bedöms som varaktig, där varaktig definieras som minst fem år.

Försäljning och inköp av anläggningstillgångar
Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs vid dagen för tillträde.

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar har redovisats till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen.

Tillgångar som inte innehas för stadigvarande bruk, utan förbrukas i samband med framställning av produkter eller tjänster eller på annat sätt används i rörelsen. Fakturerade fordringar anses som osäkra när betalningstiden enligt inkassokravet löpt ut. Fordran ska därmed bokföras som en befarad kundförlust efter 33 dagar. En bokföringsmässig nedskrivning sker vid bokslutet närmast ett år efter förfalldatum och allra senast två år efter förfalldatum.

Exploateringsfastigheter, som avses att avyttras redovisas som omsättningstillgångar och inbegriper pågående ny- till- och ombyggnader, som inte är aktiverade. Den del av dessa upparbetade anläggningar, som avses säljas, bokförs som omsättningstillgång vid bokslutstillfället. Vid försäljningar bruttoredo visas bokfört värde som kostnad och försäljningsköpeskillingen som intäkt. Kundfordringar och övriga kortfristiga fordringar är upptagna till det belopp varmed de beräknas inflyta.

Leasing

I enlighet med RKR R5 Leasing redovisar staden kommande kostnader för leasingavtal. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen om villkoren är uppfyllda och för staden gäller detta i princip endast leasade bilar. Operationell leasing redovisas som tilläggsupplysning om beloppsgränserna för den totala utgiften överstiger 0,5 mnkr och den årliga kostnaden överstiger 0,2 mnkr. Enligt rekommendationen ska redovisning ske om leasingtiden överstiger tre år.

Under löpande år redovisas finansiella leasingbilar direkt i resultatet. Vid bokslutstillfället görs en uppbokning av förändring av anläggningstillgång och aktuell lång- och kortfristig skuld. Hela kostnaden bokförs därmed som leasingavgift under löpande räkenskapsår. Balansräkningen kommer därmed bli rätt för staden totalt. I resultaträkningen kommer en mindre avvikelse finnas för avskrivningar och kostnadsränta som ersätts av leasingavgifter. För att få rimliga proportioner på arbetet avviker stadens hantering mot rekommendation. Det bokförda värdet uppgick på balansdagen till 45 mnkr för staden. Konstruktionen är motiverad av den ringa omfattningen av leasingbilar.

Under år 2022 och år 2023 har genomlysning av hyresavtal skett för att säkerställa att staden följer RKR R5, Leasing. Genomlysningen har inburit att stadens regelverk, anvisningar, rutiner mm har granskats samt stickprov av hyresavtal. Staden bedömer även fortsatt att inhyrningsavtalen mot den egna kommunkoncernen är att betrakta som operationell leasing med hänvisning till gällande samverkansavtal, fastighets- och lokalpolicy samt genomförda stickprov. Liknande granskning är också genomförd på stadens externa hyresavtal. Hyresavtal med större värde samt längre avtalstid har granskat utifrån rekommendationen. Efter stickprov och analys av befintliga externa hyresavtal bedöms även fortsatt dessa vara korrekt klassificerade som operationell leasing.

Skulder och avsättningar

Semesterlöneskuld och okompenserad övertid är skuldförda enligt ställning den 31 december 2023.

Leverantörsskulder i utländsk valuta är omräknade till kurs på balansdagen. För stadens del påverkar lagkravet om redovisning av belopp i utländsk valuta till balansdagens kurs endast dessa skulder då upplåning i andra valutor alltid valutasäkras.

Investeringsbidrag från offentlig aktör tas upp som förutbetalda intäkt och redovisas bland långfristiga skulder enligt RKR R2 Intäkter. Intäkten periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod för att matcha avskrivningarna. Gatukostnadsersättning, exploateringsersättningar och icke-offentliga investeringsbidrag redovisas inledningsvis som långfristig skuld. Ersättningen intäktsförs när investeringen är färdigställd.

Avsättningar

Avsättningar är legala förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias. Utöver avsättning för pensionsskulden, gör staden avsättningar för effekter av stora omorganisationer, åtaganden inom det infrastrukturella området med mera. Vid avsättningar tillämpas direkt resultatföring.

Pensionsåtagande

Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Sveriges Kommuners och Regioners riktlinjer, RIPS (2021). Grunden för beräkningarna är pensionsavtalet KAP-KL. Nytt avtal är AKAP-KR för anställda födda 1986 och senare samt de som bytt avtal under året. Avtalet AKAP-KR är avgiftsbestämt och påverkar inte pensionsavsättningen i balansräkningen.

I detta stycke redovisas vilka förpliktelser som inte har beräknats enligt RIPS. Beloppet som avser personer med särskild avtalspension som har slutat men inte erhåller pensionsutbetalningar är totalt 12 mnkr i avsättningen exklusive löneskatt. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället, totalt 180 mnkr i avsättning exklusive löneskatt och totalt 26 mnkr i ansvarsförbindelsen exklusive löneskatt. Avtal övertagna vid avslut är beräknat till en ränta på -1,5 procent, och uppgår till totalt 24 mnkr exklusive löneskatt.

Hanteringen motiveras av att det utgör en liten del av den totala pensionsskulden samt i förhållande till stadens omsättning.

Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3.

Medfinansiering av infrastruktur

Enligt LKBR kan bidrag till statlig infrastruktur, under förutsättning att de faller inom ramen för lagen om vissa kommunala befogenheter (2009:47), antingen redovisas som en kostnad i resultaträkningen i samband med att beslut fattas eller redovisas i balansräkningen i posten övriga avsättningar. Avsättningarna har värderats inklusive bedömd index. För mer information se not 26, övriga avsättningar, infrastrukturella bidrag.

Staden är medfinansierare i ett antal stora statliga/regionala infrastrukturprojekt för att kunna genomföra satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm. En förutsättning är att medfinansiering sker med egna medel. Utbetalningar tas mot tidigare avsättningar och kostnadsförs inte.

Belopp värderas genom indexuppräknings till det belopp som på balansdagen förväntas betalas ut i enlighet med avtalet. I de fall index baseras på konsumentprisindex (KPI) har Konjunkturinstitutets prognos för KPI använts som bedöms som

säkrast. Beloppen har diskonterats till nuvärde för betalningar senare än tre år framåt i tiden då tidsaspekten anses vara väsentlig.

Fordringar/skulder mot koncernbolagen

Staden handhar upplåning respektive utlåning åt de kommunala bolagen. Bolagen har konto i stadens koncernstruktur med några få undantag. Beroende på saldo redovisas fordran eller skuld gentemot respektive bolag. Två bolag har sin skuld mot Stockholms Stadshus AB i stället för direkt mot staden.

Finansverksamhet och säkringsredovisning

Köp eller försäljning av finansiella tillgångar eller skulder redovisas per likviddagen. Finansiella omsättningstillgångar och kortfristiga skulder värderas till anskaffningsvärdet. Periodisering av över- och underkurser avseende obligationer och relaterade transaktioner sker med tillämpning av effektivräntemetoden. Övriga signifikanta transaktionsutgifter periodiseras linjärt.

Lån i svenska kronor kan upptas genom utgivande, emission, av skuldebrev med löptider upp till ett år i form av certifikat. Euro Commercial Paper (ECP) är certifikat som kan emitteras i olika valutor. Lån kan också upptas genom emission av Euro Medium Term Note (EMTN) i form av obligationer, med löptid över ett år. Dessa obligationer kan emitteras i flera olika valutor inklusive svenska kronor. Medium Term Note (MTN) kan användas för utgivande, emission, av obligationer med löptider som lägst ett år i svenska kronor.

Finansiella skulder som förfaller till betalning inom 12 månader och saknar överenskommen refinansiering räknas som kortfristig skuld. Kommunen innehar valuta- och räntederivat för att hantera valuta och ränterisker i upplåningen. Kommunen uppfyller kraven för säkringsredovisning varvid ingen marknadsvärdering sker av derivaten (eller skulden). Vid beräkning av räntekostnaden ingår derivaten.

Kommunen innehar valuta- och räntederivat för att hantera valuta och ränterisker i upplåningen. Derivaten är kopplade till enskilda lån och fullt ut matchade effektivitetsmässigt. Effektivitetsbedömningen sker efter ett antal kriterier kopplade till de kritiska villkoren nominella belopp, löptid och räntebas. Kommunen uppfyller därmed kraven för säkringsredovisning varvid ingen marknadsvärdering sker av derivaten.

Redovisningsprinciper i driftredovisningen

Personalkostnader

Löner har belastats med ett personalomkostnadspålägg på 46,4 procent som inkluderar sociala avgifter, avtalsförsäkringar och pensionskostnader.

Internränta

Internräntorna används för att beräkna kostnaden för värdet av det kapital som förvaltas inom en verksamhet. Internräntan beräknas på det bokförda värdet, det vill säga anläggningens anskaffningsvärde med avdrag för gjorda avskrivningar.

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Staden eftersträvar en internränta som är långsiktigt stabil och som reflekterar kommunkoncernens genomsnittliga finansieringskostnad de kommande åren. Kommunfullmäktige fastställde stadens internränta för 2023 till 2,2 procent. Kalkylräntan för enskilda projekt var 5,0 procent för 2023.

Räntan för markinnehav motsvarar avgäldsrentan för tomträtter, som uppgår till 3,0 procent.

Fördelning av gemensamma intäkter och kostnader

En stor del av interna intäkter och interna kostnader uppkommer genom att gemensamma kostnader fördelas mellan och inom kommunens nämnder. Det interna priset på varor och tjänster sätts främst enligt självkostnadsprincipen. Självkostnaden beräknas då inte bara på de direkta kostnader som är omedelbart förknippade med produktionen av varan eller tjänsten utan även på de indirekta kostnaderna. Det görs inga vinstpåslag vid stadenintern fakturering. Vid fördelning av gemensamma kostnader kan detta göras såväl som ett köp/sälj förfarande inom och mellan nämnderna och dels som fördelning utifrån i förväg fastställda schabloner. När köp/sälj tillämpas finns oftast ett avtal eller annan överenskommelse mellan parterna.

Exempel på gemensamma kostnader som fördelas genom interndebitering är hyreskostnader (fastighetsnämnden): Internhyran sätts till självkostnaden, med hänsyn till typ av fastighet som avses.

Exempel på gemensamma kostnader som fördelas via olika fördelningsnycklar:

- gemensamt it-stöd till nämnder och bolagsstyrelser
- stadens ekonomi- och andra verksamhetssystem

- fördelning av kostnader för kategoriledare avseende inköpskategorier

Lag om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag

Lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag innehåller en möjlighet för staden att via en särskild efterutdelning finansiera projekt inom ramen för stadens bostadsförsörjningsansvar, inom vilka åtgärder som främjar integration och social sammanhållning genomförs. Staden har under åren 2012-2014 erhållit efterutdelning om sammanlagt 3 020 mnkr för ändamålet. Utdelningen har öronmärkts för projekt i prioriterade områden i ytterstaden. Utdelningen har under året finansierat projekt för bostäder inom fokusområden Skärholmen och Järva samt i Stora Sköndal. Under året har 121 mnkr förbrukats. Kvarvarande medel om cirka 670 mnkr ska i huvudsak finansiera pågående bostadsprojekt Vårbergsvägen och Tenstaterassen.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster redovisas vinster och förluster samt poster av engångskaraktär, som inte tillhör den normala verksamheten. Hit räknas exploateringsinkomster och utgifter som bruttoredovisas enligt gällande regelverk, bokfört värde som kostnad och försäljningsinkomsten som intäkt. Årets intäktsföring av icke-offentliga investeringsbidrag redovisas också som jämförelsestörande post.

Enligt beslut i kommunfullmäktige tidigare år har en in-teckning gjorts av eget kapital till specifika åtgärder som är att betrakta som framåtsyftande och av långsiktig varaktighet men inte går att klassificera som investeringar. Variationen i kostnad är stor mellan respektive år och följer inte den ordinarie verksamhetens utveckling utan är sidordnad, varför staden valt att redovisa dessa poster som jämförelsestörande.

Avsättningar

För avsättningar som avser utgifter som beräknats i dagens penningvärde och det förväntas ske en prisutveckling antas en årlig prisutveckling enligt konjunkturinstitutets prognos på konsumentprisindex. Jämfört med föregående bokslut har utfall samt prognos för KPI beräknats till betydligt högre nivå, varför kostnaden för indexuppräknningen är hög år 2023.

Belopp som ska betalas senare än tre år från innevarande år nuvärdesberäknas då tidsaspekten anses vara väsentlig.

Diskontering till nuvärde har gjorts med stadens interneränta som för innevarande år är beslutade till 2,2 procent.

Not 3 - 11 noter till resultaträkningen

Not 3 Verksamhetens intäkter Mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Försäljningsintäkter	2 072,5	2 081,2	8 302,1	7 724,2
Taxor, avgifter m m	3 115,5	2 946,2	3 176,5	3 071,6
Hyror och arrenden	4 747,1	4 465,5	13 658,8	12 970,7
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	3 047,5	3 140,6	3 111,1	3 207,4
Bidrag och gåvor från privatpersoner	1,3	0,3	1,3	0,3
Offentliga bidrag (Investeringar)	35,2	13,1	35,2	13,1
EU bidrag	46,4	54,6	46,5	54,7
Övriga bidrag	136,6	145,3	169,4	141,7
Jämförelsestörande intäkter (Not 5)	2 391,9	2 024,9	2 403,6	5 528,8
Summa verksamhetens intäkter	15 593,9	14 871,7	30 904,4	32 712,4

Tomträttsavgälder - Staden

Kategori	Antal (st)		Areal (m2)	
	2023	2022	2023	2022
Småhus	4 967	5 334	7 134 513	8 303 562
Flerfamiljshus	3 982	3 985	13 634 790	13 647 724
Kommersiella	1 073	1 061	5 852 727	5 850 745
Övrigt	532	176	3 513 997	2 350 521
Summa	10 554	10 556	30 136 027	30 152 552

Mnkr Kategori	Taxeringsvärde		Intäkter	
	2023	2022	2023	2022
Småhus	19 975,9	20 018,2	97,7	92,8
Flerfamiljshus	255 338,4	255 581,8	1 299,6	1 223,8
Kommersiella	959,3	941,7	1 300,6	1 290,2
Övrigt	157,8	157,8	227,2	219,2
Summa	276 431,3	276 699,4	2 925,1	2 825,9

Staden har under 2023 sålt 7 st småhustomträtter och 13 st flerfamiljshustomträtter.

I de flesta fall kan tomträttsinnehavaren till småhus köpa loss tomten, friköp. För tomträtter för flerfamiljshus gör staden en bedömning från fall till fall.

För närvarande medverkar staden inte till friköp av tomträtter med kommersiella ändamål. Priset för friköp av tomträtter bygger i de flesta fall på markens värde.

Småhus- friköpspris 50% av marktaxeringsvärdet, fritidshus - friköpspris 85% av marktaxeringsvärdet och flerbostadshus - friköpspris lägst 85% av marktaxeringsvärdet.

Not 4 Verksamhetens kostnader	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Personalkostnader exkl pensionskostnader		-25 142,9	-24 456,0	-28 311,1	-27 575,7
Pensionskostnader		-4 220,7	-2 723,9	-4 494,5	-2 723,9
Lämnade bidrag		-2 498,6	-2 544,6	-2 267,1	-2 186,9
Köp av verksamhet Lokal och markhyror samt övriga fastighetskostnader		-21 668,4	-20 695,9	-21 407,4	-20 482,2
Material och köpta tjänster		-5 968,4	-5 391,8	-2 061,5	-1 924,4
		-4 777,4	-4 889,4	-14 087,7	-13 492,1
Bolagsskatt				-100,8	-140,4
Utrangeringar		-36,7	-10,7	-54,7	-14,7
Jämförelsestörande kostnader (Not 5)		-153,9	-2 371,3	-253,9	-3 398,3
Summa verksamhetens kostnader		-64 466,9	-63 083,7	-73 038,6	-71 938,6

Fördelning personalkostnader och pensionskostnader har justerats i jämförelseåret på grund av justering mellan raderna i not.

Not 5 Jämförelsestörande poster	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Realisationsvinster vid försäljningar		137,9	318,4	149,7	3 822,2
Försäljning exploateringsfastigheter		2 181,2	1 694,4	2 181,2	1 694,4
Upplösning icke offentliga bidrag		72,8	12,2	72,8	12,2
Summa jämförelsestörande intäkter		2 391,9	2 024,9	2 403,6	5 528,8
Bokfört värde sålda exploateringsfastigheter		-23,8	-84,5	-23,8	-84,5
Realisationsresultat vid försäljningar		-9,2	-0,7	-109,2	-1 027,7
Aktieägartillskott i form av förlusttäckningsbidrag		0,0	-1 000,0	0,0	-1 000,0
Gjord avsättning till infrastruktur och begravningsverksamhet		19,4	-1 055,3	19,4	-1 055,3
Kompetensutvecklingsåtgärder		-24,6	-55,5	-24,6	-55,5
Framåtsyftande it-projekt		-56,7	-132,5	-56,7	-132,5
Sociala investeringar		-59,0	-42,8	-59,0	-42,8
Summa jämförelsestörande kostnader		-153,9	-2 371,3	-253,9	-3 398,3

Not 6 Avskrivningar och nedskrivningar	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Avskrivningar hyresrätter immateriella tillgångar		0,0	0,0	-30,2	-36,1
Avskrivningar byggnader tekniska anläggningar		-2 339,8	-2 720,0	-6 278,7	-6 592,7
Avskrivning maskiner inventarier		-252,9	-241,2	-1 102,1	-1 045,1
Summa planenliga avskrivningar		-2 592,7	-2 961,2	-7 411,0	-7 673,9
Nedskrivningar		0,0	0,0	0,0	-358,4
Återföring nedskrivningar		0,0	0,0	6,2	153,6
Summa avskrivningar och nedskrivningar		-2 592,7	-2 961,2	-7 404,8	-7 878,8

Not 7 Skatteintäkter	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Preliminär kommunalskatt	59 580,6	55 344,6	59 580,6	55 344,6
Preliminär slutavräkning innevarande år	774,9	1 146,4	774,9	1 146,4
Slutavräkningsdifferens föregående år	255,0	311,9	255,0	311,9
Begravningsavgifter	227,5	203,8	227,5	203,8
Summa skatteintäkter	60 838,0	57 006,7	60 838,0	57 006,7

Not 8 Generella statsbidrag och utjämning	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Regleringsbidrag	2 300,0	2 702,3	2 300,0	2 702,3
Kommunal fastighetsavgift	1 355,9	1 312,4	1 355,9	1 312,4
Övriga generella bidrag från staten*	106,6	219,1	106,6	219,1
<i>varav skolmiljarden</i>	0,0	116,9	0,0	116,9
<i>varav bidrag medverkan vid 2002 års val till riksdag</i>	0,0	26,9	0,0	26,9
<i>varav bidrag med anledning av kriget i Ukraina</i>	29,5	17,2	29,5	17,2
<i>varav bidrag utökad bemanning sjuksköterskor särskilda boenden 2022</i>	38,4	38,4	38,4	38,4
<i>varav bidrag utökad bemanning sjuksköterskor särskilda boenden 2023</i>	38,7	0,0	38,7	0,0
<i>varav bidrag till stöd för ökade kostnader finansiering</i>	0,0	19,7	0,0	19,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	3 762,5	4 233,8	3 762,5	4 233,8
Inkomstutjämning	-6 857,3	-5 912,2	-6 857,3	-5 912,2
Kostnadsutjämning	-972,9	-753,8	-972,9	-753,8
Avgift för LSS-utjämning	-1 907,7	-1 603,7	-1 907,7	-1 603,7
Summa avgifter i utjämningsystemet	-9 737,9	-8 269,7	-9 737,9	-8 269,7
Summa generella statsbidrag och utjämning	-5 975,4	-4 035,9	-5 975,4	-4 035,9

*För år 2023 har staden tilldelats 82 mnkr i generella statsbidrag, av dessa har 39 mnkr intäktsförts. Resterande del av dessa statsbidrag redovisas med jämn fördelning under 2024. Erhållna bidrag på 68 mnkr från 2022 har redovisats med jämn fördelning nu 2023.

Not 9 Resultat från andelar i intresseföretag	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Resultat från andelar i intresseföretag			-32,5	469,9
Summa resultat från andelar i intresseföretag			-32,5	469,9

Då Stockholm Exergi Holding AB representerar ett stort värde i kapitalandel presenteras bolagets resultaträkning i förkortad form nedan:

Resultaträkning Stockholm Exergi Holding AB

Intäkter	8 463,4	8 135,8
Kostnader	-8 093,6	-6 733,9
Finansiella intäkter	23,8	1,7
Finansiella kostnader	-466,3	-218,3
Skatt	8,0	-237,3
Periodens resultat	-64,8	948,0

Resultaträkning ovan är upprättad enligt K3-regelverket medan den officiella rapport bolaget presenterar upprättas enligt IFRS

Not 10 Finansiella intäkter	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Utdelningar från koncernföretag	1 440,0	1 100,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	12,0	8,8	13,2	48,7
Ränteintäkter	2 154,5	856,0	193,0	223,1
Summa finansiella intäkter	3 606,4	1 964,8	206,2	271,8

Not 11 Finansiella kostnader	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Räntor likvida medel och placeringar	-1 722,7	-654,4	-1 472,2	-918,9
Ränta del pensionskuldsförändring	-899,8	-227,6	-899,8	-227,6
Övriga finansiella kostnader	-32,0	-42,0	-33,5	-44,0
Indexreglering avsättningar	-1 027,0	-270,0	-1 027,0	-270,0
Summa finansiella kostnader	-3 681,4	-1 194,0	-3 432,5	-1 460,6

Genomsnittlig ränta	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj med derivat (%)	2,1	0,7	2,1	0,7
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj utan derivat (%)	2,3	0,9	2,3	0,9
Genomsnittlig räntebindningstid				
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj med derivat, år	1,7	1,8	1,7	1,8
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj utan derivat, år	1,2	1,5	1,2	1,5
Räntekostnader för den externa skuldportföljen				
Räntekostnader för den externa skuldportföljen inklusive derivat*	1 602,2	624,4	1 602,2	624,4
Räntekostnader för den externa skuldportföljen exklusive derivat*	1 756,8	758,1	1 756,8	758,1

*Räntekostnader redovisas inklusive netto av ränte- och valutaswappar, i enlighet med RKR R8. Se även not 37 Derivatinstrument

Årets räntekostnad för den externa skuldportföljen är 1 602,2 mnkr inklusive derivat och 1 756,8 mnkr exklusive derivat.

Enligt Finanspolicyn ska den genomsnittliga räntebindningstiden (duration) för den externa skuldportföljen varken vara kortare än 1,25 år eller längre än 3,75 år.

Not 12 - 33 noter till balansräkningen

Not 12 Immateriella tillgångar	Staden		Den kommunala koncernen	
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31
Ingående anskaffningsvärde			461,9	455,6
Investeringar			1,3	6,1
Försäljningar			0,0	0,0
Utrangeringar			-20,9	-6,0
Omklassificering			2,6	6,2
Utgående anskaffningsvärde			444,9	461,9
Förskott immateriella tillgångar			0,0	1,6
Ingående ackumulerade avskrivningar			-292,6	-261,5
Avskrivningar			-30,2	-36,1
Investeringar			0,0	0,0
Utrangeringar			20,9	6,0
Omklassificering			0,0	-1,0
Utgående ackumulerade avskrivningar			-301,9	-292,6
Ingående ackumulerade nedskrivningar			-4,6	-5,6
Omklassificering			0,0	1,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar			-4,6	-4,6
Utgående redovisat värde			138,4	166,3
Genomsnittlig avskrivningstid (år) *			14,7	12,8

* Jämförelsetalet avseende avskrivningstider har justerats på grund av nytt beräkningssätt.

Avskrivningstiden är 5-15 år och bedöms utifrån uppskattad livslängd både för egenutvecklade och förvärvade tillgångar. Aktiverade poster avser utvecklingsprojekt inom IT.

Kvarvarande restvärde på egenutvecklade uppgår till 79,9 och avskrivningstiden för dessa är 5-10 år.

Det egenutvecklade system som skrivs av på 10 år avser övervakningssystem hos Stockholm Vatten, där bedömning gjorts att avskrivningstiden uppgår till 10 år, alla övriga egenutvecklade system skrivs av på 5 år.

Kvarvarande restvärde för förvärvade uppgår till 58,0, avser ett fastighetssystem där bedömning gjorts att livslängden är 15 år. Kommunkoncernens bolag varierar i storlek och omsättning, varför vad som ska anses vara väsentligt värde bedöms av respektive bolag.

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde		85 737,3	79 116,7	238 748,4	229 771,9
Investeringar		0,0	0,0	194,8	4,4
Aktiveringar		5 776,0	7 302,8	12 768,8	15 240,1
Försäljningar		-73,0	-655,8	-163,4	-6 254,0
Utrangeringar		-39,2	-15,6	-132,8	-227,5
Omklassificering		0,0	0,4	1 066,1	224,7
Återföring till/från omsättningstillgång		-107,4	-11,2	-107,4	-11,2
Summa utgående anskaffningsvärde		91 293,7	85 737,3	252 374,5	238 748,4

Ingående avskrivningar	-18 124,9	-15 464,3	-65 102,2	-60 799,2
Avskrivningar	-2 339,8	-2 720,0	-6 269,8	-6 607,6
Försäljningar	0,6	54,0	2,8	2 232,8
Utrangeringar	3,4	5,5	66,8	161,8
Omklassificering	0,0	0,0	-1,9	-90,0
Summa utgående avskrivningar	-20 460,6	-18 124,9	-71 304,3	-65 102,2
Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	-2 029,2	-1 386,0
Nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	-1 300,6
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	629,6
Återförda nedskrivningar	0,0	0,0	-0,8	153,6
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	1,0
Omklassificering	0,0	0,0	-70,9	-126,9
Summa utgående nedskrivningar	0,0	0,0	-2 101,0	-2 029,2
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar	70 833,1	67 612,5	178 969,2	171 617,0

Genomsnittlig avskrivningstid (år)	39,0	41,3	40,1	40,0
-------------------------------------	------	------	------	------

Utförda värderingar baseras på nettoförsäljningsvärdet och har utförts enligt:

Svenska Bostäder: Intern värdering av fastighetsbeståndet. I värderingsmodell som är utvecklad för analys utifrån aktuell fastighetsmarknadsinformation.

Ett externt värderingsföretag har gjort kontroll av ett representativt urval av internt värderade fastigheter.

Familjebostäder: Beståndsvärdering gjord av externa oberoende värderingsföretag, baserat på marknadsvärde.

Stockholmshem: Beståndsvärdering gjord av externa oberoende värderingsföretag, baserat på marknadsvärde.

Micasa: Beståndsvärdering i samråd med externa oberoende värderingsföretag, baserat på marknadsvärde.

SISAB: En intern avkastningsvärdering baserad på återvinningsvärdet.

Stockholms Hamnar: Värderingen gjord av externt oberoende värderingsföretag, baserat på marknadsvärde.

Not 14 Maskiner och inventarier

Mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående anskaffningsvärde	2 975,5	2 711,1	27 779,5	26 287,5
Investeringar	0,0	71,2	85,6	203,1
Aktiveringar	243,7	213,2	2 731,2	1 506,6
Finansiell leasing	6,1	12,8	58,4	49,1
Försäljningar	-3,2	-6,9	-19,1	-75,2
Utrangeringar	-14,0	-28,0	-124,3	-193,8
Omklassificering	0,0	2,2	34,6	2,2
Utgående anskaffningsvärde	3 208,0	2 975,5	30 545,9	27 779,6
Ingående avskrivningar	-1 991,9	-1 779,8	-12 543,5	-11 738,0
Avskrivningar	-252,9	-241,2	-1 100,5	-1 035,4
Nyinvesteringar, avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	3,1	6,0	18,2	67,7
Utrangeringar	13,1	27,4	113,3	180,4
Omklassificering	0,0	0,0	-43,9	-14,1
Avskrivning finansiell leasing	-1,8	-4,2	-1,8	-4,2
Summa utgående avskrivningar	-2 230,4	-1 991,9	-13 558,3	-12 543,5

Ingående nedskrivningar	0,0	0,0	-1,0	3,4
Omklassificering	0,0	0,0	0,0	-4,4
Nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa utgående nedskrivningar	0,0	0,0	-0,9	-1,0
Summa maskiner och inventarier	977,7	983,6	16 986,7	15 235,0
Därav finansiell leasing	4,3	8,6	56,6	44,9
Genomsnittlig avskrivningstid (år)*	12,7	12,3	27,9	26,8

*I bolagskoncernen förekommer avskrivningstider på över 30 år på maskiner och inventarier

Not 15 Pågående ny-, till- och ombyggnader	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Ingående anskaffningsvärde	24 527,6	26 210,3	48 688,6	49 155,8
Investeringar	7 074,3	5 887,7	18 217,8	16 470,9
Aktiveringar	-5 969,5	-7 515,9	-15 426,7	-16 854,3
Kostnadsförda investeringar	0,0	0,0	-4,6	-35,1
Omklassificering från/till exploateringsfastigheter	209,4	-54,4	209,4	-54,4
Omklassificering från/till mark, byggnader och tekniska anläggningar	0,0	0,0	-1 073,6	8,7
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	-3,0
Summa utgående anskaffn., pågående, ny- till - och ombyggnad	25 841,8	24 527,6	50 611,1	48 688,6
Ingående avskrivningar/nedskrivningar	0,0	0,0	-1 145,1	-1 153,6
Nedskrivningar*	0,0	0,0	0,0	-64,5
Omklassificeringar	0,0	0,0	64,9	73,0
Summa utgående nedskrivningar	0,0	0,0	-1 080,2	-1 145,1
Förskott materiella anläggningstillgångar			21,1	63,1
Summa pågående ny-, till- och ombyggnader	25 841,8	24 527,6	49 552,0	47 606,6

*Nedskrivning av pågående projekt hos Familjebostäder föregående år i enlighet med värderingsprincip beskriven i not 13

Not 16 Aktier och andelar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Ingående aktier och andelar	4 555,4	4 529,2	1 100,7	3 584,3
Köp av bostadsrätter	33,4	27,1	33,4	27,1
Försäljning av bostadsrätter	-0,4	-0,9	-0,4	-0,9
Omklassificering/värdeförändring	0,0	0,0	0,0	0,4
Köp av aktier, andelar och värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,2
Försäljning av aktier, andelar och värdepapper*	0,0	0,0	0,0	-2 510,4
Summa aktier och andelar	4 588,4	4 555,4	1 133,8	1 100,7

*Föregående år avser huvudsakligen det avyttrade dotterbolaget S:t Erik Livförsäkring AB

Stadens aktier i Kommunala bolag mm per 2023-12-31

Bolag	Aktiekapital (tkr)	Ägarandel (%)	Bokfört värde 2023 (tkr)
Stockholms Stadshus AB	2 850 001,0	100,0	3 484 382,0
Kaplansbacken AB	500,0	100,0	514,0
Svenska Teknologföreningens Fastighets AB	562,0	100,0	562,0
Summa aktier i dotterbolag/koncernföretag			3 485 458
Aktier i övriga företag			
SÖRAB	12 000,0	5,0	400,0
Inera AB			42,5
AB Servi-Data (depositionsbevis)			0,1
Summa aktier i övriga bolag			442,6
Andelar i kommunalförbund Storstockholms brandförsvär			
			27 831,4
Summa andelar kommunalförbund			27 831,4
Andelar bostadsrätter			
			1 074 684,2
Summa andelar bostadsrätter			1 074 684,2
Totalt summa aktier och andelar staden			4 588 416,2

Not 17 Kapitalandel intresseföretag	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Ingående anskaffningsvärde			5 795,8	5 751,2
Årets resultatandel			-32,5	469,9
Utdelning			-425,0	-425,0
Övrigt			-33,9	-0,3
Utgående nettovärde			5 304,5	5 795,8

Intresseföretag	Org. Nummer	Säte	Kapitalandel(%)
Sydvästra Stockholmsregionens VA-verks AB, SYVAB	556050-5728	Stockholm	33,0
Nynäshamns Mark AB	556314-3113	Stockholm	50,0
Stockholm Exergi Holding AB	556040-6034	Stockholm	50,0

Då Stockholm Exergi Holding AB utgör en stor kapitalandel presenteras bolagets balansräkning i förkortad form nedan. Balansräkningen är upprättad enligt K3-regelverket medan den officiella rapport, som bolaget presenterar, upprättas enligt IFRS.

Balansräkning Stockholm Exergi Holding AB

Immateriella tillgångar	329,2	256,2
Materiella tillgångar	25 730,3	25 831,4
Finansiella anläggningstillgångar	203,2	5,1
Omsättningstillgångar	4 456,4	4 787,0
Summa tillgångar	30 719,1	30 879,6

Eget kapital inkl minoritetsintresse	11 107,8	12 065,9
Avsättningar	3 112,4	3 243,7
Långfristiga skulder	11 742,9	10 571,6
Kortfristiga skulder	4 756,0	4 998,4
Summa eget kapital och skulder	30 719,1	30 879,6

Not 18 Långfristiga fordringar	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående långfristiga fordringar		373,7	14,5	415,7	59,4
Amorteringar		-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Förändring övriga långfristiga fordringar		1 029,6	360,0	1 050,8	357,1
Summa långfristiga fordringar		1 402,5	373,7	1 465,7	415,7
Sammansättning långfristiga fordringar					
Låntagare, övriga		12,9	13,7	47,1	55,7
Övrigt		0,0	0,0	22,8	0,0
Långfristig fordran förskott infrastrukturella projekt*		1 389,6	360,0	1 395,9	360,0
Summa totalt långfristiga fordringar		1 402,5	373,7	1 465,7	415,7

*Förskottsutbetalning avseende infrastruktur projekt där staden ska få återbetalt, redovisas som långsiktig fordran. Enligt avtal ska återbetalning ske år 2030-2035.

Den långsiktiga fordran diskonterats till nuvärde och stadens internränta för innevarande år har använts som räntesats.

Not 19 Exploateringsfastigheter	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående exploateringsfastigheter		1 647,7	1 593,4	1 647,7	1 593,4
Aktivering		-83,6	73,3	-83,6	73,3
Försäljning		-23,8	-84,5	-23,8	-84,5
Omklassificering mark, byggnader och tekniska anläggningar		107,4	11,2	107,4	11,2
Omklassifiering pågående arbeten		-209,4	54,4	-209,4	54,4
Summa exploateringsfastigheter		1 438,3	1 647,7	1 438,3	1 647,7

Not 20 Varulager och pågående arbeten	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Varulager*		2,8	3,6	53,7	50,9
Pågående arbeten		0,0	0,0	0,0	0,0
Summa varulager och pågående arbeten		2,8	3,6	53,8	50,9

*Förråd/varulager värderas till det lägsta värdet av anskaffningsvärde och verkligt värde avseende staden.

Not 21 Kortfristiga fordringar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Kundfordringar	1 240,7	944,2	1 609,5	1 316,9
Skattefordringar			401,0	0,0
Kommunalskattefordran	2 175,9	2 575,7	2 175,9	2 575,7
Momsfordringar	916,4	915,5	1 179,2	1 286,9
Upplupna riktade statsbidrag, kostn ersättn. o fastighets avg*	666,6	466,2	666,6	466,2
Kortfristiga fordringar stadens bolag**	91 090,7	85 965,4	0,0	0,0
Övriga kortfristiga fordringar	20,6	23,7	322,3	369,3
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	2 778,8	2 741,4	2 479,7	2 520,5
Summa kortfristiga fordringar	98 889,6	93 632,1	8 834,2	8 535,5

*Stadsbidrag intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls och uppgår till 244,5 mnkr. Av de upplupna statsbidragen är den största motparten Migrationsverket. En stor del avser statliga bidrag till medfinansiering, övriga fordringar är bland annat mot Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. I posten ingår även fordran gällande fastighetsavgift på 422,1 mnkr.

**Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden.

Not 22 Kortfristiga placeringar	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Kompetenskonto	0,0	2,6	0,0	2,6
Kortfristig del av långfristig upplåning	0,8	0,8	0,8	0,8
Övriga kortfristiga placeringar	0,0	0,0	181,8	158,7
Summa kortfristiga placeringar	0,8	3,4	182,5	162,1

Not 23 Kassa och bank	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Kassa	7,3	8,2	7,3	8,2
Bank och postgiro	862,7	655,3	1 008,7	801,5
Summa kassa och bank	870,0	663,6	1 016,0	809,7

Not 24 Eget kapital	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Ingående eget kapital	85 460,5	82 892,2	142 395,1	137 234,3
<i>Varav disposition eget kapital för genomgripande framåtsyftande projekt*</i>	-140,3	-230,8	-140,3	-230,8
Årets resultat enligt resultaträkningen	3 321,9	2 568,3	2 058,7	5 146,8
Övrigt	0,0	0,0	-33,7	14,1
Summa eget kapital	88 782,4	85 460,5	144 420,1	142 395,1

*Se not 2

Not 25 Pensioner och liknande förpliktelser	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående avsättning pensioner inklusive löneskatt		9 571,8	9 058,5	9 842,6	11 318,7
Nya förpliktelser under året		1 940,3	710,8	1 948,0	713,7
<i>varav förmånsbestämd ålderspension</i>		1 121,7	390,3	1 121,7	393,2
<i>varav visstidspension, livränta, mm</i>		46,3	73,3	46,3	73,3
<i>varav särskild avtalspension</i>		50,8	59,3	50,8	59,3
<i>varav ränte- och basbeloppsuppräknig</i>		724,1	183,2	724,1	183,2
<i>varav ändring av försäkringstekniska grunder</i>		0,0	0,0	0,0	0,0
<i>varav pension till efterlevande</i>		10,8	3,7	10,8	3,7
<i>varav övrig post</i>		-13,5	1,0	-8,5	1,0
Avyttrad pensionsförpliktelse		0,0	0,0	0,0	-1 989,9
Årets utbetalningar		-330,9	-297,7	-331,5	-300,1
Förändring av löneskatt		390,4	100,2	390,4	100,2
Summa avsatt till pensioner inklusive löneskatt		11 571,6	9 571,8	11 849,5	9 842,6
Aktualiseringsgrad procent		96 %	96 %	96 %	96 %
Not 26 Övriga avsättningar	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Begravningsavgifter *					
Ingående balans		170,7	180,4	170,7	180,4
lanspråktaget		0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring avsättning		-14,9	-9,7	-14,9	-9,7
Utgående balans		155,8	170,7	155,8	170,7
Stockholms Ström mm **					
Ingående balans		1 361,7	1 365,8	1 361,7	1 365,8
Upplöst avsättning		-4,5	0,0	-4,5	0,0
lanspråktaget		-32,4	-19,1	-32,4	-19,1
Periodens avsättning		0,0	15,0	0,0	15,0
Utgående balans		1 324,8	1 361,7	1 324,8	1 361,7
Infrastrukturella bidrag ***					
Ingående balans		11 900,8	10 994,1	11 900,8	10 994,1
lanspråktaget		-1 304,7	-773,3	-1 304,7	-773,3
Periodens indexjustering		1 368,0	299,0	1 368,0	299,0
Periodens avsättning		0,0	1 050,0	0,0	1 050,0
Ombokning förskott långfristig fordran ****		1 292,6	423,0	1 292,6	423,0
Nuvärdesberäknad diskontering		-603,9	-92,0	-603,9	-92,0
Utgående balans		12 652,8	11 900,8	12 652,8	11 900,8
Övriga avsättningar bolag					
Ingående balans		0,0	0,0	22,9	74,1
lanspråktaget		0,0	0,0	104,9	-21,2
Omklassificering		0,0	0,0	-87,0	-30,0
Utgående balans		0,0	0,0	40,7	22,9
Summa ingående balans		13 433,3	12 540,3	13 456,1	12 614,4

Summa ianspråket	-1 337,1	-792,3	-1 232,2	-813,5
Summa upplöst avsättning	-4,5	0,0	-4,5	0,0
Summa periodens indexuppräknig	1 368,0	299,0	1 368,0	299,0
Summa periodens avsättningar	-14,9	1 055,3	-14,9	1 055,3
Summa nuvärdesberäknad diskontering	-603,9	-92,0	-603,9	-92,0
Summa ombokning förskott till långfristig fordran	1 292,6	423,0	1 292,6	423,0
Summa omklassificeringar	0,0	0,0	-87,0	-30,0
Summa utgående balans	14 133,5	13 433,3	14 174,2	13 456,1

* Verksamhet som finansieras med begravningsavgifter kan det enskilda året ge ett över- eller underskott och regleras mot en avsättning, så att avgifterna över tid alltid används till avsett ändamål.

** Avsättningen avseende Stockholms Ström m m har utbetalats 32,4 mnkr 2023 och återstående beräknas betalas ut t.o.m. 2028.

*** För infrastrukturella åtgärder har cirka 1 305 mnkr betalats år 2023. Framöver bedöms utbetalningar de närmaste åren uppgå till cirka 1,6-2,3 mdkr per år fram till år 2028, för att sedan minska markant. På grund av ändringar i tidplanerna för de aktuella projekten kan utbetalningar och indexregleringarna komma att förändras något över tid. Värdering av samtliga avsättningar har gjorts med utgångspunkt i RKR R9:s rekommendation, dvs utifrån bästa möjliga uppskattning av nuvärdet av det belopp som krävs för att reglera förpliktelsen. Staden tillämpar direkt resultatföring av beslut om bidrag till statlig infrastruktur. För de avtal där KPI ska gälla för indexuppräknig har Stockholms stad använt den senaste kända långsiktiga prognosen från Konjunkturinstitutet som grund. Avsättningen har förändrats för indexuppräknig och diskonterats till nuvärde och där har stadens internränta för innevarande år använts som räntesats.

**** Förskottsutbetalning avseende infrastruktur projekt där staden ska få återbetalat och redovisas som långsiktig fordran.

Not 27 Obligationslån	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Ingående obligationslåneskuld	40 274,1	42 808,0	40 274,1	42 808,0
Nyupplåning	11 567,1	6 488,7	11 567,1	6 488,7
Periodisering över-och underkurser	-140,3	-136,2	-140,3	-136,2
Återläggning av föregående års omklassificering	8 888,5	8 438,4	8 888,5	8 438,4
Amorteringar	-8 874,3	-8 436,3	-8 874,3	-8 436,3
Kortfristig del av långfristiga lån*	-9 556,6	-8 888,5	-9 556,6	-8 888,5
Summa obligationslån	42 158,5	40 274,1	42 158,5	40 274,1

*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år. Dessa skulder har omförs till kortfristiga lån.

Obligationslån utländska	Staden		Den kommunala koncernen	
Utländska obligationslån	42 158,5	40 274,1	42 158,5	40 274,1
Summa obligationslån	42 158,5	40 274,1	42 158,5	40 274,1

Not 28 Reverslån	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Ingående reverslåneskuld	16 710,7	9 961,7	16 710,7	9 961,7
Nyupplåning	5 050,0	7 799,0	5 050,0	7 799,0
Återläggning av föregående års omklassificering	1 050,0	7 799,0	1 050,0	7 799,0
Amorteringar	-1 050,0	-7 799,0	-1 050,0	-7 799,0
Kortfristig del av långfristigt lån*	-3 500,0	-1 050,0	-3 500,0	-1 050,0
Summa reverslån	18 260,7	16 710,7	18 260,7	16 710,7

*Skulder som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år och ej med säkerhet bedöms omsättas till långfristig. Dessa skulder har omförs till kortfristiga lån.

Reverslån utländska

Utländska reverslån	18 260,7	16 710,7	18 260,7	16 710,7
Summa reverslån	18 260,7	16 710,7	18 260,7	16 710,7

Not 29 Övriga långfristiga skulder

Mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående låneskuld leasing	23,7	18,0	202,3	193,8
Ny låneskuld leasing	20,9	22,3	88,4	59,8
Amorteringar	0,0	0,0	-33,2	-34,7
Aktivering av leasingavtal	0,0	0,0	51,5	0,0
Kortfristig del av långfristig låneskuld leasing (amorteringar)	-28,2	-16,6	-28,2	-16,6
Summa långfristig skuld leasing	16,5	23,7	280,8	202,4
Förmedlade medel och skuldfonder	40,7	42,3	40,7	42,3
Övriga långfristiga skulder	0,6	0,6	604,9	495,9
Förutbetalda intäkter investeringsbidrag o gatukostn.ersättning	1 499,8	593,9	1 499,8	593,9
Summa övriga långfristiga skulder	1 557,7	660,5	2 426,3	1 334,5
Investeringsbidrag	337,4	156,9	337,4	156,9
Pågående investeringsbidrag o gatukost.ersättning	578,5	341,8	578,5	341,8
Icke offentliga investeringsbidrag	583,9	95,3	583,9	95,3
Summa förutbetalda intäkter	1 499,8	593,9	1 499,8	593,9
Ingående värde	593,9	703,2	483,0	703,2
Periodens investeringsinkomster	749,2	172,5	749,2	172,5
Periodens upplösta investeringsbidrag	-29,1	-18,0	-29,1	-18,0
Periodens upplösta gatukostnadsersättning	-72,8	-214,5	-72,8	-214,5
Avgår flyttning för aktivering/omklassificering/försäljning	258,6	-49,3	369,5	-49,3
Summa förutbetalda intäkter	1 499,8	593,9	1 499,8	593,9
Investeringsbidrag återstående antal år (vägt snitt)	11,6	12,0	11,6	12,0

Not 30 Kortfristiga skulder	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Leverantörsskulder	2 963,3	4 097,8	5 216,0	6 091,9
Moms	54,0	43,2	60,1	0,0
Personalens skatter, avgifter och avdrag	855,6	821,8	1 477,1	1 413,3
Okompenserad övertid inklusive arbetsgivaravgifter	59,4	59,6	45,2	45,3
Semesterlöneskuld inklusive arbetsgivaravgifter	897,5	899,7	896,8	883,1
Upplupna pensionskostnader	1 092,3	1 006,4	1 092,3	1 006,4
Förutbetalda generella statsbidrag*	43,2	67,9	43,2	67,9
Förutbetalda riktade statsbidrag och kostnadsersättningar**	223,1	356,6	223,1	356,6
Övriga upplupna kostnader	2 353,1	1 755,9	2 491,1	2 533,2
Övriga förutbetalda intäkter***	1 185,0	1 151,2	5 293,3	4 830,4
Kommunalskatteskuld	0,0	0,0	0,0	0,0
Förmedlade medel, deponerade medel, skuldfonder	26,8	30,2	26,8	30,2
Kortfristiga skulder till koncernföretag****	5 465,6	7 347,2	0,0	0,0
Övrigt	105,4	316,3	333,4	511,0
Summa kortfristiga skulder	15 324,1	17 953,8	17 198,4	17 769,4

*Generella statsbidrag 2023 avser bidrag till utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden för äldre, staden har erhållit 81,9 mnkr i år avseende åren 2023 och 2024. Av detta har 38,7 mnkr intäktsförts 2023.

**Statsbidragen intäktsredovisas i takt med att villkoren uppfylls. Av de förutbetalda statsbidragen om 223,1 mnkr är Skolverket, Försäkringskassan och Socialstyrelsen största motparterna.

***De förutbetalda intäkterna avser till stor del förutbetalda hyror och arrenden som faktureras månads- eller kvartalsvis i förskott samt förutbetalda lednings och anslutningsavgifter.

****Staden administrerar upplåning för stadens bolag. Bolagen lånar efter behov av staden. Två av stadens bolag lånar från Stockholms Stadshus AB istället för att låna direkt från staden.

Not 31 Kortfristiga lån	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Mnkr				
Utnyttjad checkkredit	0,0	0,0	0,0	0,0
Kortfristig del av långfristiga lån*	13 056,6	9 938,5	13 084,0	9 962,3
Summa kortfristiga lån	13 056,6	9 938,5	13 084,0	9 962,3

* Långfristiga lån som på balansdagen har en förfallodag som inträffar inom ett år har omförts till kortfristiga lån.

Förfall staden totala länestock (kortfristiga och långfristiga lån)

Låneförfall	Andel låneförfall per 2023-12-31	Nominellt belopp mnkr	Limit (%)
< 1 år	18%	-13 050,0	45%
>1-2 år	22%	-16 230,9	
>2-3 år	18%	-12 923,0	
>3-4 år	18%	-12 866,5	
>4-5 år	19%	-13 983,9	
>5-6 år	4%	-3 000,0	
>6-7 år	1%	-1 050,0	
Summa	100%	-73 104,2	

Not 32 - 33 noter ansvars- och borgensförbindelser

Not 32 Ansvars-och borgens förbindelser Mnkr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Stadens majoritetsägda bolag pensionsutfästelse				
Stockholms Stadshus AB	3,3	2,2		
Stockholms Parkering	5,0	4,6		
Stockholms Hamnar	7,1	6,1		
S:t Erik Markutveckling	0,8	0,7		
Stockholm Business Region	6,4	5,7		
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	3,7	3,6		
AB Svenska Bostäder	1,1	0,8		
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	4,4	4,1		
SISAB	4,6	4,3		
Stockholm Vatten Holding AB	3,0	2,3		
Stockholm Globe Arena Fastigheter	1,4	1,2		
AB Stokab	2,2	2,2		
AB Familjebostäder	2,9	2,6		
Summa ansvars- och borgensförbindelser för majoritetsägda bolag	46,0	40,4		
Övriga juridiska-/ privatpersoner				
Borgen för lån				
Stiftelsen Stockholms Studentbostäder	42,1	42,1	42,1	42,1
Stockholms Stadsmission	56,6	58,6	56,6	58,6
SYVAB	695,4	569,4	695,4	569,4
Övriga juridiska personer	9,6	10,1	34,1	40,2
Summa Borgen för lån	803,6	680,2	828,1	710,3
Pensionsutfästelser	81,6	64,5	81,6	64,5
Summa Övriga juridiska personer	885,2	744,7	909,7	774,8
Kommuninvest i Sverige AB	0,0	125,0	0,0	125,0
Totalt ansvars och borgensförbindelser	931,2	910,0	909,7	899,8

Stadens åtagande avseende borgen och ansvarsförbindelser uppgår till 931 mnkr (910 mnkr), exklusive stadens ansvarsförbindelse för pensionsskulden.

Under 2023 har ökade borgensåtaganden tecknats med SYVAB på 126 mnkr. Övriga borgensåtaganden avser ideella föreningar, stiftelser och bolag.

Staden har även gått i borgen för en liten del av pensionsutfästelser för stadens majoritetsägda bolag samt till vissa stiftelser. Den samlade risken för stadens borgensåtaganden bedöms vara låg.

Not 33 Pensionsskuld ansvarsförbindelse	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt		15 339,3	15 897,1	15 339,3	15 897,1
Nya förpliktelser under året		1 048,9	319,1	1 048,9	319,1
varav ränte- och basbeloppsuppräknig		1 014,4	378,8	1 014,4	378,8
varav ändring av försäkringstekniska grunder		0,0	0,0	0,0	0,0
varav pension till efterlevande		0,0	0,0	0,0	0,0
varav övrig post		34,4	-59,7	34,4	-59,7
Årets utbetalningar		-819,2	-768,0	-819,2	-768,0
Förändring av löneskatt		55,7	-108,9	55,7	-108,9
Utgående ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt		15 624,7	15 339,3	15 624,7	15 339,3
Antal förtroendevalda med visstidspension		12	15	12	15

Not 34 - 36 noter till kassaflödesanalys

Not 34 Ej likviditetspåverkande poster	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Justering för av-, nedskrivningar och utrang		2 629,4	2 971,9	7 465,7	8 878,8
Justering för gjorda avsättningar		3 016,4	1 838,6	3 020,8	1 666,4
Justering för återlagda inkomster		101,9	232,5	101,9	232,5
Inkomstskatt		0,0	0,0	-395,3	-382,0
Realisationsresultat försäljning dotterföretag		0,0	0,0	0,0	683,8
Resultatandelar intresseföretag		0,0	0,0	32,5	-469,9
Justering för upplöst avsättning		-4,4	0,0	-4,4	0,0
Övrigt		0,0	0,0	37,1	-124,4
Summa ej likviditetspåverkande poster		5 743,3	5 043,0	10 258,3	10 485,2

Not 35 Minskning av avsättningar pga. utbetalningar	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
lansspråktagen avsättning		-1 337,1	-792,3	-1 337,1	-792,3
Infrastrukturella bidrag avgår, redovisas separat		1 304,7	773,3	1 304,7	773,3
Summa minskning av avsättningar pga. utbetalningar		-32,4	-19,1	-32,4	-19,1

Not 36 Återläggning reavinster/ reaförluster	Staden		Den kommunala koncernen		
	Mnkr	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Återläggning reavinster/reaförluster		-2 286,0	-1 927,6	-2 197,6	-4 885,4

Kassaflödesanalys

Summan av kassaflödet är positivt och uppgår till 206 mnkr. Stadens likvida tillgångar är positiva på balansdagen. Kassaflödet varierar efter bedömt behov av likvida tillgångar. Vid balansdagstillfället hade staden ett positivt saldo på 870 mnkr och ingen utnyttjad checkräkningskredit.

Kassaflödet från verksamheten består av periodens resultat exklusive realisationsvinster/förluster och justering av ej likvidpåverkande poster i form av avskrivningar, avsättningar med mera. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 6 747 mnkr (5 665 mnkr).

Kassaflödet från förändringen av kortfristiga fordringar/skulder samt lager är negativt, 4 770 mnkr. Det är främst ökning av kortfristiga fordringar mot stadens bolag som genererar det negativa kassaflödet.

Kassaflödet från stadens investeringsverksamhet är negativt, 4 696 mnkr, (3 455 mnkr), beroende på en hög investeringsvolym på 7 079 mnkr. Försäljningar har hållit nere det negativa kassaflödet.

Kassaflödet från finansieringsverksamheten är positivt 4 230 mnkr (3 894 mnkr). Främst på grund av att de långfristiga skulderna ökat till följd av nyupptagna lån.

Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur påverkar kassaflödet negativt med 1 305 mnkr (773 mnkr).

Not 37 - 41 noter övriga tilläggsupplysningar

Not 37 Derivatinstrument		Staden	
2023-12-31			
Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränteswappar*	17 393,6	17 393,6	-427,7
Ränteswappar	0,0	0,0	0,0
Summa	17 393,6	17 393,6	-427,7
2022-12-31			
Typ av derivat (mnkr)	Nominellt belopp	Säkrad volym	Marknadsvärde
Valuta-/valutaränteswappar*	15 638,1	15 638,1	680,1
Ränteswappar	0,0	0,0	0,0
Summa	15 638,1	15 638,1	680,1
* Valuta-/valutaränteswappar har omräknats till valutakurs efter valutasäkring.			
	2023-12-31	2022-12-31	
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj inkl. derivat (%)	2,07	0,73	
Genomsnittlig ränta extern skuldportfölj exklusive derivat (%)	2,29	0,93	
Genomsnittlig räntebindningstid (duration) extern skuldportfölj med derivat, år	1,73	1,77	
Genomsnittlig räntebindningstid extern skuldportfölj exklusive derivat, år	1,17	1,51	
Räntekostnad för den externa skuldportföljen inklusive derivat (mnkr)	1 602,2	624,4	
Räntekostnad för den externa skuldportföljen exklusive derivat (mnkr)	1 756,8	758,1	

Not 38 Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen

mnr	Staden	
	2023-12-31	2022-12-31
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2012	670,0	670,0
Förbrukat	-653,5	-653,0
Summa återstår	16,5	17,0
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2013	1 900,0	1 900,0
Förbrukat	-1 445,3	-1 388,2
Summa återstår	454,7	511,8
Efterutdelning enligt §5:1 allbolagen 2014	450,0	450,0
Förbrukat	-250,5	-187,5
Summa återstår	199,5	262,5

Not 39 Leasing

mnr	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023-12-31	2022-12-31	2023-12-31	2022-12-31
Finansiella leasingavtal*				
Maskiner och inventarier				
Redovisat värde	44,6	40,3	88,4	110,4
Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter	44,6	40,3	134,4	110,9
<i>därav förfallodag inom 1 år</i>	28,2	16,6	59,6	46,1
<i>därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år</i>	16,5	23,7	74,8	64,8
<i>därav förfallodag senare än 5 år</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
Operationella leasingavtal* , erlägges				
Minimileaseavgifter**	15 245,8	11 206,7	7 327,4	7 311,6
<i>därav förfallodag inom 1 år</i>	1 656,0	1 353,8	1 206,3	1 126,1
<i>därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år</i>	5 000,3	3 934,0	2 788,2	2 757,9
<i>därav förfallodag senare än 5 år</i>	8 589,5	5 918,9	3 332,9	3 427,6
<i>varav koncernintern leasing</i>	13 090,8	9 026,0		
<i>med förfallodag inom 1 år</i>	1 088,9	810,2		
<i>med förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år</i>	3 767,3	2 649,0		
<i>med förfallodag senare än 5 år</i>	8 234,6	5 566,8		
Operationella leasingavtal , erhålles				
Minimileaseavgifter	0,0	0,0	31 375,7	32 227,3
<i>därav förfallodag inom 1 år</i>	0,0	0,0	11 207,0	10 744,2
<i>därav förfallodag senare än 1 år men mindre än 5 år</i>	0,0	0,0	13 289,0	13 247,1
<i>därav förfallodag senare än 5 år</i>	0,0	0,0	6 879,7	8 236,0

*För stadens del är medtaget endast avtal som överstiger 3 år.

Hysesavtal som uppfyller villkoren för operationell leasing ingår. Leasingavtal med ett sammanlagt värde understigande 500 000 kronor eller en årlig kostnad motsvarande max 150 000 kronor är ej medtagna i redovisningen för staden. I bolagskoncernen tillämpas dock inte dessa gränobelopp. Det beräknas endast påverka marginellt varför ingen omräkning har gjorts.

Finansiell leasing ingår i balansräkningen på tillgångssidan under "maskiner och inventarier" samt under kort- och långfristiga skulder. Inga avtal om finansiell leasing omfattar variabla avgifter. Uppbokning av finansiella leasingavtal görs per balansdagen. Under löpande räkenskapsår bokförs leasingavgifterna i resultatet. Påverkan bedöms marginell då de finansiella leasingavtalen har liten omfattning

** Jämförelsetal för Operationella leasingavtal erläggas för Kommunkoncernen har justerats avseende de interna posterna.

Not 40 Andelar i koncernföretag
Mnkr

Ingående anskaffningsvärde	
Lämnade aktieägartillskott/förvärv av bolag	
Nedskrivningar	
Sålda bolag	
Utgående anskaffningsvärden	

Koncernen		Moderbolaget	
2023	2022	2023	2022
		7 252,6	7 432,6
		200,0	
			-80,0
			-100,0
		7 452,6	7 252,6

Bolag	Andel % kapital o röster	Antal andelar	Bokfört värde		Org.nummer	Säte
			2023	2022		
AB Svenska Bostäder	100%	15 190 000	2 091,0	2 091,0	556043-6429	Stockholm
AB Stadsholmen	91%				556035-1511	Stockholm
Fastighets AB Centrumhuset Vällingby	100%				556203-5559	Stockholm
IT-BO i Stockholm AB	100%				556615-7292	Stockholm
Svenska Bostäder L-Bolag 1 AB	100%				556748-4141	Stockholm
AB Stadsholmen	9%		0,4	0,4	556035-1511	Stockholm
AB Familjebostäder	100%	7 500 000	1 398,5	1 398,5	556035-0067	Stockholm
AB Familjebostäder Fastighetsnät	100%				556715-5386	Stockholm
Hemmahamnen Kontor AB	100%				556736-2156	Stockholm
Gyllenen Ratten Ny AB	100%				556876-3196	Stockholm
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	100%	150 000	29,9	29,9	556581-7870	Stockholm
Micasa Fastigheter i Stockholm Holding	100%				559255-4025	Stockholm
AB Stockholmshem	100%	17 640 000	1 630,5	1 630,5	556035-9555	Stockholm
Stockholmshem i Skärholmen AB	100%				556052-2160	Stockholm
AB Stockholmshem Fastighetsnät	100%				556715-5394	Stockholm
Mullvadsberget i Stockholm Fastighets AB	100%				559320-0156	Stockholm
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	100%	1 000	0,1	0,1	556057-8303	Stockholm
Skolfastigheter i Stockholm AB	100%	50 000	158,3	158,3	556034-8970	Stockholm
Epimetheus 100 Holding AB	100%				559333-8246	Stockholm
Abdeus 100 Holding AB	100%				559321-4868	Stockholm
Stockholm Vatten Avfall AB	100%	1 000	122,6	122,6	556969-3111	Stockholm
Stockholm Avfall AB	100%	1 000			556969-3087	Stockholm
Stockholm Vatten AB	98%	980			556210-6855	Stockholm
Stockholms Hamn AB	100%	500 000	96,9	96,9	556008-1647	Stockholm
Stockholms Hamn Fastighetsholding AB	100%				559298-6599	Stockholm
Kapellskärs Hamn AB	91%				556189-1010	Stockholm
AB Stokab	100%	500 000	159,9	159,9	556475-6467	Stockholm
St Erik Kommunikation AB	100%				556738-9951	Stockholm
St Erik Fiber AB	100%				556801-6603	Stockholm
Stockholms Stads Parkerings AB	100%	40 000	49,8	49,8	556001-7153	Stockholm
Kulturhuset Stadsteatern AB	100%	12 500	521,2	321,2	556026-1553	Stockholm
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	100%	180	369,0	369,0	556206-4914	Stockholm
Arenan 9 Norra Fastigheten AB	100%				556862-4182	Stockholm
Stockholm Entertainment District AB	100%				556862-4166	Stockholm
Södra Byggrätten Globen AB	100%				556862-4174	Stockholm
S:t Erik Försäkrings AB	100%	100 000	119,8	119,8	516401-7948	Stockholm
S:t Erik Markutveckling AB	100%	100	232,1	232,1	556064-5813	Stockholm
Fastighets AB G-mästaren	100%				556605-2170	Stockholm
Stockholm Norra Station AB	100%				556661-9929	Stockholm
Fastighets AB Valsverket	100%				559083-1896	Stockholm
Kajfastigheter AB	100%				559300-7106	Stockholm
S:t Erik Tullhusen AB	100%				559298-6607	Stockholm
Fastighets AB Flanören	100%				559298-6615	Stockholm
S:t Erik Frihamnen AB	100%				559298-6623	Stockholm
Fastighets AB Guldbron	100%				559300-7114	Stockholm

Fastighets AB Hamburg	100%				556891-5036	Stockholm
Fastighets AB Charkuteristen	100%				556745-4862	Stockholm
Fastighets AB Kylrummet	100%				556862-8142	Stockholm
Langobardia AB	100%				556681-4470	Stockholm
Fastighets AB Godsfinkan	100%				556969-5314	Stockholm
Fastighets AB Grosshandlarvägen	100%				556027-2972	Stockholm
Stockholm Business Region AB	100%	21 000	9,1	9,1	556491-6798	Stockholm
Visit Stockholm AB	100%				556027-5736	Stockholm
Invest Stockholm Business Region AB	100%				556083-1306	Stockholm
AB Glasbrukskvarteret SWF	100%	40 000	7,5	7,5	556409-1832	Stockholm
Mässfastigheter i Stockholm AB	100%	200 000	456,0	456,0	556094-5627	Stockholm
Summa			7 452,6	7 252,6		

**Not 41 Uppllysning om kostnader för
räkenskapsrevision**

mnkr

Kostnader för reäkenskapsrevision

	Staden		Den kommunala koncernen	
	2023	2022	2023	2022
Kostnader för reäkenskapsrevision	6,6	6,7	17,2	10,1

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

I avsnittet presenteras uppföljningen och målbedömningen av kommunfullmäktiges inriktningsmål och de underliggande verksamhetsområdesmålen, vilka konkretiserar inriktningen för stadens verksamheter.

Staden har under året arbetat efter de tre inriktningsmål som beslutades i kommunfullmäktiges budget 2023: *Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden, Ett grönt fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning samt Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.* Till inriktningsmålen hör 16 underliggande verksamhetsområdesmål som konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Inriktningsmålen sträcker sig över en mandatperiod och verksamhetsområdesmålen lika länge, eller åtminstone över flera år.

För 14 av verksamhetsområdesmålen finns indikatorer med angivna årsmål. Årsmålen för indikatorerna anger vilken nivå som ska uppnås under året. För individbaserade indikatorer redovisas könsuppdelat utfall där det finns tillgängligt. För övriga indikatorer redovisas endast totalt utfall.

Bedömningen av måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål grundas på en sammanvägning av målets indikatorer och aktiviteter, nämndernas bedömningar och analyser samt övrig väsentlig information angående verksamhetsområdet. Bedömning görs av om respektive mål har uppfyllts helt, delvis eller ej. Vid hel måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå åt rätt håll, vid delvis måluppfyllelse bedöms utvecklingen gå delvis åt rätt håll och vid ej måluppfyllelse bedöms utvecklingen huvudsakligen gå åt fel håll.

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Stockholm ska ha en välfärd som ger varje stockholmare de bästa förutsättningarna att känna trygghet och utvecklas i vardagen. Förskolan och skolan ska få de bästa förutsättningarna för att varje barn ska kunna inhämta kunskaper och växa som människa. Barn har rätt till vuxna som har möjlighet att se varje barn. Sociala insatser ska ge förutsättningar till ett gott och självständigt liv även när livet är som mest skört. Äldre ska kunna ha hög livskvalitet,

god hälsa och leva ett självständigt liv och ska alltid kunna känna trygghet i att de får den hjälp, omsorg och vård de behöver. Stockholm ska vara en stad som håller samman.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att av totalt fem underliggande mål har fyra uppfyllts helt och ett delvis.

Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik fritid

Stockholm ska vara en stad där alla barn och unga ges möjlighet att utvecklas efter sina egna förutsättningar. Barn och unga ska ha tillgång till meningsfulla fritidssysselsättningar oavsett kön, socioekonomiska förutsättningar, funktionsnedsättning eller var i staden de bor. En meningsfull fritid främjar såväl långsiktig hälsa som lärandet och sociala förmågor. Stadens öppna fritidsverksamheter är en del av det trygghetsskapande arbetet och ska vara mötesplatser med närvarande och trygga vuxna förebilder.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. Av nämnderna bedömer 23 av 25 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och två att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Då verksamhetsområdesmålet saknar indikatorer grundas bedömningen av måluppfyllelsen på nämndernas bedömning av måluppfyllelse samt på det arbete som genomförts under året.

Meningsfull fritid för alla barn och unga

Flera av stadens nämnder arbetar för att alla barn och unga ska erbjudas en meningsfull fritid och ha tillgång till meningsfulla fritidssysselsättningar och kunna utöva idrott, motion och friluftsliv under jämlika förutsättningar oavsett kön, socioekonomi, funktionsnedsättning eller var i staden de bor. Staden arbetar därför med såväl breda satsningar som med riktade satsningar i socioekonomiskt svagare områden. Kulturskolan har fortsatt att arbeta för att fler barn och unga ska få möjligheten att ta del av deras verksamhet. För att öka kännedomen om och intresset för Kulturskolans verksamhet i underrepresenterade områden har gratis verksamhet erbjudits under lov och helger. Genom samverkan mellan staden, idrottsföreningar och andra civilsamhällesaktörer har tillgången till idrottsaktiviteter för tonårsflickor i Järva och söderort breddats.

Under året fortsatte arbetet med att erbjuda en meningsfull fritid för barn och ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning. I samverkan med nätverket Fritid för alla, som syftar till att utveckla fritidsaktiviteter för barn och unga funktionsnedsättning, har stadens fritidsgårdar genomfört aktiviteter i form av exempelvis sommarfestival och funkisdisco.

Under 2023 beslutade kommunfullmäktige om Stockholms stads strategi för parklekar. Strategin bedöms bidra till en mer strategisk styrning av parklekarna genom att den förtydligar ansvarsfördelningen mellan olika centrala aktörer samt lyfter ett antal områden som staden ska fokusera på för att utveckla verksamheten. För att ge förutsättningar för god verksamhet har renovering och underhåll av parklekar fortsatt under året.

Avgiftsfria lovaktiviteter

Genom en särskild satsning fördelades under året 11 mnkr till stadsdelsnämnderna för att erbjuda barn och ungdomar avgiftsfria sommarlovsaktiviteter. Satsningen har bekostat dagkollo och utflykter samt möjliggjort utökade öppettider på fritidsgårdar och fritidsbibliotek.

Rekordmånga deltagare på sommarkollo

Under 2023 åkte rekordmånga barn och unga mellan 7-15 år på sommarkollo i stadens regi, drygt 6 500. Av dessa var 62 % flickor, en andel som fortsätter öka i relation till tidigare år. Andelen barn som åker på sommarkollo från olika stadsdelsnämndsområden är dock fortsatt ojämnt och arbetet med att få fler ansökningar från främst stadsdelsnämndsområdena Järva och Skärholmen är prioriterat. För att nå underrepresenterade grupper är de riktlinjer avseende Stockholms stads sommarkollo som kommunfullmäktige beslutade under året viktiga då de bland annat tydliggör hur de kolloplatser som staden har tillgång till ska fördelas. Utöver sommarens kolloverksamhet har även dagkollon samt helgkollon genomförts för att nå underrepresenterade grupper.

Barns rättigheter

Under året har arbetet med att stärka barns rättigheter fortsatt, bland annat genom att barnkonventionen och barnrättsperspektivet har implementerats inom exploateringsprocessen. Stadens barnrättsnätverk har träffats kontinuerligt under 2023. Nätverksträffarna har bland annat resulterat i en inventering av vilka utmaningar staden har i att implementera barnkonventionen.

Alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och skolan

En bra start i livet börjar i förskolan med lärande, lek och rörelse i centrum. Förskolans pedagogiska verksamhet och skolförberedande uppdrag ska ge goda möjligheter för att fler ska klara skolan och minska risken för utanförskap. I Stockholm ska alla barn oavsett bakgrund och var i staden de bor ges likvärdiga livschanser och möjligheter att nå kunskapsmålen i skolan. Staden ska därför prioritera insatser som förbättrar elevernas kunskapsresultat och bryter skolsegregationen.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2023 med anledning av nedan. För 4 av 8 av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och 4 uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 21 av 24 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och 3 att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Förskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig främst på stadsdelsnämndernas och förskolenämndens bedömning av måluppfyllelse samt på utfallet för kommunfullmäktiges indikatorer. För tre av kommunfullmäktiges indikatorer har målet uppfyllts helt och för ett har det uppfyllts delvis.

Målen *Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)*, *Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)* och *Förskollärartäthet* uppnås för staden som helhet. Skillnaden mellan antalet kvinnliga och manliga förskollärare är fortsatt mycket stor och reflekterar andelen manliga och kvinnliga ansökanden till förskollärarytbildningar nationellt.

Språkutveckling och systematiskt kvalitetsarbete

Staden har under året haft en stärkt språkutveckling som ett fokusområde för förskoleverksamheten. Ett prioriterat och aktivt språkutvecklande arbete har bedrivits där strukturer har utvecklats och förtydligats. Ett långsiktigt och utvärderande arbetsätt har genomsyrat uppdraget, vilket har bidragit till att ytterligare behov av utvecklingsåtgärder har identifierats. Bland annat har medarbetare i staden deltagit i utbildning om pedagogiska relationer och medarbetare i både kommunal och fristående regi har erbjudits utbildningar i flerspråkighet.

Förskoleverksamhetens interna och externa samarbeten har utvecklats och bredare dialoger initieras där ytterligare steg mot likvärdig förskola och samsyn i kvalitet har tagits. Järva stadsdelsnämnd har samverkat med *Stockholms universitet* i ett forskningsprojekt om de yngsta förskolebarnens svenska ordförråd och språkutveckling. En tidig analys av projektet belyser vikten av tydlig organisering och strukturer som en förutsättning för förskolans utbildning. Nämnden har vidare arbetat för likvärdiga strukturella förutsättningar där skolledarskapet och det pedagogiska ledarskapet har stärkts.

Tillsyn av fristående verksamhet

Förskolenämnden har under året granskat fristående verksamheter i sin myndighetsutövning genom planerade samt initierade tillsyner. Ett fåtal tillsynsärenden visar omfattande brister och en huvudman har under året fått sitt godkännande återkallat. Nämnden har i tillsynsprocessen samverkat med andra myndigheter i exempelvis frågor som konfessionella inslag och välfärdsbrott.

Inskrivningsgrad och barnantal

Förskolans kompensatoriska roll är stor och staden har fortsatt att arbeta för att öka inskrivningsgraden. Vid den senaste mätningen var inskrivningsgraden 94,4 procent, att jämföra med 94,2 procent, vid föregående mätning. Effekter av tidigare insatser har följts upp och utvärderats under året genom bland annat stadsövergripande seminarier för utveckling av stadens uppsökande arbete.

Skärholmens stadsdelsnämnd har under året ökat sina kommunikationsinsatser och sin närvaro på öppen förskola, sociala medier och genom föräldrautbildningar.

Antalet barn i förskoleålder samt antalet inskrivna barn i förskolan har fortsatt att minska även under 2023, vilket innebär en mer ansträngd situation för förskoleverksamheten. Minskat barnantal kan ses såväl inom kommunal som i fristående regi.

Inskrivna barn i snitt per år i förskoleverksamhet inklusive pedagogisk omsorg					
Regi	2019	2020	2021	2022	2023
Kommunal regi	32 922	32 424	31 137	30 270	29 912
Fristående regi	20 055	19 815	19 344	19 151	18 916
Totalt	52 977	52 239	50 481	49 422	48 828

Grundskola och anpassad grundskola, fritidshem, fritidsklubb samt gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Stadsledningskontorets bedömning är att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis, vilket är samma bedömning som gjordes i tertialrapport 2. Bedömningen grundar sig främst på utbildningsnämndens bedömning av måluppfyllelse och utfall på kommunfullmäktiges indikatorer. Av kommunfullmäktiges fyra indikatorer för skolverksamheten har en uppfyllts helt, samtidigt som tre indikatorer har uppfyllts delvis. De tre indikatorerna som uppfyllts delvis är:

- Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen
- Andel elever i årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen
- Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund

Bortsett från det genomsnittliga meritvärdet har trenden för betygsresultaten i årskurs 6 varit nedåtgående sedan 2016. I år har dock resultaten förbättrats i jämförelse med 2022. Andelen elever som har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen har ökat från 75,7 procent till 77,4 procent. Även andelen elever som klarat godkänt i tillräckligt många ämnen för att vara behöriga till gymnasiet har ökat, vilket även gäller för det genomsnittliga meritvärdet.

Betygsresultat i årskurs 6 i Stockholms stads skolor, alla elever					
Betygsresultat/år	2019	2020	2021	2022	2023
Andel behöriga till yrkesprogram	86,6	85,0	86,8	85,4	86,2
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen	77,6	76,2	76,6	75,7	77,4
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	237	236	240	238	240

Pojkarnas resultat har förbättrats något i jämförelse med föregående år. Även om flickornas resultat fortfarande är något bättre än pojkarnas har skillnaden mellan könen minskat.

Resultatspridningen utifrån socioekonomiska förutsättningar har minskat något och är tillbaka på liknande nivåer som 2021 efter en ökning 2022. I nedan tabell framgår hur andelen behöriga till nationella program i årskurs 6 varierar utifrån socioekonomiskt index.

Andel behöriga till nationellt program, årskurs 6, socioekonomiskt index					
	2019	2020	2021	2022	2023
Kvartil 1 <i>lägst index</i>	94,2	94,5	94,2	94,7	94,4
Kvartil 2	90,8	88,9	89,8	90,1	89,3
Kvartil 3	82,3	78,6	81,0	79,9	80,5
Kvartil 4 <i>högst index</i>	68,6	66,6	72,9	68,9	72,0

Betygsresultaten för årskurs 9 är i nivå med föregående år och har varit stabilt de senaste åren. Andelen elever som är godkända i samtliga ämnen har minskat något, samtidigt som andelen som är behöriga till gymnasiet och det genomsnittliga meritvärdet är i nivå med 2022.

Betygsresultat i årskurs 9 i Stockholms stads skolor, alla elever					
	2019	2020	2021	2022	2023
Andel behöriga till yrkesprogram	87,4	87,8	88,4	88,1	88,1
Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen	80,5	79,8	79,5	80,2	79,4
Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)	250	250	248	249	248

Resultatspridningen i årskurs 9 är fortsatt stor mellan skolor i områden med olika socioekonomiska förutsättningar, även om skillnaderna har minskat något de senaste åren. Tabellen nedan visar hur resultaten varierar utifrån socioekonomiska förutsättningar.

Socio-ekonomiskt index	Andel behöriga till yrkesprogram			Andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen			Genomsnittligt meritvärde (17 ämnen)		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Kvartil 1 <i>lägst index</i>	95,6	96,0	96,1	90,9	92,2	91,0	271	274	271
Kvartil 2	91,2	89,0	90,5	84,3	82,5	82,2	255	254	253
Kvartil 3	83,2	85,1	80,8	71,4	74,8	71,6	233	236	228
Kvartil 4 <i>högst index</i>	76,1	75,7	77,0	58,0	60,8	61,6	210	213	214

Andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och genomsnittligt meritvärde har minskat något i kvartil 1, 2 och 3 samtidigt som det har förbättrats i kvartil 4. Andel behöriga till yrkesprogram i kvartil 4 har ökat något samtidigt som andelen i kvartil 3 har minskat. Nedgången i kvartil 3 förklaras delvis av att några skolor som ingick i kvartil 3 år 2022 nu ingår i kvartil 2. Vid

en jämförelse mellan åren för samma skolor som år 2022 ingick i kvartil 3 är minskningen 1,8 procentenheter.

I årskurs 9 är det fortsatt små skillnader mellan flickornas och pojkarnas resultat till flickornas fördel, förutom för det genomsnittliga meritvärdet där flickor har betydligt bättre resultat. Sedan 2022 finns inga skillnader mellan flickor och pojkar vad gäller behörighet till yrkesprogram i kvartil 4. Tidigare har flickorna periodvis haft ett högre resultat än pojkarna i denna kvartil.

Arbetet med att förbättra elevernas kunskapsutveckling i Järvaområdet har fortsatt under året. Andelen behöriga till yrkesprogram i årskurs 9 har ökat i tre av sex skolor i Järva samtidigt som övriga skolor har liknande eller något försämrade resultat i jämförelse med 2022. Måluppfyllelsen i årskurs 6 har en positiv trend på sex av tolv skolor i Järva.

I gymnasieskolan är resultaten i nivå med de senaste åren, vilket framgår i tabellen nedan.

Betygsresultat i gymnasieskola			
Betygsresultat/år	2021	2022	2023
Andel elever med examensbevis	89	88	89
Betygs-genomsnitt	15,9	16,1	16,1
Andel elever med godkänt i alla kurser	81	80	81

Av eleverna från högskoleförberedande program erhöll 89 procent examensbevis, vilket är en förbättring med en procentenhet jämfört med föregående år. Inom yrkesprogrammen uppnådde 73 procent kraven för en examen, vilket är en förbättring med sex procentenheter.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	33 %	35,9 %	34,1 %	1,8 %	Helt	Utfallet har försämrats i jämförelse med VB 2022, då andelen var 37,1%. Samtliga stadsdelsnämnder uppnår KF-målet. Fördelningen mellan kvinnliga och manliga förskollärare är fortsatt stor och ligger i nivå med föregående år.
Antal barn per grupp	15	15,4	-	-	Delvis	Utfallet har förbättrats i jämförelse med VB 2022, då antalet var 15,6. Tre av elva stadsdelsnämnder uppnår KF-målet.
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	-	-	Helt	Utfallet har förbättrats i jämförelse med VB 2022, då antalet var 5,0. Sex av elva stadsdelsnämnder uppnår KF-målet.
Förskollärartäthet	15,5	15,2	-	-	Helt	Utfallet för motsvarande period 2022 saknas då indikatorn är ny för 2023. Fyra av elva stadsdelsnämnder uppnår KF-målet.
Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen	80 %	77,4 %	78 %	76,7 %	Delvis	Utfallet har förbättrats i jämförelse med 2022, då utfallet var 75,7 %. Pojkarnas resultat har förbättrats med 2,6 procentenheter.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel elever i årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen	82 %	79,4 %	79,7 %	79,1 %	Delvis	Utfallet har försämrats i jämförelse med 2022, då utfallet var 80,2 %.
Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund	95 %	91,1 %	91,5 %	90,8 %	Delvis	Utfallet har försämrats i jämförelse med 2022, då utfallet var 91,7 %.
Andel gymnasieelever som slutfört utbildning inom nationella program inom tre år med gymnasieexamen	83 %	84 %	-	-	Helt	Utfallet har förbättrats i jämförelse med 2022, då utfallet var 83,2 %. Skolverket redovisar enbart utfallet totalt, inte för pojkar respektive flickor.

Stockholms stad ska ge stöd och omsorg där behoven är som störst

Alla stockholmare ska få de insatser och det stöd de behöver, oavsett var i staden de bor. Tilliten till socialtjänsten ska öka och fokus ligga på det förebyggande arbetet och tidiga insatser. Jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet främjas genom ett systematiskt arbete för att förbättra tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För fyra av fem av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och en uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 26 av 27 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och en att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Samverkan och tidiga insatser för barn och unga

Staden fortsätter att stärka samverkan mellan socialtjänst, förskola, skola, fritidsverksamheter och polis med fokus på tidiga insatser och det förebyggande och uppsökande sociala arbetet. Syftet är att

nå fler barn och familjer i riskzon samt att tidigt identifiera och ge barn och elever i behov av stöd rätt insatser. Upplevelsen för flera nämnder är att samverkan med polis har förbättrats, kontaktvägar har kortats och förståelsen för varandras uppdrag har ökat. Staden har under året arbetat med en implementering av kunskapsstödet *Insatser för att motverka fortsatt normbrytande beteende*, vilket rekommenderas till barn 6-17 år.

Trots att insatser har vidtagits inom stadens nämnder med att förbättra placerade barns skolresultat så har utfallet för indikatorn *Andel barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan* försämrats betydligt i förhållande till 2022. En förklaring till försämringen kan vara att det i budget 2023 förtydligades att indikatorn, utöver barn placerade i familjehem, även inkluderar barn placerade på institution, vilka ofta är äldre och har en mer omfattande problematik. Antalet placerade barn har också ökat under året och dessa barn har i vissa fall inte haft fungerande skolgång innan placering. I utfallet för indikatorn så är skillnaden mellan könen tydlig, flickors resultat är bättre än pojkars.

Förberedelse inför ny socialtjänstlag

Arbete med omställning till ny socialtjänstlag har pågått under året och förslag på en projektorganisation har tagits fram. Socialnämnden har samordnat arbetet med en gemensam modell för första och andra linjens socialtjänst med möjlighet till variationer utifrån lokala behov. Ett stort fokus är sänkta trösklar och fler kunskapsbaserade insatser inom tidigt och förebyggande stöd. Det är centralt inom öppenvården med kunskap och utveckling, både gällande insatser utan biståndsbeslut och mer intensiva biståndsbedömda insatser.

Arbete mot våld i nära relationer

Arbete med Islandsmodellen har fortsatt, vilket är en samverkansmodell mellan socialtjänsten och polisen som syftar till att barn och vuxna som bevittnat eller utsatts för våld snabbare ska få adekvat stöd och skydd. Islandsmodellen har i några stadsdelsnämnder även övergått från att vara ett projekt till att implementeras i ordinarie verksamhet.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Stadens arbete för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning har under året bland annat fokuserat på att öka delaktigheten, minska andelen personer som känner sig diskriminerade, implementering av Pedagogiskt ramverk samt på

hälsofrämjande insatser och personer som bor i LSS-boende har erbjudits gratis gym- och simhallskort. Webbinarieserien Hälsa och fysisk aktivitet har erbjudits chefer och fritidsombud på LSS-bostäder och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har startat hälsokonceptet Hälsoträffen inom grupp- och servicebostäder LSS. Utfallet i brukarundersökningen inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning visar en marginell skillnad mellan män och kvinnor, men män är något mer nöjda än kvinnor inom samtliga områden. En revidering av stadens Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023 har gjorts under året.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och unga som åter blir föremål för ansökan efter avslutad utredning	24 %	23,1 %	23,5 %	22,8 %	Helt	Sju stadsdelsnämnder uppfyller indikatorns målvärde helt och tre delvis (Farsta, Hägersten-Älvsjö, och Skärholmen) och en stadsdelsnämnd uppfyller ej indikatorn (Södermalm)
Andel placerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75 %	64,0 %	68,2%	59,6 %	Delvis	Två stadsdelsnämnder uppfyller indikatorns målvärde helt (Bromma och Kungsholmen), fyra delvis (Hägersten-Älvsjö, Hässelby-Vällingby, Skarpnäck och Södermalm) och fem stadsdelsnämnder uppfyller ej indikatorn (Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Järva, Norra innerstaden och Skärholmen)

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning	79 %	82 %	81 %	82 %	Helt	Tio stadsdelsnämnder uppfyller indikatorns målvärde helt och en delvis (Skarpnäck)
Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal	90 %	90 %	90 %	91 %	Helt	Sex stadsdelsnämnder uppfyller indikatorns målvärde helt och fem delvis (Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Kungsholmen, Skärholmen och Södermalm).
Andel brukare som är nöjd med sin insats – Funktionsnedsättning	80 %	86 %	85 %	88 %	Helt	Samtliga stadsdelsnämnder uppfyller indikatorns målvärde.

Stockholm ska vara en bra stad att åldras i - med god omsorg och stor trygghet

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad. Stadens äldre ska vara trygga med att deras röster blir hörda i alla aspekter som rör deras levnadsvillkor. Äldreomsorgen ska vara jämställd, tillgänglig och likvärdig. Alla äldre har rätt till ett tryggt boende utformat efter sina behov och en vardag med hög livskvalitet, god hälsa och goda förutsättningar att leva ett självständigt liv så länge som möjligt oavsett funktionsförmåga och stadsdel.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För en av sju av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och sex uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 22 av 25 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och tre att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

En äldrevänlig stad

Staden har fortsatt utveckla arbetet utifrån handlingsplanen för en äldrevänlig stads pilotområden. Pilotområdena handlar om

bostäder, stadsmiljö och naturområden, välfärdsteknik, data och kommunikation samt en ökad fysisk, psykisk och social hälsa.

Ett exempel som genomförts under året är informationskampanjen *Hej 65-plussare - vi hoppas du mår bra och inte behöver oss*. Målsättningen med kampanjen var bland annat att öka medvetenheten om vart man ska vända sig om man har behov av äldreomsorg. Vidare har arbetet med nyckelfri hemtjänst fortsatt och allt fler delar av staden har kommit igång med tjänsten, till exempel hemtjänstenheter, fastighetsägare och de äldre. Syftet med nyckelfri hemtjänst är att få en säkrare nyckelhantering, en ökad flexibilitet och en snabbare inställelse vid larm. Staden har även, med stöd av civilsamhället, tagit fram en nollvision för hemlöshet bland äldre.

Kvalitetsuppföljningen på individnivå visar på goda resultat

Kvalitetsuppföljningen som görs på individnivå visar på goda resultat och en äldreomsorg av god kvalitet. Syftet med kvalitetsuppföljning på individnivå, inom ramen för stadens uppföljningsmodell, är att följa upp resultat kvalitet, att de enskildas behov blir tillgodosedda och att de beviljade insatserna utförs med god kvalitet.

God och nära vård

Staden arbetar kontinuerligt med att utveckla kvaliteten i äldreomsorgen. Omställningen till God och nära vård har fortgått och staden har genomfört flera informationsmöten med såväl privata som kommunala beställare och utförare. Stadens samverkan med Region Stockholm och länets kommuner har intensifierats för att bland annat ta fram en länsövergripande handlingsplan.

En jämställd äldreomsorg

År 2023 har det varit möjligt att ta fram utfall för kvinnor och män på sex av målets sju indikatorer. Det som går att utläsa ur ett jämställdhetsperspektiv är att det till stor del är marginella skillnader mellan kvinnors och mäns upplevelse av sin äldreomsorg. Indikatorn *Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser* visar däremot att kvinnornas upplevelse är klart mer positiv än männens. För att fortsätta stärka jämställdheten har staden arbetat med att utveckla aktiviteterna på öppna verksamheter och mötesplatser i syfte att nå ut till fler män. Vidare har stadens äldreomsorgsinsatser utgått ifrån den äldres individuella behov och där vården och omsorgen varit personcentrerad.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87%	84 %	84 %	84 %	Delvis	Den äldres delaktighet av genomförandeplanen har inte varit tillräcklig. Låg svarsfrekvens kan ha påverkat resultatet.
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79%	77 %	77 %	76 %	Delvis	Den äldres delaktighet av genomförandeplanen har inte varit tillräcklig. Låg svarsfrekvens kan ha påverkat resultatet.
Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	65%	60 %	67 %	49 %	Delvis	Totalt deltog 900 personer i denna undersökning, vilket är ett litet urval av stadens samtliga äldre. Staden strategiska kommunikationsplanering behöver däremot fortsätta stärkas för att nå ut med information till målgruppen.
Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93%	94 %	94 %	93 %	Helt	
Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86%	83 %	83 %	83 %	Delvis	Låg svarsfrekvens kan ha påverkat resultatet. Vidare har personalkontinuitet inte varit tillräcklig. Andelen som uppger att de är ganska eller mycket missnöjda ökar något om det enbart är en anhörig som har svarat på enkäten. Staden behöver stärka visibiliteten genom informationsmaterial, arbeta med anhörig stöd, öka delaktighet vid genomförandeplaner.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	82%	77 %	77 %	77 %	Delvis	Flera faktorer påverkar den övergripande nöjdheten: måltidssituation, möjlighet till utevistelse samt att kunna påverka hjälpens utformning. Det är en stor andel anhöriga som svarar på brukarundersökningen. Staden behöver stärka visibiliteten genom informationsmaterial, arbeta med anhörig stöd, öka delaktighet vid genomförandeplaner och stärka samverkan mellan de olika professionerna.
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	Max 10	11,7	-	-	Delvis	Utfallet kan härledas till att schemalaggningsen inte varit tillräcklig och att behovet av timavlönad personal varit för stort.

Alla Stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv

Stockholmarnas tillgång till kultur ska öka och stadens kulturverksamheter stärkas. Genom kulturskolan ska alla barn och unga själva kunna skapa och ta del av professionell kultur. Idrott och motion ska vara tillgängligt för alla med god tillgång till idrottshallar, spontanidrottsytor och friluftsliv. Föreningslivet ska växa genom tillgängliga mötes- och samlingslokaler.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För tre av fem av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, en uppnås delvis och en uppnås ej. Av nämnderna bedömer 23 av 26 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och tre att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Idrottsnämnden och kulturnämnden bedömer målet som helt uppfyllt och deras bedömningar väger tungt för målet.

Det fria kulturlivet är tillbaka

Det fria kulturlivet är tillbaka med kraft efter pandemiåren och fyller åter sina lokaler och scener med program. De stora kulturaktörerna inom scenkonsten ger även plats för program från tillfälliga konstnärliga konstellationer och utbudet är brett och håller en hög konstnärlig kvalitet. Inom scenkonstområdet har musikområdet stärkts med många spellokaler och speltillfällen. Budgeten för stöd till konstnärlig produktion och kulturarrangemang, stöd till eget skapande, deltagande och folkbildning samt kulturetablering och utveckling är fördelad. År 2023 gavs flerårigt stöd till 23 aktörer jämfört med 19 aktörer 2022.

Högt deltagande i Kulturskolan

Kulturskolan har fortsatt arbeta för att fler barn och unga ska få kännedom om verksamheten samt för att ge unga jämlika möjligheter att ta del av kulturskolans verksamhet, med särskilt fokus på underrepresenterade områden. Inom den öppna och avgiftsfria verksamheten inom projektet Kultur för alla har Kulturskolan sett ett ökat deltagande i underrepresenterade områden och målgrupper. Kulturskolans enhet Järva har under året startat upp i nya lokaler i Rinkeby med anpassad miljö och teknik för exempelvis film, spelskapande och musikproduktion med huvudmålet är att nå ut till fler barn och unga i området.

Många besöker stadens bibliotek

Under året har 3 900 703 lån utförts vilket innebär att Stockholms stadsbibliotek tillsammans med Kulturhuset Stadsteaterns bibliotek utfört cirka fyra lån per invånare. Av lånen har 66 procent gjorts av kvinnor. I jämförelse med år 2022 har lånen ökat med drygt 94 000 stycken. Stockholms stadsbibliotek fortsätter att utveckla relationen till förskolan, genom exempelvis särskilda öppettider för förskolor med program och aktiviteter. Under 2023 tog biblioteken i samband med förskolebesök emot 44 890 barn, jämfört med 31 672 besök 2022.

Jämlikt och jämställt kultur-, idrotts- och fritidsutbud

Fördelning av kulturstöd till enskilda personer har fördelats med ett medvetet jämställdhetsperspektiv. På Internationella kvinnodagen lyfte Stockholms stadsbibliotek jämställdhetsfrågor i den publika verksamheten. För de indikatorer som finns under målet har skillnader i utfallet mellan män och kvinnor fortsatt öka i jämförelse med föregående år.

För att bredda utbudet av idrottsaktiviteter och arbeta för ett mer jämställt nyttjande av stadens spontanidrottytor arbetar

idrottsnämnden med ledarledda aktiviteter och platsaktivering på ytorna i enlighet med *Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande av stadens spontanidrottsytor*. Staden arbetar med aktiviteter för ett jämställt och jämlikt nyttjande av spontanidrottsytor, med särskilt fokus på att öka utbudet för tonårsflickor i olika områden, inklusive Järva och söderort.

Nya idrottsanläggningar i den växande staden

Under året har *Behov av och planerade idrottsanläggningar 2023-2040* tagits fram utifrån de behov som identifierats i *Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026*. I ärendet, som har en koppling till den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen, beskrivs behoven av anläggningar samt status och renoveringsbehov för stadens simhallar och utomhusbad.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	75 %	86 %	83 %	89 %	Helt	
Andel barn och ungdomar som deltar i kulturaktiviteter på fritiden	77 %	56 %	57 %	56 %	Ej	Indikatorn är ny för 2023. Resultatet avser svar från elever i åk 5 och 8 i grundskolan. I de åldersgrupperna kan medvetenheten kring vad en kulturaktivitet är variera, till skillnad från frågan om idrottsaktivitet. Målet är högt ställt, utfallet bedöms vara en hög siffra.
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	76 %	77 %	76 %	78 %	Helt	
Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	78 %	78%	81%	76%	Helt	

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	66 %	63%	59%	67%	Delvis	Resultatet avser svar från elever i åk 5 och 8 i grundskolan. Utfallet har förbättrats jämfört med 2022 och närmar sig årsmålet.

Ett grönt fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stockholm ska vara världsledande i att minska sina utsläpp och vara en förebild för andra i klimatomställningsarbetet. Stockholm ska leda omställningen och övergången till nya gröna jobb och hållbara levnadssätt. Stockholms stad ska vara klimatpositiv senast år 2030. Detta ska ske genom både utsläppsminskande åtgärder och koldioxidlagring. För att nå målet ska stadens miljöprogram, klimathandlingsplan och klimatbudget uppdateras.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att av totalt fyra underliggande mål har tre uppfyllts helt och ett delvis.

Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring

Städer har en viktig roll i omställningsarbetet och Stockholm ska vara världsledande i att minska sina utsläpp och vara en förebild för andra. Stockholm ska ställa om till ett cirkulärt samhälle och vara klimatpositiv 2030 och fossilbränslefri 2040. Stadens energi-användning ska minska och staden ska bidra till ökad lokal och regional elproduktion.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För tre av nio av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, fyra uppnås delvis, en uppnås ej och för en indikator har inte någon mätning gjorts 2023. Av nämnderna bedömer 24 av 28 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fyra att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås delvis av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Stadens klimatbudget – ett verktyg för minskade utsläpp

Stadens klimatbudget till 2023 utgörs av utsläppsbe­ting för utpekade nämnder och bolagsstyrelser. Betingen uttrycks som minskning av växthusgaser (ton CO₂ per år) för perioden 2020-2023. Av de 17 nämnder och bolagsstyrelser som har beting bedömer elva att betinget kan nås, tre att det nås delvis och tre att det inte kan nås till 2023. Stadens totala beting är att minska de årliga utsläppen med 454 000 ton CO₂ till 2023. Flera nämnder och bolagsstyrelser bedömer att deras bidrag till det totala betinget inte kommer att nås, därmed bedöms stadens totala beting att nås delvis. De slutliga utfallen kommer att redovisas under 2024.

	Beting till 2023 (ton CO ₂)	Preliminär målbedömning ¹
AB Stockholmshem	2 300	Helt
AB Svenska Bostäder	2 600	Ej
Exploateringsnämnden	16 500	Helt
Fastighetsnämnden	829	Helt
Familjebostäder AB	1 800	Helt
Idrottsnämnden	300	Helt
Kommunstyrelsen	221 400	Delvis
Kyrkogårdsnämnden	31	Helt
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	1 315	Helt
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	48 372	Helt
Servicenämnden	4 000	Ej
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)	2 327	Ej
Stadsbyggnadsnämnden	3 000	Helt
Stockholm Vatten och Avfall AB	13 126	Delvis
Stockholms Hamn AB	8 000	Helt
Stockholms Stadshus AB	118 100	Helt
Trafiknämnden	10 000	Delvis
Totalt	454 000	Delvis

Under året har staden fortsatt arbetet med att minska energianvändningen genom energieffektivierande åtgärder och utfasning av kvarvarande oljepannor. Stadens egna anläggningar av el- och värme­produktion baserad solenergi har utökats och producerade drygt 7000 MWh under 2023.

¹ Uppföljningen av klimatbudgeten är preliminär. I samband med uppföljningen av miljöprogrammet för 2023 kommer klimatbudgeten att följas upp slutgiltigt.

Stockholm i framkant i EU:s omställning

Stadens högt ställda miljö- och klimatmål behöver uppnås i nära samverkan med omvärlden och genom teknikutveckling. Staden deltar som en av 100 städer i EU:s mission om klimatneutrala och smarta städer 2030. Under året har klimatkontraktet godkänts av EU och staden har erhållit en så kallad Mission Label, vilket möjliggör för ett utökat finansiellt och metodmässigt stöd för att snabba på klimatomställningen.

Stadens anpassning till ett klimat i förändring

Arbete har fortgått utifrån *Stockholms stads handlingsplan för klimatanpassning* i syfte att minska negativa effekter kopplat till skyfall och värmebölja. Stadens skyfallsfunktion har förstärkts och en särskild beredskap har upprättats utifrån identifierade risker.

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Under året har arbete pågått med att ta fram ett nytt miljöprogram och en ny klimathandlingsplan. Ambitionen med revideringen är att ta ett bredare grepp än tidigare för att svara mot de mer ambitiösa klimatmålen, i synnerhet inom klimaträttsvisa och minskad klimatpåverkan från konsumtion.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %	85 %	Delvis	Det finns osäkerhet i utfallet och metoden för att beräkna utfallet behöver ses över. Samtliga hämtställen som har matavfallsinsamling kommer inte med i SVOAs statistik.
Andel matavfall till biologisk behandling	75 %	42,1 %	Ej	Mängden insamlat matavfall har ökat jämfört med 2022. Mätmetoden för mängden tillgängligt matavfall har justeras inför 2023 för att ge en mer korrekt utfallsredovisning jämfört med tidigare år. Ökad måluppfyllelse förväntas när matavfallsinsamlingen i Högdalen tas i bruk.
El- och värmeproduktion baserad på solenergi	6 080 MWh	7094 MWh	Helt	
Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,6 kg CO ₂ e per kg livsmedel	1,8 kg	Delvis	Samtliga nämnder har uppnått en minskning jämfört med föregående år, men årsmålet nås fortfarande inte.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Köpt energi i stadens verksamheter	1 945 GWh	1759 GWh	Helt	
Plast till energiåtervinning	11 kg/invånare och år	-	-	Plockanalyser genomförs endast vartannat år. 2022 års resultat var 32 kg per invånare och år.
Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter	5 % effektivisering relativt 2018	10,0%	Helt	
Utsläpp från Stockholms stads tjänsteresor med flyg	960 ton CO ₂	1062 ton CO ₂	Delvis	Målet uppnås delvis. Anledningen till att utsläppen ökat jämfört med tidigare år beror på att pandemin inte längre begränsar tjänsteresor med flyg. En ny mötespolicy för staden bereds som kommer att ge stöd för stadens arbete att främja hållbara transportalternativ.
Utsläpp per invånare	1,5 ton CO ₂ e/invånare	Prel. 1,6 ton CO ₂ e/inv	Delvis	Under våren beräknas utsläppen för 2022 samt preliminära utsläpp för 2023. Utfallet baseras därför på preliminära beräkningar från 2022. Målet kan komma att nås, men det föreligger osäkerheter då beräkningarna är preliminära och bygger på ett stort antal statistiska parametrar som kan förändras såsom trafikarbete, andel förnybart i fordonsbränslen och förändringar i nordisk elproduktion m.m.

Stockholm ska vara en stad där den biologiska mångfalden ökar

Arbetet för att stärka stadsnaturen, den biologiska mångfalden och den gröna infrastrukturen ska intensifieras och mer natur ska skyddas för dagens och morgondagens stockholmare.

Handlingsplanen för klimatanpassning ska genomföras med fokus på skyfall och värmeböljor och krontäckningsgraden ska öka.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För en av två av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och en uppnås ej. Av nämnderna bedömer 24 av 24 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen.

Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald

I stadens grönområden finns en variation av miljöer där olika arter trivs. Här finns till exempel vidsträckta barrskogar, våtmarker och dammar, ängsmarker och jätteeckar. Staden har tagit fram stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF) där lämpliga förstärkningsåtgärder för biologisk mångfald pekats ut på ekologiskt strategiska platser i landskapet. I dem beskrivs åtgärder för att gynna livsmiljöer och spridningsmöjligheter. Under 2023 antogs det femte och sista stadsdelsvisa åtgärdsförslaget.

Naturreservat och biotopskyddsområden

Under året har staden fortsatt arbetet med förslag till naturreservatsbildning för Kyrkhamn/Riddersvik. Underliggande analyser, inventeringar, beställningsunderlag för skötselplan samt beslutsdokument har genomförts. Utredningar avseende förutsättningar för naturreservat i Ålstensskogen/Storskogen och Fagersjöskogen har fortsatt. Projektdirektiv för arbetet med en utredning av möjlig reservatsbildning i Majroskogen har fastställts under året. Arbeta har även påbörjats med att inrätta fem nya biotopskyddsområden och att utreda ytterligare fem.

Satsningen Grönare Stockholm

Grönare Stockholm är en satsning inom Stockholms stad för att utveckla stadens gröna värden. Under året har projekt planerats med fokus på gröna samband, biologisk mångfald, skyfallsproblematik, värmeöar, mångfunktionella ytor och trygghetsproblem. Ett trygghetsperspektiv i stadens grönområden är bland annat en förutsättning för att alla oavsett kön ska ha samma möjligheter att nyttja områdena. Kvinnor anpassar sitt beteende utifrån upplevelser av otrygghet i högre grad än män, vilket innebär att grönområden behöver planeras så att de inte utgör otrygga barriärer.

Projekt som stärker den biologiska mångfalden

Under året har staden färdigställt flera projektet som syftar till att stärka den biologiska mångfalden. Ett exempel är *Kajbalkongen* på Söder Mälarstrand. Det är en flytande plattform med fiskevårdsfokus där besökare kan komma närmare vattenytan och lära sig mer om de arter som gynnas av risvasar och undervattensvegetation som plattformen erbjuder. Ett annat exempel är projektet *Skolgårdsutveckling* med fokus på att ersätta hårdgjord yta med grönare miljöer inom stadens skolgårdar. Under året har beslut tagits om att tio skolgårdar ska byggas om inom

ramen för projektet. EU-projektet *Samordning av skydds jakt på skarv och sälskyddande åtgärder i Stockholms skärgård* påbörjades under året. Projektet bygger på nätverksbyggande samt samordning av åtgärder för en effektiv viltförvaltning som skyddar känsliga rovfiskar i lekområden.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel enskilda exploateringsprojekt där ekologiska kompensationsåtgärder genomförs vid ianspråktagande av mark i områden med ekologiska värden	100 %	50 %	Ej	Av årets slutredovisade projekt har 14 tagit mark med ekologiska värden i anspråk. Av dessa har totalt sju projekt genomfört ekologisk kompensation. Av de sju projekt som inte har genomfört kompensation har fem av dessa projekt genomfört upprustningar av parker av mer rekreativ karaktär. I ett projekt har grönkompensation inte kunnat genomföras av ekonomiska skäl på grund av kostnadsökning för flytt av elnätstation. Ett projekt omfattade en markanvisning med tillskott på 1 000 kvm för förskolegård där ekologisk kompensation inte bedömdes som rimlig.
Andel årliga markanvisningar på stadens mark där grönytefaktor för kvartersmark är ett krav	100 %	100 %	Helt	

Stockholm ska vara en stad där framkomligheten ökar och utsläppen minskar

Framkomligheten för kapacitetsstarka färdmedel ska prioriteras. Utsläppen av koldioxid från transportsektorn ska minska genom elektrifiering av fordonsflottan, minskad biltrafik, ökad inblandning av biobränsle i drivmedel och ett transporteffektivt samhälle. Laddinfrastrukturen ska byggas ut i hela staden. Trafiksäkerheten ska öka. Vinterväghållningen ska förbättras.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För fyra av fyra av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet delvis. Av nämnderna bedömer 26 av 27 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och en att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Minskade klimatutsläpp från transportsektorn

I syfte att främja omställningen till en elektrifierad fordonsflotta har utbyggnaden av laddinfrastruktur fortsatt. Invid stadens gator erbjuds fri markupplåtelse för uppsättande av laddstolpar och i de egna parkeringsgaragen anlägger staden laddplatser. Totalt finns nu 5 800 publika laddplatser.

Som första hamn i Sverige bygger Stockholms Hamn AB elanslutning för kryssningsfartyg. Tillsammans med Köpenhamn/Malmö, Aarhus och Helsingfors har staden beviljats bidrag från EU för att investera i landelförsörjning. När projektet är klart kommer minskningen av utsläpp av växthusgaser att vara minst 6 000 ton per år.

Minskad biltrafik ger god framkomlighet

Under året har staden påbörjat en satsning om 2 miljarder kronor för förbättrad framkomlighet för cykel-, gång- och kollektivtrafik. Bland annat Surbrunnsgatan byggts om till Stockholms första cykelgata.

Jämfört med föregående år har flera indikatorer och nyckeltal som är kopplade till framkomligheten i trafiken utvecklats i positiv riktning. Bland annat minskade det totala vägtrafikarbetet, genomsnittshastigheten för bussar ökade i innerstaden och det var fler som cyklade.

Trenden med allt färre tunga lastbilar i innerstaden fortsatte och förutsättningarna för en fortsatt minskning har ökat genom vidareutvecklingen av stadens masslogistikcenter i Norra Djurgårdsstaden. En våtsiktsanläggning har etablerats, som ökar återanvändningen av schaktmassor från 35 procent upp till 80 procent. Den lokala cirkulära hanteringen bidrar till att minska behovet av transporter med tunga lastbilar. En handlingsplan för masshantering har tagits fram av berörda nämnder och bolagsstyrelser, som bland annat innebär att transport av massor ska ske med så liten klimat- och miljöpåverkan som möjligt.

I april höjdes avgifterna i de centrala delarna av staden. Det bedöms ha bidragit till att andelen lediga parkeringsplatser ökade från 11,3 till 12,6 procent.

Staden växer och förändras

I den långsiktiga samhällsplaneringen deltar staden i utvecklingen av transportinfrastrukturen på regional nivå, dels gällande den pågående utbyggnaden av tunnelbanan till Barkarby och Nacka,

dels i planeringen av projekten Spårväg Syd, tunnelbana Fridhemsplan-Älvsjö och Roslagsbanans förlängning till city.

Även i befintlig bebyggelse sker förändringar. I samband med att grunden under Kungsgatan förstärks, sker även satsningar på att öka trivseln, tillgängligheten och därmed värdet att vistas på gatan. Projektet genomförs med start 1 mars 2023 och beräknas vara klart sommaren 2025.

Pilotprojekt för ökad trafiksäkerhet

Under året har principer och utformning av platser för bilfria zoner vid skolor tagits fram. Tre skolor har valts ut i ett pilotprojekt som kallas Lekgator; förskolorna Lofoten och Regnbågen i Järva, låg- och mellanstadieskolan Björngårdsskolan på Södermalm och låg- och mellanstadieskolan Norra Ängby i Bromma. Med begränsad biltrafik vid skolorna möjliggörs en säkrare och tryggare väg till skolan och fler barn ska kunna gå eller cykla till skolan.

Utfallet för indikatorn som mäter upplevelsen av trafiksäkerhet för gående och cyklister uppvisade en liten ökning från 65 till 66 procent. I dagsläget utgör män 59 procent både i biltrafiken och i cykeltrafiken, medan kvinnor utgör 58 procent i kollektivtrafiken.

Jämställdhet i transportsystemet handlar heller inte om att mäns och kvinnors beteende ska vara lika, utan att alla ska ha samma möjligheter.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid	15 %	12,6 %	Delvis	En förbättring med 1,3 procentenheter jämfört med 2022. Åtgärder har vidtagits för ytterligare förbättringar, såsom färre p-platser med boendeparkering till förmån för besöksparkering och flexibla reglering kring lastplatser så att de kan användas som besöksparkering de tider då behovet av lastplats är lägre. I april 2023 höjdes parkeringsavgifterna.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18,5 km/h	16,1 km/h	Delvis	En förbättring med 0,2 km/h jämfört med 2022. Utfallet är preliminärt.
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	28,7 km/h	28,4 km/h	Delvis	En försämring med 0,2 km/h jämfört med 2022. Utfallet är preliminärt.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Växthusgasutsläpp i transportsektorn per invånare (ton CO ₂ e per invånare)	0,86 ton CO ₂ e/inv	0,89 CO ₂ e/inv	Delvis	En förbättring med 0,02 ton jämfört med föregående år. Utfallet avser 2022.

Stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer

Stockholm ska vara en stad där luften är hälsosam att andas.

Stadens vatten ska vara rena och fulla av liv och vår miljö är rensad från skadliga kemikalier. Ingen stockholmare ska riskera försämrad hälsa på grund av att bo i staden. Luften och vattnet ska vara rent och arbetet med att långsamt avgifta staden från gamla miljöskulder, men även stoppa nytillkomna gifter, ska fortsätta.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2023 med anledning av nedan. För fem av elva av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, två uppnås delvis och fyra uppnås ej. Av nämnderna bedömer 16 av 24 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och 8 att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Mer behöver göras för vattnet

Att höja vattenkvaliteten är en utmaning i en urban miljö. För att nå årsmålen behövs fler fysiska åtgärder och därmed ökade investeringsmedel för berörda nämnder och bolagsstyrelser. Lokala åtgärdsprogram är centrala för att uppnå god vattenstatus. Under perioden har ett åtgärdsprogram, Riddarfjärden och Norrström, beslutats. I Drevviken har fosforfällning genomförts för att minska fosforhalterna och övergödningen. Stockholm Vatten och Avfall AB har under året påbörjat arbetet med tio åtgärder från de lokala åtgärdsprogrammen. Dock har endast en av dessa lämnats över för genomförande under året.

En giftfri miljö

Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna.

Staden bedriver ett brett arbete för att minska förekomsten av giftiga ämnen. Bland annat pågår marksanering av områden som inte är föremål för exploatering. Under året har en översyn av olika granulat och konstgräs genomförts. Ett projekt som studerar barns inomhusmiljö i förskolor avseende kemikaliebelastning har pågått under året. Vidare har framtagandet av en ny kemikalieplan påbörjats.

Ren och hälsosam luft

Luftkvaliteten i staden förbättras kontinuerligt och antalet personer som exponeras för luftföroreningar i staden minskar. Halterna av större partiklar (PM10) har sjunkit. En viktig anledning till de minskande PM10-halterna är att användningen av dubbade vinterdäck har minskat. Men även stadens åtgärder med städning, dammbindning och tidig sandupptagning på många gator i innerstaden bidrar till lägre PM10-utsläpp. Halterna av stora partiklar påverkas även av meteorologiska förutsättningar.

År 2023 klarades miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid i Stockholm med god marginal. Orsaken till de låga halterna av kvävedioxid bedöms framförallt bero på ökad elektrifiering och förnyelse av fordonsflottan.

Staden har arbetat framåtsyftade med avsikt att ytterligare förbättra luftkvaliteten. En viktig åtgärd är genomförandet av miljözon klass 3 i innerstan som utretts under året. Åtgärden bedöms ge goda effekter på den lokala miljön samt bidra till positiva indirekta effekter så som teknikutveckling, förändrade beteenden till ett mer hållbart resande med mera.

Staden har under lång tid arbetat för att reducera det skadliga bullret. Sedan 2002 finns ett EG-direktiv om omgivningsbuller, som införts i svensk lagstiftning genom förordning (2004:675) om omgivningsbuller. Stockholm och övriga städer med mer än 100 000 invånare ska enligt direktivet ta fram åtgärdsprogram för omgivningsbuller baserat på en kommunomfattande bullerkartläggning. Under 2023 har ett nytt program tagits fram som ska gälla 2024 – 2028.

Miljövänlig och etisk kost

Alla stadens verksamheter arbetar för att öka andelen inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotika-användning i nivå med svensk lagstiftning samt andelen ekologisk kost. Staden når ännu inte upp till det mycket ambitiösa målet om

70 procent ekologisk kost. En del verksamheter har dock kommit längre än andra.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel badvattenprover med godkänd badkvalitet	Minst 94 %	83 %	Delvis	Årsmålet nås inte på grund av den höga nederbördsmängden under årets badsäsong. Vid regn ökar avrinningen från marken och mer ämnen som finns i marken, till exempel bakterier, följer med ut till vattendragen
Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %	87,2 %	Delvis	Ett fåtal nämnder och bolagsstyrelser har ännu inte implementerat rutiner för att använda byggvarubedömningen
Andel farligt avfall i soppåsen	0,1%	0,1%	Helt	
Andel inköpta animalier med krav på djurskydd och restriktiv antibiotikaanvändning i nivå med svensk lagstiftning	88 %	91 %	Helt	
Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	70 %	45 %	Ej	Andelen minskar något jämfört med 2022. Variationen inom staden är stor. Skäl som anges till den låga måluppfyllelsen är höga kostnader, brist på varor hos leverantörer med mera. För att bidra till ökad måluppfyllelse anställs en stadsövergripande kostsamordnare.
Andel kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	15% minskning relativt 2020	0,1% minskning relativt 2020	Ej	Antalet produkter har minskat något men dess relativa andel är mindre vilket gör att det blir en minskning.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	45 %	14 %	Ej	De fysiska åtgärderna som gör skillnad för måluppfyllelsen har inte genomförts i tillräcklig utsträckning för att minska påverkan på stadens vattenförekomster. Effekten av genomförda åtgärder tar tid innan de får genomslag i vattenkvalitet. Vattens naturliga responstid och därmed återhämtning är ofta en trög process och effekten av åtgärder tar tid innan det kan mätas i form av förbättrad vattenkvalitet.
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	45 %	10 %	Ej	De fysiska åtgärderna som gör skillnad för måluppfyllelsen har inte genomförts i tillräcklig utsträckning för att minska påverkan på stadens vattenförekomster. Effekten av genomförda åtgärder tar tid innan de får genomslag i vattenkvalitet. Vattens naturliga responstid och därmed återhämtning är ofta en trög process och effekten av åtgärder tar tid innan det kan mätas i form av förbättrad vattenkvalitet.
Antal av 14 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam	14 st	14 st	Helt	
Antal dygn över normvärdet för miljö kvalitetsmålet för kvävedioxid i luft	Max 7 dygn	0 dygn	Helt	
Antal dygn över normvärdet för miljö kvalitetsmålet för PM10 i luft	Max 35 dygn	29 dygn	Helt	

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Grunden för en väl fungerande stad är en stark ekonomi. Fler stockholmare i jobb skapar både individuellt och kollektivt välstånd. Staden ska konsekvent jobba för att Stockholm ska vara en region med tillväxt och som underlättar företagande och en växande arbetsmarknad. Grundläggande för en stark ekonomi är en fungerande kompetensförsörjning, bra infrastruktur och ett öppet och demokratiskt samhälle. Stockholm ska vara en internationellt konkurrenskraftig region med öppen handel. Staden behöver i

grunden ha en bättre beredskap genom större rådighet över viktiga samhällsfunktioner och välfärden. Krav på verksamhetens kvalitet ska vara samma oavsett driftsform.

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet har uppfyllts helt under året. Bedömningen baseras på att av totalt sju underliggande mål har fem uppfyllts helt och två delvis.

Stockholms ekonomi är stark, hållbar och lägger grunden för en jämlik välfärd

En stark ekonomi i Stockholm borgar för en väl fungerande verksamhet. Utgångspunkten för den förda politiken är att välfärden, tryggheten och klimatomställningen ska ha de resurser som är nödvändiga för att Stockholms stads verksamheter ska fungera och utvecklas.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För nio av tio av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och en uppnås ej. Av nämnderna bedömer 21 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och åtta att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet ej uppnås av berörda bolag i koncernen. Bedömningen grundas främst på att flera fastighetsbolag påverkats av förändrade avkastningskrav till följd av högre räntor, vilket inneburit krav på nedskrivningar av fastighetsvärden med negativ resultatpåverkan som följd.

Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Utmanande år för stadens nämnder

Det rådande världsläget med lågkonjunktur, höjda räntor och dämpad efterfrågan har påverkat stadens nämnder och bolagsstyrelser under 2023. Staden har trots detta kunnat leverera en service av hög kvalitet och med en ekonomi i balans genom bland annat god kostnadskontroll, effektiv lokalförsörjning och en samverkan internt och med externa aktörer.

Stadens nämnder visar sammanlagt ett överskott på 367,5 mnkr vilket ger en budgetföljsamhet på 99,3 procent efter resultatöverföringar och målet på 100 procent uppnås därmed. Det har varit ovanligt svårt att klara detta resultat och nämnderna anger generellt att prisökningarna, framförallt de höga personal- och hyreskostnaderna, gjort det svårt att hålla en budget i balans.

Budgetavvikelse och utfall avseende drift för respektive nämnd framgår och kommenteras i bilaga 2.

I samband med pandemin förändrades invånarnas beteendemönster, denna förändring ligger delvis kvar och har under året gjort det svårare för stadens verksamheter att förutsäga i vilken utsträckning invånarna kommer att använda sig av stadens tjänster. Nämnderna har noggrant följt utvecklingen och arbetat med prognossäkerheten under året vilket ger ett utfall på 0,5 procent och målet på +/- 1 procent uppnås därmed.

Investeringsbudgeten i staden visar ett överskott om cirka 843 mnkr. Den förändring av redovisningsreglerna, som genomfördes under 2022, där rivnings- och saneringskostnader, evakueringskostnader samt kostnader för detaljplanearbete klassades om till driftkostnader påverkar staden även under 2023. Detta medför att exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kyrkogårdsnämnden och trafiknämnden justerat sina investeringsutgifter med totalt cirka 423 mnkr. Övrigt överskott härrörs till tidsförskjutningar i projekt, riskreserver som inte behövt nyttjas samt uteblivna besked från intressenter.

Budgetavvikelse och utfall avseende investering för respektive nämnd framgår av bilaga 2.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	49 %	Helt
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	49 %	Helt
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	99,9 %	Helt
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	99,3 %	Helt
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	0,5 %	Helt
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	3 184 mnkr	Helt
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	8 %	8,4 %	Ej
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100 %	94 %	Helt
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30 %	36 %	Helt
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34 %	36 %	Helt

I Stockholm ska alla ges möjlighet till ett eget jobb

I Stockholm ska alla som kan arbeta få möjlighet att göra det. Det är grunden för en jämlik stad och för att bryta segregationen. Långtidsarbetslösheten måste brytas. Ett gott företagsklimat är avgörande för en växande stad. Det strategiska näringslivsarbetet ska utvecklas och näringslivsperspektivet vara en naturlig del av stadens arbete.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För åtta av nio av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt och en uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 26 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och tre att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Minskat behov av ekonomiskt bistånd

Utfallet gällande biståndstagande för helåret 2023 är rekordlåg och andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen landade på 1,28 procent. Vidare har andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare (0,89 %) samt andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd (2,0 %) varit på låga nivåer. Behovet av ekonomiskt bistånd har stadigt minskat efter den tillfälliga toppen som infann sig i slutet av 2021, en topp som kunde härledas till den då pågående pandemin.

Stadens arbetsmarknadsåtgärder ger allt fler möjligheter att gå till arbete och studier

Stadens ambitionshöjning för året för antalet Stockholms- och feriejobb har uppnåtts då över 1 000 aspiranter har haft ett Stockholmsjobb och att dryga 11 000 unga, 16-19 år, har haft ett feriejobb i staden. Vidare har närmare 74 procent av Jobbtorg Stockholms aspiranter har gått vidare till arbete och studier efter avslut, vilket överträffar årsmålet om 60 procent och är en högre andel än under motsvarande period 2022.

Näringslivsarbetet har fungerat och utvecklats väl

Året har haft en svag konjunkturutveckling men samtidigt en fortsatt stark arbetsmarknad i Stockholm. Det har gått att skönja att takten i antalet nystartade företag minskat under året men trots det har antalet företag överträffat kommunfullmäktiges årsmål om 200 000 stycken. Det samlade omdömet från företagen på stadens service och myndighetsutövning har ökat från 70 till 76 på en 100-gradig skala. Vidare har de myndighetsutövande nämnderna

särskilt fokuserat kring att effektivisera handläggning och samordning av tillstånds- och tillsynsprocesser. Resultaten visar att Stockholms stad har förbättrat sitt betyg och att stadens företagare är nöjdast bland landets storstadskommuner.

Minskat behov av vuxenutbildning

Antalet elever som studerat på den kommunala vuxenutbildningen har minskat med cirka 1 000 elever jämfört med 2022. Att minskningen inte blev större beror dels på ett ökat elevantal inom svenska för invandrare (sfi), vilket i sin tur beror på att ukrainare med uppehållstillstånd utifrån massflyktsdirektivet får läsa sfi sedan halvårsskiftet. Volymerna inom komvux påverkas i stor utsträckning av konjunkturen och med tanke på den starka arbetsmarknad som rådde under året gör staden bedömningen att det sannolikt haft en betydande påverkan på antalet elever som sökt och deltagit i utbildningarna.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7 %	2,0 %			Helt	
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5 %	1,28 %	1,25 %	1,32 %	Helt	
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1 %	0,89 %	0,91 %	0,86 %	Helt	
Andelen ungdomar som erbjuds jobb, utbildning, praktik eller förberedande insatser inom 90 dagar	100 %	100 %	100 %	100 %	Helt	
Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	1 000 st	1 063 st	456 st	607 st	Helt	
Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	11 000 st	11 139 st	5 681 st	5 458 st	Helt	
Antal företag i Stockholm	200 000 st	206 000 st			Helt	

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Arbetskraftsbrist i Stockholm (andel vakanser av antalet anställda)	1	1,1			Delvis	Den generella arbetskraftsbristen i Stockholm bidrog till att utfallet för 2023 är över kommunfullmäktiges årsmål. Mot slutet av året, med vikande konjunktur, har dock vakansgraden rört sig mot årsmålet.
Näringslivets nöjdhet vid kontakter med staden som myndighet	72	76			Helt	

I Stockholm ska alla ha rätt till ett bra boende som de har råd med

Långsiktiga bostadsmål och bostadsförsörjningen ska säkerställas genom en hög byggtakt, fler hyresrätter, fler bostäder med många rum, lägre hyror, blandade boendeformer samt vräkningsförebyggande och bostadssociala insatser. Hemlöshet ska motverkas och trångboddheten ska minska särskilt för barnfamiljer. Stadsutvecklingen ska främja social och miljömässig hållbarhet.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2023 med anledning av nedan. För en av tolv av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, en uppnås delvis och tio uppnås ej. Av nämnderna bedömer 22 av 27 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fem att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås delvis av berörda bolag i koncernen. Året har inneburit mycket stora samhällsekonomiska utmaningar. Staden har begränsad rådighet över utfallet för flertalet indikatorer och är beroende av andra aktörers beslut och ställningstaganden när det gäller planstarter, framdrift av planprojekt, antagande/godkännande av detaljplaner och byggstarter. Staden har aktivt arbetat för framdriften av planer och exploateringsprojekt och nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Kraftig inbromsning i bostadsbyggandet

Ökade kostnader för byggmaterial och finansiering, tillsammans med ett minskat utbud av kapital, i kombination med att efterfrågan på nyproducerade bostäder minskat i takt med ökade räntekostnader och höjda hyror, har lett till en kraftig inbromsning i

bostadsbyggandet. Antalet påbörjade bostäder uppgick till 2 892 stycken och innebär en minskning med 40 procent jämfört med 2022 och är samtidigt en relativt hög siffra utifrån rådande marknadsläge. Bostadsrättsbyggandet har nästan avstannat helt, 78 procent av de påbörjade bostäderna är hyresrätter.

Fokus på genomförbarhet

För att säkerställa framdriften av planer och exploateringsprojekt har staden fokuserat på genomförbarhet i alla skeden av planering. Jämfört med 2022 kan en upphämtning konstateras för flera centrala indikatorer, men utfallen motsvarar inte tidigare års nivåer eller kommunfullmäktiges årsmål. *Antal markanvisade bostäder* har ökat med 36 procent, *Antal markanvisade hyresrätter* har ökat med 27 procent och *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner* har ökat med 51 procent, jämfört med 2022.

Stadens planberedskap är fortsatt god. Cirka 25 000 bostäder finns i laga kraftvunna planer, och bedöms kunna starta under förutsättning att marknadsförutsättningarna finns eller är beroende av förberedande markarbeten.

Allmännyttan central för bostadsförsörjningen

Under året har de kommunala bostadsbolagen markanvisats sammanlagt 1 000 bostäder, i nivå med kommunfullmäktiges mål. Bolagsstyrelserna har tillsammans med berörda nämnder formerat sig ytterligare i arbetet med Stockholmshusen för att pressa hyror i nyproduktionen.

Utvecklade behovsanalyser

Staden bedriver ett aktivt arbete med att säkerställa att behoven av bostäder med särskild service och bostadssociala insatser kan mötas på kort och lång sikt, bland annat genom att utveckla beställarorganisation och behovsbedömningar. En genomlysning avseende Bostad först, försöks-, tränings- och jourlägenheter tillsammans med de lägenheter som SHIS Bostäder tillhandahåller har genomförts. Genomlysningen visar att insatserna behöver anpassas utifrån målgruppens behov eller kompletteras med mer stöd i det fall individens behov är större än det som insatserna kan tillgodose.

Wräkningsförebyggande arbete i samverkan

Socialtjänst och bostadsbolag arbetar tillsammans för att förebygga vräkning, där barnfamiljer, personer med psykisk funktionsnedsättning, våldsutsatta och äldre i osäkra boendeförhållanden prioriteras särskilt. För 97 procent av de

ärenden socialtjänsten fått kännedom om har avhysning kunnat avvärjas.

Översiktsplanens stadsutvecklingsstrategier följs upp

Översiktsplanens strategier ska säkerställa att staden växer socialt och miljömässigt hållbart. Under året har översiktsplanen följts upp genom framtagande av en planeringsstrategi som ersätter tidigare lagstadgad aktualitetsprövning. Inom ramen för Fokus Järva har en kraftsamling initierats kring ett av de fyra fokusområden som pekas ut i översiktsplanen, utifrån fem målområden.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Antal markanvisade bostäder	8 000	5 939	Ej	Ökning med 36%.
Antal markanvisade hyresrätter	4 000	3 540	Delvis	Ökning med 27%
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	8 000	5 314	Ej	Ökning med 51%
Antal påbörjade bostäder	10 000	2 892	Ej	Minskning med 40%. Förklaras av förändrade marknadsförutsättningar.
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 000	1 291	Ej	Minskning med 25%
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	5 000	216	Ej	Minskning med 31%. Förklaras av försenade planprocesser.
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	150	0	Ej	Behovet motsvarande uppsatt årsmål bedöms ej föreligga i nuläget
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen	600	407	Ej	Lägenheter har tillhandahållits utifrån beställningar från stadsdelsnämnder och SHIS, och bedöms motsvara behovet.
Antal markanvisade bostäder till stadens allmännyttiga bostadsbolag	1 000	1 000	Helt	
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	3	Ej	Exploateringsnämnden har under året fastställt genomförandebeslut avseende markförberedande arbeten för totalt 59 genomgångsbostäder dessa rapporterades som

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
				markanvisningar i samband med T2
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	600	366	Ej	Ökning med 96%
Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt	300	120	Ej	Minskning med 25%. Förklaras av förändrade marknadsförutsättningar.

Medarbetare i Stockholm ska ges goda förutsättningar att göra ett bra jobb

Staden ska vara en högt skattad arbetsgivare med trygga anställningar, bra anställningsvillkor och stora möjligheter att utvecklas i yrket. För en långsiktigt hållbar verksamhet samt för att behålla och rekrytera medarbetare ska ökade kompetensutvecklingsinsatser genomföras, en god arbetsmiljö säkerställas och antalet timavlönade minimeras.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023. För kommunfullmäktiges indikator uppnås årsmålet delvis. Av nämnderna bedömer 24 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fem att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i huvudsak genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Kompetensförsörjningen är central för att staden ska kunna erbjuda tjänster av hög kvalitet till stockholmarna. En viktig del i kompetensförsörjningen är att säkerställa att medarbetare har rätt kompetens samt trivs och utvecklas i staden. Genom stadens kompetensutvecklingsinsatser har nämnderna under 2023 beviljats 97 miljoner kronor för att genomföra olika kompetensutvecklingsinsatser, bland annat grundutbildning till stödassistent inom LSS, utbildningar inom demens, geriatrik och psykisk ohälsa inom äldreomsorg och utbildning i svenska i äldreomsorg och förskola.

Kompetensutveckling för chefer har genomförts inom bland annat systematiskt arbetsmiljöarbete, rehabilitering, hantering av misskötsamhet och kompetensbaserad rekrytering. Under året har även stadens traineeprogram, program för framtida chefer samt utvecklingsprogram för enhetschefer i socialtjänsten genomförts.

Långt och hållbart arbetsliv

Staden fortsätter att utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet genom att tillhandahålla systemstöd och rutiner för att säkerställa att uppföljningen dokumenteras systematiskt och enhetligt.

Kartläggning av chefers förutsättningar har genomförts vid stadsdelarnas äldreomsorg. Under året har en riktlinje för chefsstruktur arbetats fram. Riktlinjen är ett stöd för att säkerställa en struktur som främjar hållbara organisatoriska förutsättningar för chefer, och även indirekt för medarbetarna. Riktlinjen beskriver stadsgemensamma chefsnivåer samt anger ett riktvärde för antal medarbetare per chef.

Nämnder och bolagsstyrelser har under året arbetat för att anpassa scheman och flexitidsavtal till de nya regler för dygnsvila som trädde i kraft 1 oktober 2023. Stadsdelsnämnderna arbetar fortsatt med att öka antalet heltider och att minska antalet timavlönade. Till exempel arbetar flera stadsdelsnämnder med bemanningsteam med tillsvidareanställda medarbetare, inom äldreomsorg och förskola för att säkerställa vikariebehov vid oplanerad frånvaro.

Stadens mål är att heltid ska vara norm i alla verksamheter. Andelen heltidsanställda uppgår totalt till 90,9 procent för 2023. För kvinnor är andelen 91 procent och för män 90,4 procent. Andelen tillsvidareanställda har ökat och uppgår nu till 91,8 procent. För kvinnor är andelen 92,5 procent och för män 89,8 procent.

Sjukfrånvaron, enligt stadens egen mätmetod, mätt med ett rullande 12-månadersgenomsnitt uppmäter för perioden januari till december 2023 en sjukfrånvaro på 6,5 procent vilket är en minskning med 0,4 procentenheter jämfört med 2022. Det är korttidsfrånvaron som minskat även om den fortsatt ligger på en högre nivå än innan pandemin. Långtidsfrånvaron visar en svag ökning. Stadens totala sjukfrånvaro enligt stadens mätmetod redovisas i tabellen nedan

Sjukfrånvaro 2023-01-01 - 2023-12-31

<i>Sjukfrånvaro i procent av avtalad arbetstid</i>	<i>Totalt</i>	<i>Kvinnor</i>	<i>Män</i>
Korttidsfrånvaro, dag 1–14	2,5	2,6	2,3
Långtidsfrånvaro, dag 15-	3,9	4,5	2,3
Totalt	6,5	7,1	4,5

Stadens bolag har en lägre sjukfrånvaro än stadens nämnder. Då bolagen räknas in är den totala sjukfrånvaron 6,3 procent vilket är en minskning jämfört med 2022 då den sammanlagda sjukfrånvaron var 6,8 procent.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Aktivt Medskapandeindex	83	80	80	80	Delvis	Utfallet har legat högt och stabilt under en längre tid. Utfallet på totalen för 2023 ligger kvar på samma nivå som 2022

Hög beredskap och stark rådighet ska råda i alla verksamhetsområden

Staden ska ha en hög beredskap genom att inneha rådighet över viktiga samhällsfunktioner och välfärden. Kommunal egenregiverksamhet bör finnas inom alla områden som staden har ansvar för och om en privat aktör fallerar ska staden ha beredskap att ta ansvaret. Kraven på verksamheternas kvalitet ska vara samma oavsett driftform. Beredskapen ska stärkas, med fokus på bland annat konsekvenser av internationella konflikter.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. För kommunfullmäktiges enda indikator uppnås årsmålet delvis. Av nämnderna bedömer 25 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och fyra att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Stadens arbete med inköp och för stärkt rådighet

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har stärkt rådigheten över välfärdsverksamheterna genom en kartläggning av nämndens egna verksamheter och entreprenader inom äldreomsorg och social omsorg. Kartläggningen bidrar till att rådigheten stärks genom ökad kontroll och en förbättrad sammantagen bild över egna och privata utförarens förutsättningar att klara av kriser samt bidra till en stärkt beredskap.

Norra innerstaden har startat den nya inköpskategorin bemanningskonsulter. Arbetet syftar till att utifrån behov, inköpsmönster och marknadsförhållanden utveckla

försörjningsstrategier som skapar större rådighet och bidrar till stadens inriktningsmål.

Under året påbörjade äldrenämnden ett arbete med revidering av förfrågningsunderlag och avtal för hemtjänst, dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende. Särskilt fokus i revideringen är förstärkta krav kopplat till arbetet mot välfärdsbrott. Särskilda arbetsrättsliga villkor finns sedan tidigare när det gäller hemtjänsten och motsvarande kommer i samband med revideringen att föras in i förfrågningsunderlag och avtal för dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende.

Micasa AB ingår och arbetar aktivt i föreningen Rättvist byggande. Arbetet syftar till att motverka ekonomisk brottslighet, illegal arbetskraft och oegentligheter i byggbranschen. Stockholm Vatten och Avfall AB har förstärkt arbetet med avtalsförvaltning för avtal som antingen är verksamhetskritiska för bolaget eller inom branscher där det finns kännedom om oegentligheter. Bolaget träffar regelbundet berörda leverantörer.

Stadens arbete för ökad beredskapsförmåga

Staden har arbetat för ökad beredskapsförmåga. Arbetet har genomförts inom bland annat beredskapslager och att upprätta stadens krigsorganisation. Ett särskilt fokus har legat på kontinuitetshantering inom ramen för stadens risk- och sårbarhetsprocess. Översyner av stadens skyddsrumbestånd har genomförts, liksom arbete för att öka förmågan till transporter av människor och varor vid svåra väderförhållanden. Staden har därtill vidtagit ett flertal åtgärder med anledning av höjd terrorhotnivå i Sverige, till en fyra på den femgradiga skalan. Krisövningar med varierande teman har under året genomförts på flera olika nivåer i stadens verksamheter. En ny sektorsorganisation för stadens samlade arbete med civil beredskap har tagits fram. Syftet med sektorsorganisationen är att skapa en tydlig ansvars- och resursfördelning för frågorna i staden samt för ökad samordning.

Stadens systematiska informationssäkerhetsarbete

Under året har samtliga nämnder och bolagsstyrelser tagit fram lokala anvisningar för informationssäkerhet uppdaterat registerförteckningar och kontinuerligt genomfört informationsklassningar. Staden har obligatoriska e-utbildningar i informationssäkerhet för alla anställda i stadens nämnder och bolagsstyrelser. Inom staden har det även genomförts kunskapshöjande insatser i form av workshops, chefsseminarier och kompetenshöjande satsningar för ledningsgrupp.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	80 %	68 %	Delvis	5 st nämnder (exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kultur- och socialnämnden) och 2 bolagsstyrelser (Familjebostäder AB och AB Svenska bostäder) når inte årsmålet. 2 st nämnder (servicenämnden och stadsledningskontoret) uppfyller målet delvis

Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser. Stadens brottsförebyggande arbete ska stärkas och vila på de två benen situationell prevention och social prevention. Tryggheten i det offentliga rummet ska öka, bland annat genom trygghetsinvesteringar och platsamverkan. Det dödliga våldet i kriminella miljöer ska motverkas. Stadsmiljön ska vara ren, välskött och tillgänglig.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas delvis under 2023 med anledning av nedan. För en av tre av kommunfullmäktiges indikatorer uppnås årsmålet helt, två uppnås delvis. Av nämnderna bedömer 22 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och sju att målet uppnås delvis. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har i hög utsträckning genomfört de aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner.

Upplevelsen av trygghet i staden

Den upplevda tryggheten i staden som helhet har ökat från 75 procent till 79 procent och stadens uppsatta årsmål nås.

Som framgår i tabellen nedan är skillnaden mellan det stadsdelsnämndsområde som har högst respektive lägst utfall gällande upplevd trygghet i den stadsdel där man bor 37 procentenheter där stadsdelsnämndsområdena med generellt lägre socioekonomiska utmaningar har betydligt högre utfall än de stadsdelsnämndsområdena med generellt högre socioekonomiska utmaningar. Det finns en skillnad i utfall för kvinnor respektive män finns, vilken även skiljer sig åt mellan stadsdelsnämndsområdena.

Utfall upplevd trygghet per stadsdelsnämndsområde 2023			
Stadsdelsnämndsområde	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män
Kungsholmens stadsdelsnämnd	91%	89%	93%
Norra innerstadens stadsdelsnämnd	91%	91%	91%
Bromma stadsdelsnämnd	86%	86%	87%
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd	85%	85%	86%
Södermalms stadsdelsnämnd	84%	79%	90%
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	80%	78%	82%
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	78%	76%	80%
Farsta stadsdelsnämnd	68%	67%	69%
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	62%	56%	67%
Järva stadsdelsnämnd	60%	57%	63%
Skärholmens stadsdelsnämnd	54%	51%	59%
Staden totalt	79%	78%	82%

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Staden har för första gången genomfört en regional trygghetsmätning tillsammans med Polisregion Stockholm och länets övriga kommuner. Ett nytt trygghetsprogram som redogör för strukturen för stadens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete har också tagits fram. Den övergripande samverkansöverenskommelsen med Polisregion Stockholm har reviderats.

Samtliga stadsdelsnämnder arbetar enligt plan med de lokala samverkansöverenskommelserna med respektive lokalpolisområde samt med platssamverkan på prioriterade platser. Inom stadsdelsnämndsområdet Enskede-Årsta-Vantör finns exempelvis platssamverkan Östberga där ett antal aktörer regelbundet arbetat tillsammans. Under året har polisen kommunicerat att Östberga, numera är borttagen från polisens lista över utsatta områden och stadsdelsnämnden kan se att framgångsfaktorer i arbetet bland annat varit att arbeta kunskaps- och erfarenhetsbaserat mot gemensamma mål samt att vara lyhörda för invånarnas synpunkter. Även stadsdelen Solberga i Hägersten-Älvsjö har tagits bort från listan. I Järva stadsdelsnämndsområde har en utvärdering av det pågående arbetet med navsamverkan genomförts för ytterligare utveckling av arbetssätt och i Skärholmens stadsdelsnämnd har nämnden tillsammans med samverkande aktörer arbetat med att sätta långsiktiga mål utifrån nuläge och förutsättningar i stadsdelsnämndsområdet.

Dödliga våldet och organiserad kriminalitet

Under året har problemen med gängkriminalitet och dödligt våld som en konsekvens av denna legat på en hög nivå. Staden kan konstatera att både skjutningar och sprängningar har minskat inom Järva stadsdelsnämndsområde, som tidigare varit ett stadsdelsnämndsområde med relativt hög koncentration av skjutningar.

Stadens arbete med *Trefas* har fortgått under året liksom arbetet med att vidareutveckla uppföljningen av metoden, som syftar till att det dödliga våldet i kriminella miljöer ska upphöra. En processutvärdering har färdigställts och en effektutvärdering pågår. Inom de stadsdelsnämndsområden där det finns behov finns sociala insatsgrupper (SIG) att tillgå och personer som är inskrivna i SIG kan erbjudas grundläggande stöd och studie- och yrkesvägledning inom arbetsmarknadsnämndens verksamheter.

Trygghetsinvesteringar

Kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott har sammantaget beviljat 84,5 mnkr till totalt tolv nämnder för trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön (samt 8,9 mnkr som avser åtgärder under 2024).

Arbete mot välfärdsbrottslighet

Under året har staden stärkt samordningen av arbetet mot välfärdsbrottslighet. För ytterligare information om stadens arbete mot välfärdsbrottslighet läs under *Verksamhetsrisker, Oegentligheter*.

Indikatorer

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	79%	79%	78%	82%	Helt	En höjning av föregående års utfall som uppgick till 75 %. Tidigare år har utfallen uppgått till mellan 70 – 75 %. Skillnaden i utfall mellan kvinnor och män uppgår till 4 procentenheter där män upplever en högre grad av trygghet.

Indikator	Årsmål	Utfall totalt	Utfall kvinnor	Utfall män	Måluppfyllelse	Kommentar
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	73%	63%	61%	65%	Delvis	En sänkning av föregående års utfall med 1 procentenhet. Utfallet är 10 procentenheter lägre än årsmålet. Högsta historiska utfallet är 68 % vilket uppnåddes 2012 och 2016. Skillnaden i utfall mellan kvinnor och män uppgår till 4 procentenheter där män är mer nöjda.
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	73%	68%	66%	70%	Delvis	En höjning av föregående års utfall som uppgick till 65 %. Utfallet är 5 procentenheter lägre än årsmålet. 2016 är enda tidigare året som har ett lika högt resultat som innevarande års. Skillnaden i utfall mellan kvinnor och män uppgår till 4 procentenheter där män är mer nöjda.

Stockholm ska vara en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt

Stockholm ska vara en stad för alla vuxna och barn som präglas av öppenhet, jämlikhet, jämställdhet och tillgänglighet. De nationella minoriteternas rättigheter ska stärkas och rasism ska motverkas. Staden ska främja invånarnas och civilsamhällets delaktighet och inflytande och på så sätt stärka demokratiarbetet. Medborgardialoger och medborgarbudget är exempel på verktyg som ska användas. Staden ska präglas av internationellt samarbete som bidrar till ökad handel, kulturella utbyten samt kunskap och forskning.

Målet för verksamhetsområdet bedöms uppfyllas helt under 2023 med anledning av nedan. Av nämnderna bedömer 29 av 29 att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt. Stockholms Stadshus AB bedömer att målet uppnås helt av berörda bolag i koncernen. Nämnder och bolagsstyrelser har genomfört de

aktiviteter de föresatt sig i sina verksamhetsplaner. Målet har inga indikatorer.

Delaktigheten har ökat genom bland annat medborgardialoger och medborgarbudgetar

Staden tar tillvara på stockholmarnas synpunkter, förslag och upplevelser om att utveckla lokalsamhället bland annat genom att arbeta med medborgardialoger och medborgarbudgetar. Under året har detta arbete intensifierats, exempelvis har staden testat att genomföra medborgarbudgetar i stadsmiljöprojekt och kopplat till otrygga platser.

Staden har även arbetat med att öka delaktigheten i stadsutvecklingsprocesser, särskilt från grupper som idag är underrepresenterade i samrådsprocesser och dialogaktiviteter, något som stärker demokratin. I fokusområde Järva har områdebaserade medborgardialoger genomförts på en rad platser för att möjliggöra för invånarna att påverka utvecklingen av sin stadsdel.

Samverkan med det lokala föreningslivet är också en viktig del i arbetet för ökad tillit och förtroende för staden och i förlängningen för demokratin. Under året har staden exempelvis medverkat på Järvaveckan och Pride.

Arbete mot desinformation och ryktesspridning

Desinformation sprids av aktörer både i och utanför Sverige med en agenda att skada förtroendet till det öppna, demokratiska samhället. Att motverka detta är därför en del av arbetet med att öka tilliten och förtroendet till staden och våra verksamheter. Att öka tilliten till socialtjänsten är ett exempel på arbete som har bedrivits under året. Nyanlända familjer har varit en särskilt prioriterad målgrupp för information om vad socialtjänstens roll är samt om vårdnadshavares och barns rättigheter respektive skyldigheter.

Arbete för ökad jämlikhet i utbud av fritidsaktiviteter för barn och unga

Staden arbetar för att åstadkomma en jämnare könsfördelning bland barn och ungdomar som idrottar och motionerar. Flickor är fysiskt aktiva i lägre utsträckning än pojkar, särskilt i ytterstaden, och riktade insatser har genomförts. Exempelvis har staden samverkat med civilsamhället och skolor i Skärholmen kring aktiviteter för högstadies flickor i anslutning till skoldagen och på simhallarna har det erbjudits drop in-träning för tonårsflickor. Även spontanidrottsytor har haft riktade aktiviteter för tonårsflickor.

Personal på simhallar och i fritidsverksamheter har genomgått utbildningar om hbtqi-personers rättigheter. Alla stadsdelsnämnder har erbjudit någon form av aktivitet eller fritidsverksamhet som har riktat sig till unga hbtqi-personer, men alla har ännu inte särskilda mötesplatser för denna målgrupp.

Nationella minoriteters rättigheter stärks och samverkan mot rasism fortgår

I september invigdes förskolan Norrskenet, en helt ny förskola för barn som pratar de nationella minoritetsspråken samiska och meänkieli. Arbete pågår för att marknadsföra den nystartade verksamheten för målgruppen, under hösten har det arrangerats öppen verksamhet där familjer bjudits in till dans, skapande, sångstunder och högläsning.

På årsdagen av avskaffandet av slaveriet i Sverige restes en minnessten över Gustaf Badin Couchi (1747-1822) på Katarina kyrkogård. Couchi togs år 1760 med som slav till Sverige och växte upp vid det kungliga hovet. Han dog 1822 och är begravd på Katarina kyrkogård men hans gravplats är inte utmärkt. Staden samverkade med Afrosvenskarnas riksorganisation i detta arbete.

Internationella samarbeten stärker kvaliteten i stadens verksamheter

Goda internationella relationer bidrar till stadens utveckling och ger Stockholm en stark röst samt en tydlig kontext för erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning och påverkansarbete. Vid utgången av 2023 var staden medlem i mer än hundra internationella organisationer och nätverk. Medlemskapen bidrar till stadens långsiktiga ambitioner och stärker kvaliteten i stadens verksamheter. Ett exempel är de organisationer som arbetar med frågor som rör social inkludering, trygghet och säkerhet samt jämställdhet såsom Strong Cities Network, OECD Champion Mayors for Inclusive Growth och City Hub and Network for Gender Equity.

Ekonomisk och finansiell information

I avsnittet presenteras nämndernas drift- och investeringsredovisning samt den kommunala koncernens investeringar och finansiella ställning. Även avvikelser mot budget kommenteras.

Se *Stockholms stads budget 2023* för mer upplysningar om stadens drift- och investeringsbudgets uppbyggnad samt de för drift- och investeringsredovisningarna väsentliga principerna för ekonomistyrning och internredovisning.

Driftredovisning

I avsnittet redovisas hur utfallet för driftverksamheten förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Driftredovisningen är en totalsummering av kostnader och intäkter och innehåller även interna poster, och möjliggör därför jämförelse mot slutlig budget. Slutlig budget innebär total budget efter de budgetjusteringar som beviljats under året för stadens facknämnder, stadsdelsnämnder och verksamhetsområden. Till skillnad mot resultaträkningen innehåller driftredovisningen även stadsinterna transaktioner. Redovisade intäkter och kostnader i driftredovisningen innehåller även poster såsom avskrivningar, finansiella intäkter och finansiella kostnader. I resultaträkningen finns dessa poster redovisade på egna rader med delsummering av olika resultatnivåer. I anslaget Finansförvaltningen ingår de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter, stadens skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter med mera. Finansförvaltningen tillgodogörs interna ersättningar för pensioner och personalomkostnadspålägg från nämnderna. Här upptas finansiellt resultat, aktieutdelning samt interna ränteersättningar från nämnder för investeringar.

Driftredovisningen avslutas i avvikelse mot budget medan resultaträkningen avslutas i årets resultat, det vill säga årets förändring av eget kapital.

Årets resultat uppgår till 3 322 mnkr (2 568 mnkr). Intäkter från realisationsvinster och försäljning av exploateringsfastigheter redovisar stora avvikelser mot budget och utgör en väsentlig del av resultatet och uppgår till 2 286 mnkr Dessa poster budgeteras inte då de är osäkra till sin natur.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning visar en positiv budgetavvikelse på drygt 1 557 mnkr. Den positiva avvikelsen beror främst på en högre skatteunderlagstillväxt än beräknat.

Under året har staden haft större kostnader för projekt som stoppats, vilka är obudgeterade varför de redovisas centralt hos stadens finansförvaltning. De projekt som under året genererat kostnader rör framförallt två typer av projekt. Det ena rör större stadsutvecklingsprojekt, exempelvis Slussens GC-bron, och det andra är fastighetsprojekt, exempelvis verksamhetslokaler, och projekt som avbrutits eller parkerats till följd av förändrad befolkningsutveckling. Totalt uppgår dessa kostnader till cirka 260 mnkr.

Totalt redovisar stadsdelsnämnder och facknämnder överskott på 367 mnkr inklusive reglering mot resultatenheter, jämfört med underskott på 253 mnkr föregående år. Nämnderna har 2023 överfört 300 mnkr från resultatenheter att jämföra med den överföring som gjordes 2022 på 76 mnkr.

Driftredovisningen för staden framgår i tabellen nedan.

Driftredovisning 2023 Efter resultatöverföringar Nämnd	Utfall				Nettokostnad		
	intäkter		kostnader		Utfall	Budget	Budget- avvikelse
	2023	2022	2023	2022	2023	2023	2023
mnkr inkl.kapitalkostn.							
Kommunstyrelsen	977	1 043	-2 482	-2 605	-1 505	-1 574	70
Revisorskollegiet	4	3	-36	-34	-32	-32	0
Servicenämnden	293	291	-306	-284	-13	-13	0
Valnämnden	0	27	-7	-68	-7	-8	0
Arbetsmarknadsnämnden	500	504	-1 525	-1 437	-1 024	-1 018	-7
Exploateringsnämnden	3 267	3 102	-2 170	-2 568	1 096	1 075	21
Fastighetsnämnden	1 664	1 475	-1 572	-1 301	92	109	-16
Förskolenämnden	16	0	-3 147		-3 130	-3 155	25
Idrottsnämnden	361	309	-1 286	-1 113	-925	-942	17
Kulturnämnden: kulturförvalt.	232	202	-1 369	-1 278	-1 137	-1 138	0
Kulturnämnden: stadsarkivet	68	66	-141	-137	-73	-74	1
Kyrkogårdsnämnden	42	40	-285	-253	-242	-225	-17
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	134	150	-290	-287	-156	-162	6
Socialnämnden	539	467	-1 925	-1 850	-1 387	-1 404	17
Stadsbyggnadsnämnden	335	365	-511	-523	-176	-171	-5
Trafiknämnden	1 917	1 795	-3 016	-2 633	-1 100	-1 097	-3
Utbildningsnämnden	2 839	2 986	-21 703	-23 714	-18 864	-19 008	144
Äldrenämnden	97	79	-365	-332	-267	-271	3
Överförmyndarnämnden	1	5	-96	-80	-95	-95	0
Stadsdelsnämnd Järva	411	400	-3458	-3 331	-3 047	-3 048	0
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	367	365	-2555	-2 441	-2 187	-2 188	1
Stadsdelsnämnd Bromma	416	408	-2163	-2 036	-1 747	-1 763	16
Stadsdelsnämnd Kungsholmen	414	396	-1754	-1 618	-1 340	-1 346	6
Stadsdelsnämnd Norra innerstaden	454	480	-3515	-3 325	-3 061	-3 118	56
Stadsdelsnämnd Södermalm	435	405	-3182	-2 956	-2 747	-2 795	48
Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	526	533	-3222	-3 093	-2 696	-2 670	-26
Stadsdelsnämnd Skarpnäck	167	167	-1423	-1 372	-1 256	-1 282	26
Stadsdelsnämnd Farsta	282	273	-2192	-2 099	-1 910	-1 909	0
Stadsdelsnämnd Hägersten-Älvsjö	571	537	-3581	-3 374	-3 010	-2 995	-15
Stadsdelsnämnd Skärholmen	268	264	-1602	-1 580	-1 334	-1 335	0
Nämnderna totalt	17 596	17 137	-70 877	-67 720	-53 281	-53 648	367
Finansförvaltningen	81 192	73 880	-24 589	-20 727	56 603	53 648	2 954
Staden totalt	98 788	91 016	-95 466	-88 448	3 322	0	3 322
Staden totalt	98 788	91 016	-95 466	-88 448	3 322	0	0
<i>Justering poster som inte ingår i verksamhetens intäkter och kostnader inklusive avskrivningar enligt resultaträkningen</i>	-68 207	-63 205	13 419	5 230	-54 788		
<i>Avgår interna poster</i>	-14 987	-12 939	14 987	12 939	0		
Verksamhetens intäkter och kostnader inklusive avskrivningar enligt resultaträkningen	15 594	14 872	-67 060	-66 045	-51 466	-54 156	2 690
Skatteintäkter	60 838	57 007	0	0	60 838	59 545	1 293
Generella stadsbidrag o utjämning	3 763	4 234	-9 738	-8 270	-5 975	-6 240	264
Finansiella poster	3 606	1 965	-3 681	-1 194	-75	851	-926
Extra ordinära poster				0		0	0
Årets resultat	83 801	78 077	-80 479	-75 509	3 322	0	3 322

Förklaring: Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och interna mellanhavanden. Avvikelse är efter resultatöverföringar.

Tabellen nedan redovisar nettokostnader, utfall, förändring av resultatenheter samt avvikelser fördelat på stadsdelsnämndernas verksamhetsområden. Budgetavvikelse och utfall per verksamhetsområde framgår av bilaga 2.

Mnkr	Budget netto-	Nettoutfall exkl.	Förändring	Avvikelse
	kostnader, mnkr	resultatenhet, mnkr	resultatenhet, mnkr	utfall 2023 mnkr
Nämnd- och förvaltningsadministration	-790	-769	0	21
Individ- och familjeomsorg	-2 870	-2 943	-1	-74
<i>varav socialpsykiatri</i>	-583	-583	-1	-1
<i>varav barn och unga</i>	-1 717	-1 826	0	-109
<i>varav vuxna</i>	-529	-516	0	13
<i>varav nyanlända</i>	0	67	0	68
Stadsmiljöverksamhet	-342	-390	0	-49
avskrivningar	-195	-181	0	13
internräntor	-26	-37	0	-11
Förskoleverksamhet	-5 024	-5 071	67	20
Äldreomsorg	-8 594	-8 426	6	174
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-4 728	-4 786	17	-41
Kultur - och föreningsverksamhet	-454	-455	0	-1
Arbetsmarknadsåtgärder	-194	-172	0	23
Ekonomiskt bistånd	-1 191	-1 194	0	-3
<i>varav handläggare</i>	-340	-353	0	-12
Övrig verksamhet	-40	0	0	40
Summa verksamheter	-24 448	-24 425	89	112

Beloppen i tabellen är avrundade och summerar därför inte exakt
Budget och utfall är inklusive kapitalkostnader och mellan nämnderna interna mellanhavanden
Ökning av resultatenheter (-)
Avvikelse är efter resultatöverföringar

Av tabellerna nedan framgår slutlig budget, efter de budgetjusteringar som beviljats under året, för stadens facknämnder, stadsdelsnämnder och verksamhetsområden. Under tabellerna beskrivs de större posterna vid varje justeringstillfälle.

Mnkr brutto	KF-budget 2023 exkl. bj		KS 2023-03-08 VP		KS 2023-04-05 VB		KS 2023-06-21 T1		KS 2023-10-25 T2		KS-EKU 2023-12-13		KS 2023-04-05		Omslutnings- förändringar		KF-budget 2023 inkl. bj		
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
Nämnd																			
Kommunstyrelsen	47,6	-1 588,1		9,8	-45,2		4,8		0,02		-3,0				792,6	-792,6	840,2	-2 414,3	
Revisorskollegiet	3,5	-35,3					0,02										3,5	-35,3	
Service-nämnden	0,0	0,0		-12,5			-0,4								299,3	-299,3	299,3	-312,2	
Valnämnden	0,0	-7,7															0,0	-7,7	
Stadsdelsnämnderna	734,4	-24 903,8		-59,8	-1,4		-46,0		-348,1	8,8	167,9				2 937,8	-2 937,8	3 681,0	-28 129,0	
Arbetsmarknadsnämnden	168,3	-1 236,7				85,6	-1,0	5,1	-39,2								259,0	-1 276,9	
Exploateringsnämnden	3 139,7	-1 502,4	6,7	-435,7			-0,3		-132,6								3 146,4	-2 071,0	
Fastighetsnämnden	1 491,7	-1 357,9		-25,0			-0,2								149,1	-149,1	1 640,8	-1 532,2	
Förskolenämnden	0,0	-3 220,9										102,1	-36,0				-3 154,8		
Idrottsnämnden	310,5	-1 154,8		-81,3			-0,6	-15,4							29,0	-29,0	324,1	-1 265,7	
Kulturnämnden: kulturförvalt.	98,4	-1 212,0		-12,5		-8,2	-1,0	-2,1	-0,2						116,1	-116,1	204,2	-1 341,8	
Kulturnämnden: stadsarkivet	35,2	-108,9					-0,1								32,2	-32,2	67,4	-141,2	
Kyrkogårdsnämnden	28,5	-241,8		-8,0			-0,2		-3,7						10,0	-10,0	38,5	-263,7	
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	106,1	-260,9		-5,2			-1,8								27,8	-27,8	133,9	-295,7	
Socialnämnden	335,1	-1 733,6		-1,5			-2,7		-0,9						180,8	-180,8	515,9	-1 919,5	
Stadsbyggnadsnämnden	270,0	-440,4					-0,4								53,1	-53,1	323,1	-493,9	
Trafiknämnden	1 725,3	-2 519,6		-189,0			-0,6	-43,0	-70,0						162,9	-162,9	1 845,2	-2 942,1	
Utbildningsnämnden	532,8	-19 494,6				-3,2				14,8	-58,0				2 376,5	-2 376,5	2 920,9	-21 929,1	
Äldrenämnden	10,0	-275,5					-5,2								129,0	-129,0	139,0	-409,7	
Överförmyndarnämnden	0,0	-79,6					-0,1		-15,3								-79,6		
Summa nämnder	9 037,1	-61 374,5	6,7	-820,7	-46,6	74,2	-55,8	-55,4	-613,0	23,6	212,0	-36,0	7 296,2	-7 296,2	16 382,4	-70 030,8			

Mnkr brutto	KF-budget 2023 exkl. bj		KS 2023-03-08	KS 2023-04-05	KS 2023-06-21	KS 2023-10-25	KS-ETU 2023-12-13		Omslutnings- förändringar		Kf-budget 2023 inkl. bj	
	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Nämnd												
Jäva stadsdelsnämnd	72,9	-3 124,7	-8,1	-1,4	-5,1	-44,0	0,6	62,1	242,2	-242,2	315,7	-3 363,4
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	60,3	-2 220,1	-3,8		-4,4	-31,4	1,3	10,1	240,8	-240,8	302,4	-2 490,4
Bromma stadsdelsnämnd	60,2	-1 782,8	-5,7		-2,9	-29,8	1,3	-2,9	323,0	-323,0	384,5	-2 147,1
Kungsholmen stadsdelsnämnd	42,7	-1 372,0	-4,0		-1,8	-15,3	0,4	4,5	360,6	-360,6	403,7	-1 749,2
Norra innerstaden stadsdelsnämnd	96,9	-3 173,4	-7,8		-3,3	-34,9	1,7	3,3	319,7	-319,7	418,3	-3 535,8
Södermalm stadsdelsnämnd	77,8	-2 839,8	-3,6		-4,1	-37,8	-0,2	12,3	314,0	-314,0	391,6	-3 187,0
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	84,1	-2 692,3	-7,7		-11,0	-59,4	1,6	14,6	401,8	-401,8	487,5	-3 157,6
Skarpnäck stadsdelsnämnd	38,8	-1 315,2	-3,7		-2,6	-12,9	-0,2	13,9	108,9	-108,9	147,5	-1 429,4
Farsta stadsdelsnämnd	59,6	-1 939,4	-5,4		-3,6	-33,3	0,7	12,0	164,8	-164,8	225,1	-2 134,5
Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd	111,1	-3 088,5	-6,0		-4,9	-34,0	0,6	26,4	309,4	-309,4	421,1	-3 416,4
Skärholmen stadsdelsnämnd	30,0	-1 355,6	-4,0		-2,3	-15,3	1,0	11,6	152,6	-152,6	183,6	-1 518,2
Summa stadsdelsnämnder	734,4	-24 903,8	-59,8	-1,4	-46,0	-348,1	8,8	167,9	2 937,8	-2 937,8	3 681,0	-28 129,0

Mnkr brutto	KF-budget 2023 exkl. bj		KS 2023-03-08 VP	KS 2023-04-05 VB	KS 2023-06-21 T1	KS 2023-10-25 T2	KS-ETU 2023-12-13		Omslutnings- förändringar		Kf-budget 2023 inkl. bj	
	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Verksamhet												
Nämnd- och förvaltningsadministration			-11,0		-13,2				12,1	-12,1	12,1	-36,3
Individ- och familjeomsorg	36,9	-2 781,1	-30,0			-0,7			448,8	-448,8	485,7	-3 260,6
Stadsmiljöverksamhet varav avskrivningar		-497,7	-9,8	-1,4	-0,3	-24,9			42,7	-42,7	42,7	-576,8
varav internräntor		-186,5				-8,3					0,0	-194,8
		-9,8				-16,6					0,0	-26,4
Förskoleverksamhet	375,1	-5 723,2	-8,0			-71,2		8,8	167,9	-159,3	543,2	-5 793,8
Äldreomsorg	235,5	-9 321,8			-0,6	-22,7			1 685,3	-1 685,3	1 920,8	-11 030,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	27,5	-4 671,4	-1,0		-4,5	-216,6			472,4	-472,4	499,9	-5 365,9
Kultur - och föreningsverksamhet		-483,2			-27,4				42,2	-42,2	42,2	-552,8
Arbetsmarknadsåtgärder	27,4	-223,1							38,7	-38,7	66,1	-261,8
Ekonomiskt bistånd	32,0	-1 202,3				-12,0			36,3	-36,3	68,3	-1 250,6
Övrig verksamhet											0,0	0,0
Summa verksamhetsområden	734,4	-24 903,8	-59,8	-1,4	-46,0	-348,1	8,8	167,9	2 937,8	-2 937,8	3 681,0	-28 129,0

Totalt justerades nämndernas nettokostnader med 1 311 mnkr, cirka 570 mnkr av dessa är justeringar av internräntan som finansieras via finansförvaltningen.

Utöver detta hade stadens nämnder omslutningsförändringar på 7 296 mnkr. I kommunfullmäktiges budget redovisas normalt endast kostnader och intäkter för nämndernas egen verksamhet. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan nämnder och externa parter är därmed inte redovisade. Nämnderna ska därför redovisa beräknade omslutningsförändringar under året i verksamhetsplan och tertialrapporter.

För beslut gällande Avstämningsärendet 2023 var det främst stadsdelsnämnderna som fick justerade budgetar för bland annat kemikaliesmart förskola, klimatsamordnare, platsamverkan, biologiskt mångfald och naturreservat. Dessa poster påverkar också tabellen för verksamhetsområde eftersom stadsdelsnämndernas budgetar fördelas utifrån verksamhetsområden.

För budgetjusteringarna som beslutades i samband med tertialrapport 1 bestod de största posterna av den tillfälliga höjningen av friskvårdsbidraget med 19,6 mnkr som fördelades ut

på samtliga nämnder i staden. För budgetjusteringarna i tertiärrapport 2 som beslutades i kommunstyrelsen utgjordes en stor del av avskrivningskostnader på exploaterings- och trafiknämnden. Utöver detta justerades kulturnämndens, idrottsnämndens och trafiknämndens budgetar gällande minskade intäkter som en följd av pandemin. Stadsdelsnämndernas budgetar justerades för prestationsförändringar inom stöd och service till funktionsnedsatta, hög hyra i förskolan samt ekonomiskt bistånd förstärkt tilläggsbidrag.

I kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott den 15 december togs beslut om prestationsförändringar inom skola och förskola vilket påverkade utbildningsnämnden, förskolenämnden samt stadsdelsnämndernas budgetar.

Budgetavvikelser

I avsnittet kommenteras väsentliga avvikelser mot fastställd driftbudget.

Nämnderna har ett totalt överskott om 367 mnkr jämfört med budget, där stadsdelsnämnderna har ett överskott om 112, mnkr och facknämnderna ett överskott om 255 mnkr.

Av facknämnderna är det utbildningsnämnden som har den beloppsmässigt högsta avvikelsen. Nämnden har under året disponerat 212 mnkr från resultatenheter för att täcka skolornas underskott. Utöver detta har intäkterna för statsbidrag för asylsökande varit högre än budgeterat samt att kostnaderna för skolskjuts varit lägre än budgeterat.

Fastighetsnämnden har en procentuell hög avvikelse (-15,1 procent). Underskottet beror främst på kostnader för felavhjälpande underhåll på ett fåtal fastigheter samt ökade övergripande kostnader.

Av stadsdelsnämnderna har Södermalm och Norra innerstaden de största avvikelserna både till kronor och procent. Överskotten för båda stadsdelsnämnderna finns främst inom verksamhetsområdet äldreomsorg där kostnaderna för placeringar inom vård- och omsorgsboenden varit lägre än budgeterat.

Budgetavvikelse och utfall avseende drift för respektive nämnd framgår av bilaga 2.

Investeringsredovisning

I avsnittet redovisas den kommunala koncernens investeringar och finansiella ställning samt hur stadens investeringsverksamhet förhåller sig till den budget som fastställts.

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar uppgår till 18 584 mnkr (16 698 mnkr). I bruttoinvesteringarna ingår finansiell leasing. Bolagskoncernens investeringar respektive stadens investeringar redovisas nedan.

Stadens investeringar

Nämndernas samlade investeringsutgifter uppgår brutto till 7 079 mnkr år 2023 (6 068 mnkr). I investeringsutgifterna ingår finansiell leasing. Investeringsinkomsterna för offentliga investeringsbidrag, gatukostnadsersättning och exploateringsersättningar för året uppgår till 749 mnkr (173 mnkr), och inklusive dessa uppgår investeringsutgifterna netto till 6 329 mnkr (5 896 mnkr), totalt 843 mnkr lägre än budgeterat. Genomförandegraden för stadens nettoinvesteringar blir därmed 94 procent, jämfört med 93 procent föregående år.

Rättelse av redovisningsprincip avseende investeringsutgifter som inte ska ingå i anskaffningsvärdet har omförts till drift, vilket påverkar stadens totala utfall gällande investeringar med 423 mnkr. Ovan rättelse av redovisningsprincip har inte justerats för i investeringsbudgeten vilket innebär att utfall och budget inte är upprättade enligt överensstämmande princip. Budgetavvikelserna kommenteras nedan även exklusive genomförda omföringar för ökad jämförbarhet och tydlighet.

I tabellerna nedan framgår vilka budgetjusteringar som beviljats, inom investeringsverksamheten, under året fördelat per facknämnder och stadsdelsnämnder. Majoriteten av stadsdelsnämndernas investeringar ligger inom verksamhetsområdet stadsmiljö.

<i>Mnkr brutto</i>	KF-budget 2023 exkl. bj		KS samt KS ekonomi- och trygghets- utskott 2023-03-08 VP	KS 2023-04-05 VB	KS samt KS ekonomi- och trygghets- utskott 2023-06-21 T1	KS 2023-10-25 T2	Kf-budget 2023 inkl. bj	
	Inkomster	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Inkomster	Utgifter
Kommunstyrelsen	0,0	-2,0					0,0	-2,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0					0,0	0,0
Service nämnden	0,0	-1,0					0,0	-1,0
Valnämnden	0,0	0,0					0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	-230,0	-98,8	-17,8	-16,7	-4,1	0,0	-367,4
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	-4,0					0,0	-4,0
Exploateringsnämnden	1 100,0	-4 500,0	-5,8	-1,7			1 100,0	-4 507,5
Fastighetsnämnden	0,0	-1 573,0	-53,1	-7,8	-4,3	0,1	0,0	-1 638,1
Förskolenämnden	0,0	0,0				-2,2	0,0	-2,2
Idrottsnämnden	0,0	-38,1					0,0	-38,1
Kulturnämnden: kulturförvalt.	0,0	-16,8		-14,9			0,0	-31,7
Kulturnämnden: stadsarkivet	0,0	-1,0					0,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	0,0	-198,5		-9,7			0,0	-208,2
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	-1,3					0,0	-1,3
Socialnämnden	0,0	-2,0					0,0	-2,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	-3,0					0,0	-3,0
Trafiknämnden	30,0	-1 185,0	-170,6	-6,5	-7,2		30,0	-1 369,3
Utbildningsnämnden	0,0	-100,0	-0,3		-2,7	-1,6	0,0	-104,6
Äldrenämnden	0,0	-3,8				-12,7	0,0	-16,5
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,1					0,0	-0,1
Summa nämnder	1 130,0	-7 859,6	-328,6	-58,4	-30,9	-20,5	1 130,0	-8 298,0

<i>Mnkr brutto</i>	KF-budget 2023 exkl. bj	KS samt KS ekonomi- och trygghets- utskott 2023-03-08 VP	KS 2023-04-05 VB	KS samt KS ekonomi- och trygghets- utskott 2023-06-21 T1	KS 2023-10-25 T2	Kf-budget 2023 inkl. bj
Nämnd	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter	Utgifter
Järva stadsdelsnämnd	-26,5	-3,6	-5,1	-7,0	-5,0	-47,2
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	-22,3	-5,2				-27,5
Bromma stadsdelsnämnd	-24,2	-0,2		-6,6		-31,0
Kungsholmen stadsdelsnämnd	-15,8	-3,9	-0,3		-1,3	-21,3
Norra innerstaden stadsdelsnämnd	-31,1	-6,4	-9,1	-1,0		-47,6
Södermalm stadsdelsnämnd	-24,4	-15,3	-2,0	-0,3		-42,0
Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd	-24,5	-10,5		-1,2	0,9	-35,3
Skarpnäck stadsdelsnämnd	-12,7	-11,7				-24,4
Farsta stadsdelsnämnd	-14,5	-9,8				-24,3
Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd	-23,3	-12,2	-0,6			-36,1
Skärholmen stadsdelsnämnd	-10,7	-20,0	-0,7	-0,6	1,3	-30,7
Summa stadsdelsnämnder	-230,0	-98,8	-17,8	-16,7	-4,1	-367,4

Totalt beviljades budgetjusteringar inom investeringsverksamheten för 438,4 mnkr netto under 2023.

Beslut gällande trygghetsinvesteringar tas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott för samtliga ärenden utom då det gäller ombudgeteringar från föregående år där dessa tas i samband med stadens årsbokslut.

I samband med avstämningsärendet för 2023 fördelades 328,6 mnkr. Av dessa avsåg 222,3 mnkr klimatinvesteringar och 47,8 mnkr trygghetsmedel vilka fördelades till både fack- och

stadsdelsnämnder. Övriga investeringar bestod bland annat av biologiskt mångfald, maskiner och inventarier samt naturreservat fördelat på stadsdelsnämnderna.

I samband med tertialrapport 1 fördelades 31,2 mnkr avseende till största del trygghetsinvesteringar som fördelades till både fack- och stadsdelsnämnder. Utöver detta tilldelades nämnderna bland annat medel för maskiner och inventarier samt Stockholm vid vattnet.

Investeringar bruttoutgifter per nämnd

I tabellen nedan redovisas inkomster, utgifter och budgetavvikelse fördelat per nämnd.

Nämnd	Nämndens budget inkl. budgetjusteringar		Nämndens utfall		Budgetavvikelse
	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Netto
Mnkr					
Kommunstyrelsen	0,0	-2,0	0,0	-2,2	-0,2
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	-1,0	0,0	-0,1	0,9
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	0,0	-367,4	0,0	-316,0	51,4
Arbetsmarknadsnämnden	0,0	-4,0	0,0	-2,4	1,6
Exploateringsnämnden	1 100,0	-4 507,5	649,2	-3 751,7	305,0
Fastighetsnämnden	0,0	-1 638,1	16,2	-1 318,0	336,3
Förskolenämnden	0,0	-2,2	0,0	-1,5	0,7
Idrottsnämnden	0,0	-38,1	0,0	-31,0	7,1
Kulturnämnden: kulturförvaltning	0,0	-31,7	-0,1	-18,4	13,2
Kulturnämnden: stadsarkivet	0,0	-1,0	0,0	-0,9	0,1
Kyrkogårdsnämnden	0,0	-208,2	0,1	-214,7	-6,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	-1,3	0,0	-1,2	0,1
Socialnämnden	0,0	-2,0	0,0	-1,5	0,5
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	-3,0	0,0	-0,3	2,7
Trafiknämnden	85,4	-1 424,7	78,5	-1 310,9	106,9
Utbildningsnämnden	0,0	-104,6	5,3	-86,1	23,9
Äldrenämnden	0,0	-16,5	0,0	-15,8	0,7
Överförmyndarnämnden	0,0	-0,1	0,0	-1,5	-1,4
Summa investeringar	1 185,4	-8 353,4	749,2	-7 074,2	842,9
Finansiell leasing, bilar				-4,3	
Totalt inkl finansiell leasing			749,2	-7 078,5	

Årsutfallet för investeringar är 843 mnkr lägre än budgeterat, varav 423 mnkr avser den omföring som har gjorts till följd av rättelse av redovisningsprincip. Omföringen påverkar exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafiknämnden och kyrkogårdsnämnden.

Investeringsutgifternas avvikelse jämfört med budget beror i många fall på tidsförskjutning av investeringsprojekt, vars genomförandetid sträcker sig över flera kalenderår. Projektens utfall kommer att kunna mätas först i samband med avslut och slutredovisning. Finansiellt innebär en viss förskjutning en lägre belastning innevarande år.

Investeringsavvikelser

Nedan redovisas avvikelser hos nämnder med större investeringsverksamhet. I utfallet har hänsyn tagits till rättelse av redovisningsprincip som innebär att vissa investeringsutgifter ska föras om till drift och därmed inte ingå i anskaffningsvärdet.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden redovisar 305 mnkr lägre nettoutgifter än budget. I utfallet ingår omföring av vissa investeringsutgifter till driftkostnader vilket ger minskade utgifter om 446,3 mnkr.

Exkluderas omföringen redovisas ett underskott på 85 mnkr till följd av högre utgifter som inte fullt ut kompenseras av högre investeringsinkomster. De större avvikelserna mot verksamhetsplan för 2023 finns bland annat i projekt Slussen, Hagstaden och Norra Djurgårdsstaden.

Inkomster från försäljning av mark i samband med exploatering uppgick till 2 181,2 miljoner kronor. I utfallet inkluderas en rättning om 68,3 miljoner kronor gällande försäljning av en sopsugsanläggning som avser tidigare år. Exklusive denna rättning uppgår inkomsterna från försäljning av mark till 2 249,5 miljoner kronor. Exploateringsinkomsterna, som utgörs av bokförda värden från markförsäljningar i samband med exploatering, uppgick till 23,8 mnkr.

Trafiknämnden

Trafiknämnden redovisar 106,9 mnkr lägre nettoutgifter än budget. I utfallet ingår omföring av vissa investeringsutgifter till driftkostnader vilket ger minskade utgifter om 27 mnkr. Exkluderas omföringen redovisas ett överskott om 80,3 mnkr. Skillnaden jämfört med budget förklaras framförallt av förseningar i projekt samt ökade bidragsinkomster. Största enskilda projektavvikelsen avser förseningen av exploateringsnämndens anläggande av en gång- och cykelbron vid Slussen (som trafiknämnden medfinansierar).

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden redovisar 336,3 mnkr lägre nettoutgifter än budget. I utfallet ingår omföring av vissa investeringsutgifter till driftkostnader vilket ger minskade utgifter om 58,4 mnkr.

Exkluderas omföringen redovisas ett överskott om 277,9 mnkr. Skillnaden jämfört med budget förklaras framförallt av tidsförskjutningar i projekt, ej utnyttjade riskreserver och överklaganden. Några av de större avvikelserna avser förvärv av bostadsrätter, renovering av brandstationer och Vällingby sim- och idrottshall.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden redovisar 6,4 mnkr högre nettoutgifter än budget, exklusive omföring av vissa investeringsutgifter till driftkostnader. Omföringen sker direkt mot nämndens resultat, vilket påverkar driften med 16 mnkr. Avvikelsen beror främst på fördyringar i projekt Järva begravningsplats.

Budgetavvikelse och utfall avseende investering för respektive nämnd framgår av bilaga 2.

Medfinansiering

Staden medfinansierar statliga och regionala satsningar på infrastruktur för väg- och spårtrafik i Stockholm. Utbetalningarna för 2023 uppgår till cirka 1,3 mdkr varav index utgör cirka 121 mnkr. Utbetalningarna under året avser i huvudsak medfinansieringen av utbyggnad av tunnelbana i enlighet med Stockholmsöverenskommelsen och bussterminalen vid Slussen som sammanlagt utgör 1,27 mdkr. Utbetalningarna för Stockholmsöverenskommelsen under år 2023 inkluderar en förskottering för att möjliggöra en tidigare projektstart.

Prognosen för de kvarstående utbetalningarna för stadens samlade åtaganden efter år 2023 uppgår till ca 8 mdkr netto inklusive återbetalningar av stadens förskottering inom Stockholmsöverenskommelsen och Sverigeförhandlingen.

Medfinansieringsåtaganden ska ske med egna medel och finansieras ur tidigare avsättningar i bokslut. Utbetalningar tas mot tidigare avsättningar och kostnadsförs inte. I enlighet med god redovisningssed har aktiverade belopp värderats genom indexuppräknning till det belopp som på balansdagen förväntas betalas ut i enlighet med avtalet. Beloppen har diskonterats till nuvärde med en diskonteringsränta som motsvara stadens internränta. De prognostiserade förskjutningarna motiverar efter genomförd analys inte någon utökning av stadens avsättningar.

Pågående genomförandeprojekt

I tabellen nedan redovisas pågående genomförande projekt inom staden beslutade i kommunfullmäktige.

Nämnd och projekt	Dnr	Total utgift mnr	Total inkomst mnr	Beräknad total- utgift mnr	Beräknad total- inkomst mnr	Prognos avvikelse netto mnr	Upparbetat netto tom 20231231 mnr
Exploateringsnämnden							
<i>Hammarby Sjöstad</i>							
Kvarteren Påsen och Godsvagnen	123-2060/2015	-57,7	18,4	-78,9	30,3	-9,3	-48,5
<i>Nordvästra Kungsholmen</i>							
Hornsbergskvarteren, Kristineberg 11	KS 2020/421	-1438,0	93,4	-1 487,6	181,4	-38,8	-867,2
Kristineberg, Krillans krog, bostäder	311-1873/2012	-69,0	0,0	-56,4	7,9	20,5	-48,5
Stadshagen	KS 2018/489	-693,0	48,0	-916,4	79,9	-191,5	-334,9
<i>Norra Djurgårdsstaden</i>							
Västra samt sopsuganläggning	302-0806/2010	-843,2	216,4	-775,9	262,4	-113,4	-665,6
Kolkajen-Ropsten	123-1339/2017	-722,3	0,0	-850,1	0,0	-127,8	-568,6
Reviderat genomförandebeslut Bobergsgatan	123-1339/2017	-499,0	-18,7	-589,8	72,9	-36,6	-376,0
Gasverket, reviderat genomförandebeslut	123-1339/2017	-1 071,5	110,4	-1 526,1	76,8	-488,2	-738,2
Ångsbotten, bostäder	302-1935/2013	-313,0	0,0	-380,5	49,9	-17,7	-270,8
Bygglögniskcenter i Hjorthagen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1 761	-505,9	555,0	-460,8	433,1	-76,8	-127,6
Gaslocka 3 och 4	302-0284/2014	-99,0	0,0	-239,0	25,2	-114,8	-114,1
Gaslocka 2	KS 2021/767	-1 053,0	0,0	-1 081,7	0,1	-28,6	-151,2
<i>Fokus Skärholmen</i>							
Konduktören	KS2022/790	-98,1	24,5	-92,2	3,7	-14,9	-14,5
Mälåring	KS 2019/743	-832,2	44,8	-1 031,1	103,2	-140,7	-97,1
Söderholmen	KS 2018/1656	-126,0	0,0	-138,6	0,1	-12,5	-26,3
Vårbergstoppen	123-1634/2017	-91,4	0,0	-87,3	8,6	-12,7	-61,3
Vårbergsvägen	KS 2020/1556	-518,4	6,9	-514,5	9,8	6,9	-63,4
Skärholmsdalen	KS 2022/124	-927,4	-229,3	-871,0	228,7	55,7	-39,4
Stångsholmsbacken	KS 2021-1256	-215,0	55,6	-226,3	25,4	-41,5	-20,2
<i>Fokus Järva</i>							
Kista Ång	KS 2020/1757	-602,5	0,0	-645,8	31,8	-11,5	-148,2
Odde	KS 2022/1424	-507,8	23,7	-519,4	24,9	-10,4	-29,1
Rinkeby Allé, bostäder	123-2065/2015	-124,0	0,0	-113,5	4,1	14,6	-108,8
Tenstaterassen	KS2022/672	-168,4	21,6	-194,9	26,3	-21,8	-77,2
<i>Fokus Hagsåtra-Rågsved</i>							
Bjurbäcken, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1092	-102,1	13,9	-91,6	9,9	6,5	-57,3
Hagastaden, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1095	-10 435,6	1 023,3	-10 570,2	838,7	-319,2	-6 348,7
Slussen - reviderat genomförandebeslut	123-1103/2015	-20 770,0	8 140,0	-21 165,3	8 690,9	155,6	-9 745,2
Archimedes	KS 2018/746	-115,7	64,3	-140,7	61,3	-28,0	-35,3
Brandstegen/Bäckvägen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1286	-205,7	11,7	-183,2	14,6	25,4	-167,1
Bromma Blocks, reviderat genomförandebeslut 2	KS 2022/980	-195,0	15,2	-220,0	16,0	-24,2	-165,2
Bromma, Västerled	123-0556/2016	-71,0	0,0	-64,7	2,3	8,6	-54,1
Bromstensstaden kv Tora (etapp 1), reviderat genomförandebeslut	KS 2018/487	-910,2	65,3	-1 223,3	269,5	-108,9	-804,7
Bromstensstaden etapp 2	KS 2018/487	-144,0	266,2	-114,1	302,9	66,6	205,9
Diabilden	KS 2018/1859	-95,8	0,3	-142,5	8,8	-38,2	-104,9
Fader Bergström	KS 2022/267	-132,6	28,5	-143,4	29	-10,3	-41,5
Gamla Tyresövägen	KS 2021/1093	-161,2	9,0	-219,7	42,2	-25,4	-24,2
Kabelverket etapp 3 reviderat genomförandebeslut	KS 2020/400	-126,8	16,1	-101,3	30,7	40,1	-51,2
Kabelverket etapp 4 reviderat genomförandebeslut	KS 2020/401	-58,8	0,2	-62,1	2,3	-1,1	-49,4
Nordmarksvägen etapp 2	KS2021/1257	-184,7	0,0	-184,4	22,9	23,2	-35,2
Nykroppsgatan	KS 2021/1094	-121,5	0,0	-125,8	0,0	-4,3	-7,5
Nåskubben	123-1532/2016	-57,8	0,0	-63,9	0,2	-6,0	-63,8
Ordenskapitlet	KS 2018/1850	-61,8	0,0	-48,3	4,4	17,9	-30,6
Packrummet, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1254	-535,4	54,0	-531,6	46,8	-3,4	-220,0
Persikan	123-2113/2016	-800,4	11,1	-759,6	34,5	75,2	-563,8
Persorp	123-2111/2016	-105,3	0,0	-132,1	21,2	-5,6	-92,3
Primusparken (Primus 1, bostäder)	123-1633/2017	-531,0	177,9	-587,8	231,5	-3,2	-201,0
Rågsveds naturreservat	KS 2018/652	-54,9	0,0	-62,4	0,2	-9,1	-27,6
Sandåkravägen reviderat genomförandebeslut	KS 2021/437	-94,4	0,0	-93,6	4,5	5,3	-60,5
Spångaviadukten	KS 2020/1772	-85,6	0,0	-91,3	6,5	0,9	-53,0
Södermalm, Mariagårdstjärnan, reviderat genomförandebeslut	2017/002040	-199,1	0,0	-117,4	3,2	85,0	-103,7
Slakthusområdet etapp 1	KS 2020/1558	-813,3	15,9	-950,2	202,9	50,2	-223,9
Tippen matavfallsanläggning	KS 2021/1362	-69,2	21,0	-70,6	21,3	-1,2	-27,4
Årstafältet, etapp 1	123-151972015	-1 720,1	127,3	-2 196,5	442,2	-161,5	-866,7
Årstastråket, etapp 1, bostäder	302-0481/2012	-170,0	0,0	-212,2	17,1	-25,1	-195,1
Årstastråket, etapp 2, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/693	-307,4	7,6	-319,3	32,2	12,6	-252,1
Årstafältet, etapp 2 och 3	KS 2022/7979	-1 996,0	377,5	-2 239,4	377,4	-242,9	-104,1

Nämnd och projekt	Dnr	Total utgift mnkr	Investeringsutgift				Upparbetat netto tom 20231231 mnkr
			Total inkomst mnkr	Beräknad total-utgift mnkr	Beräknad total-inkomst mnkr	Prognos avvikelse netto mnkr	
Fastighetsnämnden							
Ombyggnad av Tekniska nämndhuset	122-1830/2017	-1 094,0		-1 036,0	1,1	58,0	-1 008,0
Tekniska nämndhuset, yttre renoveringsarbeten	KS 2018/1058	-116,0		-96,8	0,0	19,2	-85,8
Stadsbiblioteket, underhåll	KS 2019/1120	-260,0		-265,4	0,7	-5,4	-217,0
Kristinebergs IP, upprustning	KS 2021/934						
Brandstation Farsta	KS 2022/559						
Brandstation Kungsholmen	KS 2021/1720						
Uppbådet 1 Anpassn adm lokaler Älvsjö SDF	KS 2021/1678						
Västberga 1:1 Ny ishall Mälärhöjdens IP	KS 2022/756						
Älvsjöbadet	KS 2022/560						
Trafiknämnden							
Reinvesteringsprogram 2022-2026 trafiksignaler	KS 2021/796	-167,0		-385,6	0,0	-218,6	-72,6
Söder Mälärstrand, förstärkning och cykelåtgärder	124-1097/2017	-130,0		-207,3	0,0	-77,3	-29,9
Cykelåtgärder Vasagatan, reviderat genomförandebeslut	KS 2019/1013	-290,0	109,0	-256,7	101,2	25,5	-155,4
Cykelbana Ulvsundavägen (Kvarnbacksvägen-Flygplatsinfarten)	KS 2020/911	-57,0	0,7	-37,9	14,4	32,9	-22,2
Ny bergbana i Skärholmen	KS 2019/1812	-135,0		-137,5	-2,5	-67,5	-26,1
Utbyggnad av pendlingsstråk och genomförande av trygghets- och trafiksäkerhetsåtgärder utmed Västberga Allé	KS 2021/1101	-70,0	30,0	-62,3	22,7	0,4	-35,3
Program för energibesparande armaturbyte 2022- 2026	KS 2021/1098	-204,0		-95,0	0,0	-109,0	-51,8
Konstruktionsförstärkning av Kungsgatan	KS 2021/1103	-300,0		-249,1	17,4	68,3	-94,0
Västerbron - breddning av gång- och cykelbanor	KS 2021/1281	-68,0		-41,9	0,0	-26,1	-31,0
Norra Danviksbron, renovering	KS 2021/1698	-285,0	25,0	-365,9	41,1	-64,7	-64,6
Breddning av cykelbana längs med Riddarholmskanalen	KS 2022/668	-86,0		-85,1	0,0	0,9	-11,6
Kyrkogårdsnämnden							
Järva begravningsplats	KS 2018/1495	-357,0	0,0	-465,0	0,0	0,0	-339,1

Förklaring: Diarienummer avser genomförandebeslut. Eventuella andra beslut framgår av bilaga 8 Lägesredovisning stora projekt.

Bolagskoncernens investeringar

Investeringsvolymen uppgår till 11 468 (10 983) mnkr. I bruttoinvesteringarna ingår finansiell leasing. Investeringsvolymen är fortsatt relativt hög men har under de senaste två åren varit något lägre än tidigare år, trots stigande inflation och ökande kostnader.

Bostadsbolagen svarar för nyproduktion av bostäder och genomför upprustningsinsatser i befintliga fastigheter. Bostadsbolagens investeringar i nyproduktion och upprustning uppgick till cirka 4,2 mdkr. Målet för nyproduktion är från 2023 förändrat till att vara fyraårigt; där målsättningen är att 3 500 nya lägenheter ska påbörjas fram till år 2026. Under året har endast Stockholmshem påbörjat byggande av 291 nya lägenheter, vilket är lägre än bostadsbolagens påbörjade nyproduktion år 2022 (634).

SISAB:s investeringar är betydligt lägre relativt tidigare år och uppgår till ca 1,1 mdkr. Minskningen är en följd av förändrat elevunderlag och omprioriteringar i omfattning och tid.

Stockholm Vatten och Avfalls investeringar uppgår till cirka 4,5 mdkr. Investeringarna är hänförliga till åtgärder i såväl befintligt nät som i exploateringsområden, samt projektet Stockholms framtida avloppsrening.

Pågående genomförandeprojekt

I tabellen nedan redovisas pågående genomförandeprojekt inom koncernen Stockholms Stadshus AB beslutade i kommunfullmäktige.

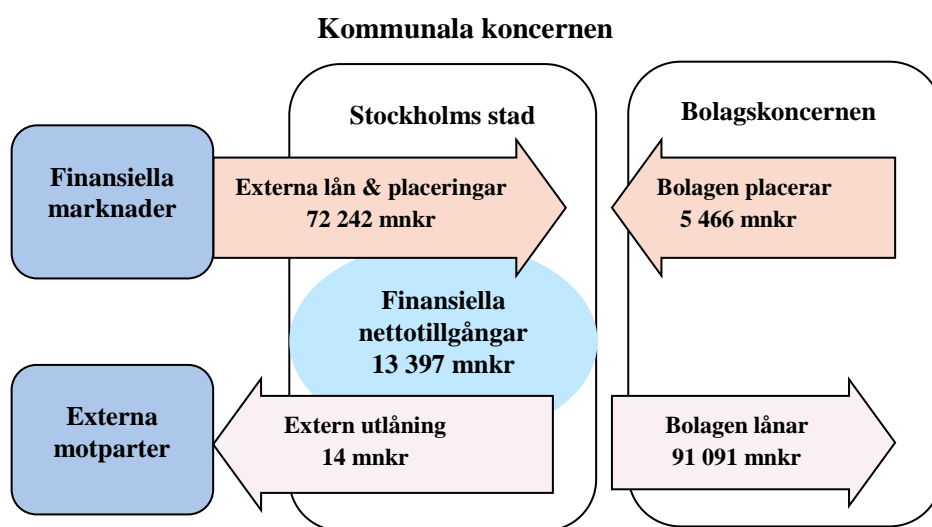
Bolag och projekt	Total Utgift mnkr	Beräknad totalutgift mnkr	Prognos avvikelse mnkr	Upparbetat
				tom 20231231 mnkr
<i>Micasa Fastigheter AB</i>				
Köpenhamn omb hus 3 och 5	-433,0	-256,0	177,0	-185,0
Dalen 20 omb till senior	-424,0	-424,0	0,0	-103,0
<i>Skolfastigheter i stockholm AB</i>				
Brandstegen	-419,0	-550,9	-131,9	-550,9
Hästhagsskolan	-452,0	-428,0	24,0	-373,8
Lillholmsskolan	-308,0	-440,7	-132,7	-278,1
Rödabergsskolan	-679,0	-648,3	30,7	-636,1
Vasa Real	-464,0	-534,1	-70,1	-366,5
Skansvarnsskolan	-334,4	-333,7	0,7	-303,2
Drivhuset etapp 2	-319,0	-408,4	-89,4	-69,0
Vällingbyskolan	-418,1	-408,0	10,1	-33,7
Bäckahagens skola	-472,0	-472,0	0,0	-261,0
Nya Gröndal	-480,0	-502,0	-22,0	-11,2
<i>Stockholm parkering AB</i>				
P-Hus Hagastaden	-570,0	-705,0	-135,0	-685,0
Hjorthagsgaraget	-680,0	-731,0	-51,0	-145,0
<i>Stockholm vatten och avlopp AB</i>				
Slussen	-776,7	-734,9	41,7	-674,2
Årstafältet (SVOAs etapp 1)	-764,0	-1 136,0	-372,0	-714,0
Hagastaden	-566,0	-543,9	22,1	-364,1
NDS Norra	-350,3	-397,5	-47,2	-322,1
NDS Södra	-300,0	-401,4	-101,4	-99,7
Stockholms Framtida Avloppsrening Högdalen, sorterings- och matafallsanläggning (Resursutvinning Stockholm - RUS)	-9 200,0	-19 500,0	-10 300,0	-8 675,0
Mässtunneln	-1 061,0	-1 061,6	-0,6	-62,8
Mälarbanan	-795,0	-761,1	33,9	-464,4
Nya Östbergatunneln	-641,0	-641,8	-0,8	-251,9
Trekantens reservoar	-530,0	-530,1	-0,1	-210,5
Gladökvarn	-350,0	-344,5	5,5	-336,9
SFV-L Jeriko-Långsjön	-444,0	-444,6	-0,6	-31,6
Nya långsamfilter Norsborg	-615,0	-615,0	0,0	-37,2
<i>AB Svenska bostäder</i>				
Mangon (fd Persikan)	-682,0	-569,9	112,1	-443,7
Dalen 21	-460,0	-460,0	0,0	-15,5
Albano	-2 395,0	-2 395,0	0,0	-2 319,0
Greken	-272,0	-222,2	49,8	-222,3
Kärntorp Centrum	-215,0	-205,7	9,3	-205,5
Plankan	-928,0	-928,0	0,0	-772,4
Garagehusen, Husby	-453,0	-453,0	0,0	-8,5
Husby Centrum	-254,0		254,0	-175,1
Oslo 4	-218,0	-234,3	-16,3	-227,0
<i>AB Familjebostäder</i>				
Oldmästaren	-412,0	-405,0	7,0	-20,0
Jordkabeln 1 (fd Kv. B)	-453,0	-457,0	-4,0	-109,0
Kraftcentralen 1 (fd Kv. C)	-366,0	-370,0	-4,0	-142,0
Kabelverket 19 (fd Kv. D)	-453,0	-453,0	0,0	-143,0
Lådkameran Filmen - Stockholmshus (Örby 4:1)	-477,0	-477,0	0,0	-293,0
Drewikshöjden, Etapp 4, (Källvreten 2)	-398,0	-420,0	-22,0	-66,0
<i>AB Stockholmshem</i>				
Linaberg	-1 130,0	-1 180,0	-50,0	-1 130,0
Persikan	-1 010,0	-1 010,0	0,0	-1 010,0
Måsholmen, Nytt huvudkontor	-647,0	-676,0	-29,0	-647,0
<i>S:t Erik Markutveckling AB</i>				
Ombyggnad av bryggeribyggnad samt inrättande av nytt idrottscentrum inom Gjutmästaren 6	-902,0	-902,0	0,0	-62,0
<i>Stockholm Globe arena</i>				
Modernisering av Avicii arena	-830,0	-830,0	0,0	-127,0

Förklaring: Beloppen inkluderar ej aktiverbara investeringsutgifter

Den kommunala koncernens finansiella ställning

Den kommunala koncernen Stockholms stad hade på balansdagen en extern skuld om 73 281 (66 850) mnkr och en nettoskuld om 72 228 (65 829) mnkr, vilket innebär en ökning under året om 6 431 mnkr respektive 6 399 mnkr. Skuldökningen beror på att årets investeringar delvis lånefinansieras.

Den kommunala koncernens investeringar påverkar stadens lånebehov enligt bilden nedan.

Bolagsstyrelser

I avsnittet redovisas viss ekonomisk information om bolagen i den kommunala koncernen.

Av tabellen nedan framgår bland annat respektive bolags omsättning och resultat för 2023.

	Omsättning, mnr	Resultat efter finansnetto, mnr	Balans- omslutning, mnr	Eget kapital ¹ , mnr	Ränta tot kapital ² , %	Soliditet ³ , %	Investering , mnr
Stockholms Stadshus AB (koncern)							
Stockholms Stadshus AB, moderbolag							
	44,0	585,0	23 177,0	22 396,5	3,5	96,6	0,0
AB Svenska Bostäder, koncern	3 482,0	-249,0	28 690,0	14 378,3	0,1	50,1	1 311,0
AB Familjebostäder, koncern	2 546,0	107,0	21 257,0	11 090,2	1,5	52,2	1 657,0
AB Stockholmshem, koncern	3 165,0	-40,0	26 239,0	12 138,7	0,9	46,3	1 314,0
Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Koncern	1 112,0	-45,0	7 090,0	1 956,8	0,9	27,6	650,0
Bostadsförmedling i Stockholm AB	143,0	3,0	131,0	50,1	2,5	36,2	0,0
Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB							
	3 281,0	58,0	20 659,0	2 003,9	2,3	9,6	1 095,0
Stockholm Vatten AB, koncern	3 603,0	-123,0	31 537,0	490,5	0,9	1,6	4 524,0
Stockholms Hamn AB, koncern	729,0	-96,0	6 158,0	1 718,7	0,0	27,9	241,0
AB Stokab	837,0	256,0	1 766,0	258,1	15,5	14,6	154,0
Stockholms stads Parkerings AB, koncern	772,0	156,0	2 052,0	164,1	9,5	6,4	184,0
Kulturhuset Stadsteater AB	253,0	-370,0	182,0	526,4	neg	2,9	18,0
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, koncern	96,0	-153,0	4 139,0	969,9	neg	23,4	151,0
S:t Erik Försäkrings AB	159,0	-3,0	377,0	266,9	neg	39,0	0,0
Stockholm Business Region AB, koncern	151,0	-2,0	221,0	26,9	-0,7	12,2	1,0
S:t Erik Markutveckling AB, koncern	311,0	60,0	3 154,0	368,6	3,0	11,7	93,0
Mässfastigheter i Stockholm AB, koncern	375,0	-135,0	833,0	149,2	neg	17,9	22,0
Övriga bolag, Intressebolag SSAB			13,6	13,6			
Stockholm Exergi AB	8 463,4	-62,5	30 719,0	11 107,8	34,6	36,1	1 800,0
Summa aktiebolag *	29 522,4	-53,5	208 394,6	80 075,2			13 215,0

* Intresseföretagens resultatandel ingår i koncernens rörelseresultat.

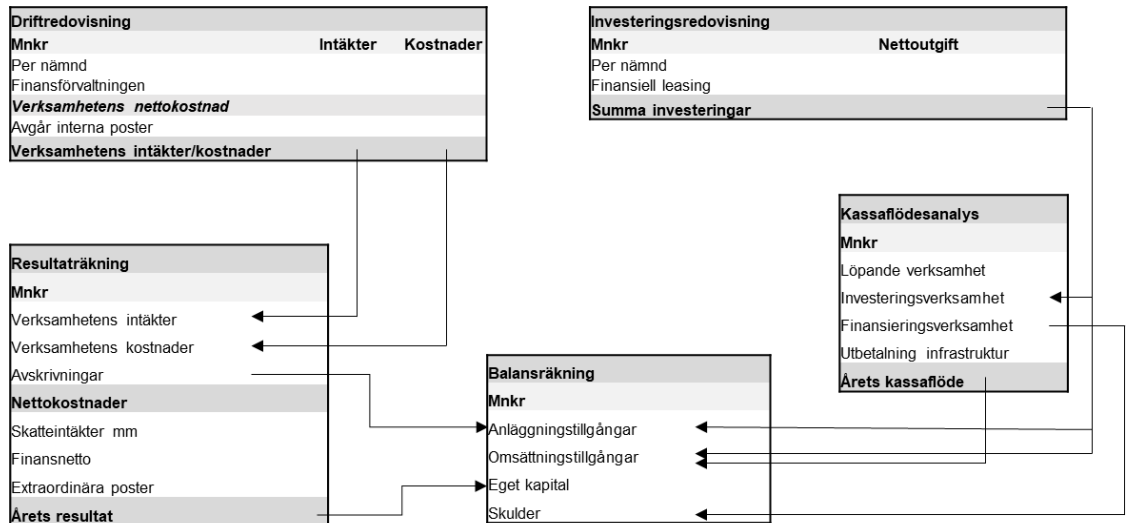
¹ Eget kapital uttrycks här som summan av bundet och fritt eget kapital enligt balansräkningen samt 78,6 % av de obeskattade reserverna.

² Räntan på totalt kapital beräknas enligt följande: Resultat efter finansnetto plus finansiella kostnader delat med genomsnittlig balansoms

³ Soliditetstalet beräknas enligt följande: Eget kapital samt 78 % av de obeskattade reserverna delat med totala tillgångar.

Drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

I avsnittet illustreras drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar genom bilden nedan.

Förklaring: Bilden ovan är en förenkling av stadens drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar.

Ombudgeteringar och budgetjusteringar

I avsnittet presenteras fördelningen av de medel kommunstyrelsen förfogar över, som nämnderna har ansökt om i samband med sina verksamhetsberättelser 2023.

Förskolenämnden ansöker om budgetjustering om 36,0 mnkr för bidrag för hög hyra som utbetalats till enskilt drivna förskolor för 2023 vilket stadsledningskontoret tillstyrker. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2023 års budget, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen ansöker om ombudgetering om 70,3 mnkr för den politiska organisationen till 2024 vilket stadsledningskontoret tillstyrker. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2024 års budget, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Nämnderna ansöker om ombudgeteringar om 40,0 mnkr för ökade utgifter inom investeringsplanen till 2024 vilket stadsledningskontoret tillstyrker. Finansiering sker ur *Central medelsreserv: 4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* i 2024 års budget, enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Ärenden som sambehandlas

I avsnittet redovisas de ärenden, som är diarieförda som eget ärende och beslutas av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige i samband med årsredovisningen.

Återtagande av beslut om beviljade stimulansmedel för utbyggnad av boståndsbedömda bostäder, dnr KS 2023/1419

Staden har i samband med budget löpande reserverat medel för utbyggnad av boståndsbedömda bostäder så som bostäder enligt LSS-, SoL och vård och omsorgsbostäder för äldre. Medlen fördelas som stimulansbidrag. Nämnderna kan i olika projektskeden söka dessa bidrag hos kommunstyrelsen eller kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Fördelning sker efter begäran via budgetjustering, normalt senast i samband med färdigställande av ett boende.

Beviljade stimulansbidrag kan behöva återtas. Byggprojekt kan vara komplicerade och ta lång tid, ofta flera år, från ett inriktningsärende till färdigställande. Det förekommer att planerade utbyggnadsprojekt inte realiserar och medel således inte längre är nödvändiga eller att bidragens utformning förändrats varpå vissa projekt istället är berättigade andra typer av stimulansmedel. Det förekommer också att nämnder avstår från att söka medel de har rätt till.

I följande ärenden återtas beviljade stimulansmedel i enlighet med vad som beskrivits ovan:

Nämnd	Projekt	Beslut	Beviljat, mnkr	Ej fördelat, återtas, mnkr
Bromma	Gruppbofastad, Karlsbodavägen	EKU 170621	0,6	0,6
Bromma	Gruppbofastad, Gubbkärrsvägen	EKU 170621	0,6	0,6
Bromma	Gruppbofastad, Vinjegatan	EKU 170621	0,6	0,6
Bromma	Gruppbofastad, kv. Vandenbergh	EKU 170823	1,1	1,1
Enskede-Årsta-Vantör	Gruppbofastad, Trollesundsvägen 44	EKU 220119	0,1	0,1
Järva	Gruppbofastad, Kista Äng	EKU 160413	0,6	0,6
Järva	Gruppbofastad, Kista Äng Torshamnsgatan	EKU 170517	0,5	0,5
Järva	Gruppbofastad, Kista Torg 3	EKU 191127	0,1	0,1

Nämnd	Projekt	Beslut	Beviljat, mnkr	Ej fördelat, återtas, mnkr
Järva	Gruppboend, Kista torg 5	EKU 191127	0,1	0,1
Järva	Gruppboend, Kista torg 5	EKU 200916	0,7	0,7
Järva	Serviceboend, Kista Äng	EKU 180117	0,1	0,1
Järva	Rinkeby Vård- och omsorgsboende	EKU 150429 (ärendet) KS T1 20150617 (beslut rörande pengarna)	0,5	0,5
Totalt:				5,6

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

Tidigare beslut om beviljade stimulansbidrag om totalt 5,6 miljoner kronor för utbyggnad av biståndsbedömda bostäder enligt LSS-, SoL- och vård och omsorgsboenden för äldre återtas, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023, dnr KS 2024/128

Den 13 juni 2022 (§23) fattade kommunfullmäktige beslut om att införa en stadsgemensam visselblåsarfunktion. I bilaga 10 redovisas Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023. Den inkluderar även ärenden som inkom under sensommaren och hösten 2022. Syftet med årsrapporten är att återredovisa visselblåsarfunktionens arbete, genom att ge en översiktlig beskrivning av inkomna ärenden, hanteringen av dessa samt fortsatta utvecklingsbehov.

Totalt inkom 69 rapporter till visselblåsarfunktionen från starten i juli 2022 till och med december 2023. Rapporterna avser såväl fack- och stadsdelsförvaltningar som bolag. Under perioden augusti till och med december 2023, inkom 27 ärenden, att jämföra med 17 ärenden motsvarande period 2022. Visselblåsarlagen gäller vid rapportering i ett *arbetsrelaterat sammanhang* av information om missförhållanden som det finns ett *allmänintresse* av att de kommer fram. Jämförelsen mellan 2023 och 2022 visar att en ökande andel av inkomna ärenden är kvalificerade, i meningen att de avser rapportering av information som inhämtats i ett arbetsrelaterat sammanhang och rör missförhållanden av allmänintresse. I rapporten konstateras samtidigt att det fortsatt finns stor utvecklingspotential i båda dessa avseenden.

Endast ett fåtal ärenden har rört missförhållanden av allmänintresse och lett vidare till utredning. Efter vidtagna utredningsåtgärder återstår endast ett par ärenden där påstådda missförhållanden helt eller delvis har kunnat styrkas. Samtidigt är erfarenheten att det kan finnas lärdomar att dra, oavsett vilken slutsats riktighetsbedömningen resulterar i. Det har genomgående varit en god samverkan med berörda förvaltningar och bolag. I förekommande fall har rekommendationer om fortsatta åtgärder mottagits på ett lyhört sätt. Återredovisningen av vidtagna åtgärder till visselblåsarfunktionen visar vidare på en vilja att förebygga brister för att undvika att identifierade missförhållanden upprepas.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Visselblåsarfunktionens årsrapport 2023 godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 10.

Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering av Roslagsbanan till City i Sverigeförhandlingen, dnr KS 2024/183

Den 21 april 2017 träffades, inom ramen för Sverigeförhandlingen, överenskommelsen Ramavtal 6-Storstad Stockholm (nedan ”Ramavtalet”). Ramavtalet reglerar bland annat utbyggnad av kollektivtrafiken genom Roslagsbanan till City, Tunnelbanan Älvsjö - Fridhemsplan och Spårväg syd.

I Ramavtalet enades staten, Region Stockholm och berörda kommuner om att finansiera kollektivtrafikobjekten gemensamt. Kommunfullmäktige beslutade 2017-06-12 (Dnr 111-731/2017) att godkänna Ramavtalet med tillhörande bilagor.

Staden avsatte, i samband med årsbokslutet för år 2017, 2 882 mnkr (i prisnivå januari 2016) av överskottet för medfinansiering av Tunnelbanan Älvsjö - Fridhemsplan, Roslagsbanan till City och Spårväg syd (Dnr 182-110/2018).

En överenskommelse om förskottering för Roslagsbanan till City 2020 – 2022 har träffats mellan Region Stockholm, Stockholms stad och kommunerna Täby, Vallentuna och Österåker (KF 2019-12-02, dnr KS 2019/1225). Totalt uppgick förskotteringen från parterna till 642 mnkr i prisnivå 2016.

Stockholms stads andel av förskotteringen för Roslagsbanan åren 2020 – 2022 uppgick enligt överenskommelsen till 61 mnkr i prisnivå 2016. Projektet hade under åren 2020 – 2022 endast arbetat upp cirka 130 mnkr totalt, och cirka 13 mnkr av det för Stockholm avtalade beloppet.

En överenskommelse om att förlänga förskottering för projektet under 2023 träffades mellan parterna (KF 2023-05-08, KS dnr 2023/250). Projektet fick under år 2023 totalt disponera 125 mnkr och Stockholms andel fick som högst uppgå till 12 mnkr (prisinivå januari 2016). Staden faktureras 5,7 mnkr för år 2023 enligt tilläggsavtalet.

Stadsledningskontoret föreslår att överenskommelsen om förskottering förlängs genom att ett tilläggsavtal tecknas så att projektet under 2024 totalt får disponera 95 mnkr av redan avtalade medel. Stockholms stads andel uppgår till 9 mnkr (i 2023 års prisnivå ca 12 mnkr), vilket ryms inom ramen för stadens tidigare beslut om förskottering.

Beslut om förlängd förskottering för år 2024 får ske under förutsättning av att det i tilläggsavtalet ställs tydliga krav på motprestationer för projektet fram till Kontrollstation 1 i september 2024.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunstyrelsen medges rätt att teckna Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till City i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Stadens förlängning av förskottering för år 2024 ska som högst uppgå till 9 mnkr (prisinivå januari 2016).

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

Stadsdirektören medges rätt att teckna Tilläggsavtal 2 till Överenskommelse avseende förskottering av finansiering och medfinansiering för Roslagsbanan till City (dnr KS 2024/183) i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Stadens förlängning av förskottering för år 2024 ska som högst uppgå till 9 mnkr (prisinivå januari 2016).

Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk förvaltning, bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024, dnr KS 2024/154

Stadens regelverk och styrdokument behöver utvecklas mot bakgrund av rekommendationer från rådet för kommunal redovisning samt nya beslutssituationer som inte tidigare aktualiserats. Mot den bakgrunden föreslås följande mindre revideringar av två paragrafer i regler för ekonomisk förvaltning, bilaga 8 i Kommunfullmäktiges budget 2024 (Dnr KS 2023/964).

1 kap 7b§

En mindre justering med en konsekvent användning av begreppet utgifter föreslås för att överensstämma med tillämpningen av regelverk. Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer angående redovisning av materiella anläggningstillgångar (RKR R4) innebär att vissa investeringsutgifter behöver omföras till driftbudgeten. Det avser främst utgifter för sanering och rivning som inte tillför investeringen ökat värde eller servicepotential samt kostnader för utveckling av detaljplaner.

Regler för ekonomisk förvaltning behöver revideras för att begreppet ska omfatta även de ”ej aktiverbara utgifterna”, som ska budgeteras och följas upp samordnat med investeringsutgifter för respektive projekt. Begreppet ”utgifter” föreslås, då det omfattar samtliga utgifter.

7 kap 2§

Vid investeringsprojekt i verksamhetslokaler ska fastighetsnämnden och inhyrande nämnder lämna ett gemensamt beslutsunderlag för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut enligt bestämda beloppsgränser. Undantag gäller i de fall kommunstyrelsen hyr in verksamhetslokaler, vilket förtydligas i regelverket. I dessa fall kompletteras beslutsunderlaget med beslutspunkter gällande kommunstyrelsens egen inhyrning när ärendet bereds av stadsledningskontoret.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Revidering av 1 kap 7b§ och 7 kap 2§ i Regler för ekonomisk förvaltning, bilaga 8 i kommunfullmäktiges budget 2024 godkänns i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande och bilaga 11.

Finansiering och genomförande av projekt GSIT3, dnr KS 2024/161

I kommunfullmäktiges budget för 2023 har kommunstyrelsen fått i uppdrag att förbereda inför kommande upphandlingar av nästa generations gemensamma it-service (GSIT) utifrån framtagna försörjningsstrategi och verksamheternas behov. I årsredovisningen för 2022 avsattes medel för att genomföra en förstudie.

Inom ramen för förstudien har ett antal utredningar genomförts för att klargöra förutsättningarna inför en kommande upphandling. Målet är dels att säkerställa en fortsatt kostnadseffektiv och ändamålsenligt it-leverans avseende digitala arbetsplatser samt it-relaterade support- och stödfunktioner, dels att ge staden förbättrade förutsättningar för framtida effektivisering, digitalisering och utveckling av stadens verksamheter.

Ett genomförandeprojekt behöver nu inledas. I kommande fas (2024-2027) ska optimerande lösningar fastslås samt en eller flera upphandlingar genomföras. För att genomföra arbetet behöver konsulter anlitas för vissa uppdrag. Projektet kan också behöva beställa tekniska utredningar från befintliga leverantörer. I en sista fas (2027-2030) sker en överlämning från nuvarande leverantörer till ny/nya leverantörer. Finansieringen för den sista fasen hanteras under 2026 när upphandlingarna är genomförda och de ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningarna för genomförandet är kända. Stadsledningskontoret uppskattar att de totala kostnaderna för projektet (2024-2030) är ca 600-800 mnkr bland annat beroende på utfallet i de kommande upphandlingarna. Under projektets gång kommer kostnaderna för projektet vägas mot framtida kostnader under avtalstiden med målsättningen att nå en så kostnadseffektiv livscykelhantering som möjligt.

Bärande principer för arbetet är att det ska ske transparent med en tydlig ekonomi- och kvalitetsstyrning. Projektet följs upp tertialvis enligt stadens Regler för ekonomisk förvaltning 1 kap. 7a §. Arbetet ska ske med så stor del egen personal som möjligt.

Kommunfullmäktige föreslås besluta om att genomföra projektet samt avsätta 172,9 mnkr av eget kapital för fas 2 av genomförandet. Stockholms Stadshus AB och dess dotterbolag föreslås finansiera sin andel av projektet, som uppgår till 17,1 mnkr. Kommunfullmäktige föreslås vidare besluta att kommunstyrelsen ska besluta om förfrågningsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut, tecknande, löpande uppdatering

samt förlängning av avtal med valda leverantörer samt implementera upphandlade avtal. Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del, samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag, att delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av GSIT3-projektet och den kommande avtalsförvaltningen. Kommunstyrelsen föreslås, för egen del, besluta om delegation av motsvarande beslut till stadsdirektören.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Kommunfullmäktige beslutar att genomföra projekt GSIT3 avseende förnyad centralupphandling av digitala arbetsplatser samt it-relaterade support- och stödfunktioner för stadens medarbetare, elever och förtroendevalda i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen ska besluta för projekt GSIT3 om förfrågningsunderlag, annonsering, tilldelningsbeslut, tecknande, löpande uppdatering samt förlängning av avtal med valda leverantörer samt implementera upphandlade avtal, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholms Stadshus AB uppmanas att för egen del, samt även ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att, delta i de upphandlingar och avtal som omfattas av GSIT3-projektet och den kommande avtalsförvaltningen, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Kommunstyrelsen medges finansiering om 190 mnkr för 2024-2027 för fas två av projektet GSIT3 i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom disposition av eget kapital för den del, 172,9 mnkr, som avser stadens nämnder. Finansieringen för den del av projektet som avser stadens bolag, 17,1 mnkr sker genom Stockholms Stadshus AB.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del, under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar enligt ovan, följande.

Stadsdirektören ska för centralupphandling av GSIT3 (dnr KS 2024/161) fatta beslut om förfrågningsunderlag, annonsering, och tilldelningsbeslut samt teckna avtal, löpande uppdatera och vid behov förlänga avtal med valda

leverantörer samt implementera upphandlade avtal , i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stadsdirektören ges delegation för projekt GSIT3 (dnr KS 2024/161) att fatta beslut om inköp inom ramen för avsatta medel för genomförande av projektet, i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Storstockholms Brandförsvars årsredovisning 2023 samt revisionsberättelse, dnr KS 2024/202

Direktionen för kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär har lämnat en årsredovisning för 2023, bilaga 12 a, till den har revisorerna lämnat en revisionsberättelse, bilaga 12 b.

Förbundets intäkter har stabiliserats efter några turbulenta år på grund av pandemin, kriget i Ukraina och hög inflation. Förbundet visar ett positivt nettoresultat med 33,0 mnkr på grund av orealiserade vinster i värdepapper, som uppgår till 32,6 mnkr. Årets balanskravsresultat uppgår till 0,4 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse med 0,4 mnkr mot budget. Måluppfyllelsen är i huvudsak god. Verksamhetsplanen för 2023 innefattade 35 uppdrag.

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Direktionen för kommunalförbundet Storstockholms brandförsvär beviljas ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2023 (dnr KS 2024/202), i enlighet med stadsledningskontorets tjänsteutlåtande samt bilaga 12 a och 12 b.